The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A.
Telephone LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. Ķezbers,
2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
WEDNESDAY, SEPTEMBER 25, 1963.

LATVIJA
AMERIKĀ

77. n-rs. TREŠDIEN, 1963. GADA 25. SEPTEMBRĪ 13. GADS

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001
Nujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A., Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

1/4

Vilis Hazners.

Arvīdam Krīpenam 70 gadu

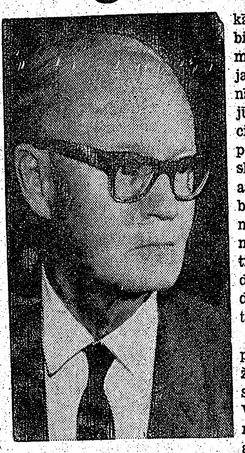

Pulkvedim Arvīdam Krīpenam 3. oktobrī paliks 70 gadu. Viņš dzimis Stāmerienā kā skolotāja dēls. Beidzis Rīgas Aleksandra ģimnaziju un 1913. gadā uzsāk studijas Pēterpils ceļu inženieru institūtā, kuŗas pārtrauc 1. pasaules kaŗš. 1916. gadā viņš beidz Tīflisas kaŗa skolu, pēc tam dienestu pilda cara armijā. Krievijas revolūcijai sākoties, no armijas izstājas, atgriežas dzimtenē, un, proklamējot Latvijas valsti, Krīpens kā viens no pirmajiem iestājās Cēsu rotā, kuŗu vēlāk pārskaita Kalpaka bataljonā. Šī bataljona sastāvā Krīpens piedalās visās Kurzemes, Zemgales un Rīgas atbrīvošanas kaujās, bet cīņās Latgalē ņem dalību Latgales partizānu pulka sastāvā. Brīvības cīņās iegūtā kaujas pieredze un griba vislabākā izpratnē kalpot savai tautai patiesā brīvības vārdā jauno virsnieku iesaista jaunās valsts armijas rindās uz visu mūžu par profesionālu kaŗavīru. Divus gadus viņš komandē rotu 12. Bauskas kājnieku pulkā, divus gadus bataljonu 6. Rīgas kājnieku pulkā, tad trīs gadus Augstākās kaŗa skolas audzēkņis, lektors Kaŗa skolā, Kurzemes divizijas štāba priekšnieks, Latvijas Kaŗa skolas priekšnieks, 1. Liepājas kājnieku pulka un beidzot Latviešu leģiona 32. grenadieŗu pulka komandieris un gūstā — divizijas komandieris Putlosā un drūmajā Cedelghemā. Kopš 1932. gada nesējis pulkveža zīmotnes. Starplaikā vēl atsevišķi jāpiemin kalpošana savai tautai krievu okupācijas laikā, kad Krīpena Smiltenes zaļie partizāni bija viena no labām organizētām pagrīdes vienībām savas kaŗavīru slavas sargāšanai.

Pulkvedis Krīpens ir bijis tiem kaŗavīriem, kuŗiem dažkārt ir līdzi gājusi kaŗavīra laime. Nav, šķiet, otra mūsu armijas vecākā virsnieka, kuŗam dzīve bijusi tik mezglaina kā tieši jubilāram, un vienmēr viņš ir pratis atrast īsto izeju.

Savā dzīvē Krīpens ir bijis liels pienākumu cilvēks un liels audzinātājs. Kad viņa ilgā ierindas virsnieka prakse, pavadītie lektora gadi Kaŗa skolā viņu karjēras vidus posmā noveda atpakaļ Kaŗa skolā, tās priekšnieka amatā, tad tie bija jubilāra laimīgākie darba gadi: viņš varēja audzināt Latvijas armijai jaunos virsniekus. No tiem neviens vēlākos okupācijas un cīņu gados nenodeva savu latvietību, neatstāja savu tautu, bet prata vislielākos upuŗus nest. Un ja ja nu tas ir tā, tad te parādās Krīpena lielā personība — varēt un mācīt vadīt, varēt un prast audzināt. Un tā viņš audzināja ne vien jaunos virsniekus, bet arī katru kaŗavīru, kam bija izdevība atrasties pulkveža padotībā. Viņš piederēja pie tiem priekšniekiem, kuŗš savus kaŗavīrus mīlēja, bet šo mīlestību viņu pazina visi, kuŗiem bija jāpilda dienests leģiona sastāvā, kad karstāka latviešu lietu aizstāvja nemaz nevarēja būt, kāds bija pulkvedis, ar savu skaidro nostāju, ar savu valodu. To vislabāk atcerēsies tie daudzie vīesi, kuŗi piedalījās viņa piecdesmit gadu jubilejā Paplakā, kad Krīpens savā galda runā vācu divīzijas komandieŗa klātbūtnē deklarēja par kādiem mērķiem un ideāliem latviešu kaŗavīri cīnīsies 2. pasaules kaŗā. Var jau būt, ka arī šīs runas ietekme bija sagādātās grūtības ne vien Krīpena komandētam pulkam, bet visai leģiona saimei, kādas nācās pārdzīvot visā Krievijas cīņu laikā.

Savu mīlestību uz saviem kaŗavīriem arī Krīpens visskaistāk apliecināja savā 50 gadu jubilejā Paplakā. Starp daudzajiem apsveicējiem un dāvanu kalniem bija arī viņa štāba ierindnieku delegācija — brāšie grenadieŗi — Skuja, Bajārs, Kristovskis — ar dāvanu — lielu šķaistu ābolu grozu, skaitā 50. Īsie pateicības vārdi un acu glāsts no pulkveža liecināja par dziļo saskari, kāda pastāv no mazā ierindnieka līdz augstākam savas vienības komandierim. Vēlāk arī pats jubilārs apliecināja, ka vislielākā dāvana viņam esot bijis šis 50 ābolu grozs.

Pulkvedis Krīpens ir arī jaunatnes audzinātājs vēl šodien. Viņa spalvai pieder divas grāmatas neatkarības gados, daudzi patrioŗiski raksti presē, tikko ir iznākusi viņa pēdējā grāmata — Kalpaka bataljona vēsture, un uz viņa darba galda atrodas vēl divi manuskripti — Varoņa slava gaida mūs! (grāmata par Latvijas Kaŗa skolu) un 32. grenadieŗu pulka vēsture. Jubilārs zina un saprot, ka nākotnē latviešu jaunatne atkal savu varoņgaru varēs rūdīt savas tautas vēsturē, savu kaŗavīru cīņu gaitu aprakstos.

Un beidzot jubilāra lielais piemērs — upurēt sevi, lai glābtu citus Cedelghemē ir un paliks mūsu cīnītāju mūžu aprakstos kā vienreizējs notikums. Tas nebija kāda pašnāvnieka nepārdomāts vai izmisīgs solis, tā nebija egoistiska bēgšana no spīdzināšanas. Tā bija pienākuma sajūta — mirt par katru cenu, lai citi dzīvotu. Tas bija upurēšanās prieks, prieks aizstāvēt gūstā ieslēgtos, atbruņotos vīrus, prieks ar savu nāvi protestēt pret sabiedroto naīvumu un krievu uzmācību, tas bija prieks lepni mirt, kaut no savas rokas. Un tikai brīnums paglāba pulkveža dzīvību, lai vēl tik daudz gadus dzīvotu un strādātu savas tautas vidū.

Par nopelniem pulkvedis Krīpens ir apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa 4. un 3. šķiru, Aizsargu nopelnu krustu, Zviedrijas Vāzas ordeni, Dzelzskrusta II šķiru un Kaŗa nopelnu krustu, kā arī citām goda zīmēm.

Jubilārs pieder arī pie aktīvākiem sabiedriski - politiskā darba darītājiem. Viņš, kopš Cedelghemas dienām ir aktīvs DV organizācijas darbinieks, ir bijis latviešu pārstāvis Lejassaksijā, LNP un LCP loceklis, ir bijis Latviešu apvienības Austrālijā valdes priekšsēdis un jau vairākus gadus ir Apspiesto Eiropas tautu asamblejas latviešu delegācijas loceklis. Viņr ir kalpakiešu saimes seniors un latviešu virsnieku saimes vadītājs Austrālijā. Visiem šiem darbiem un pienākumiem vienmēr viņš ir atradis laiku un ar savu lielo taktu prata pakalpot latviešu lietām.

Šo rindu autoram ir bijis lemts kopā ar jubilāru pavadīt gan baltas, gan nebaltas dienas. Atmiņā ataust jaukie Kaŗa skolas gadi, vēlāk kaujas lauki tālajā krievu zemē, vienreizējās atkāpšanas kaujas no Belebelkas pozicijām, asiņainās Jāņu kaujas, kopā bunkuros pavadītās gaŗās bezmiega naktis, dalītais maizes riecins un daudz kas cits.

Kaŗa biedru un Kaŗa skolas audzēkņu vārdā — lai vēl daudz darba dienu un jauku panākumu gadi ir kopā ar Tevi, krīpeniet!

Kenedijs prasa brivibu Austrumeiropā

Pagājušās nedēļas beigu posma ievērojamākie notikumi Apvienoto Nāciju pilnsapulcē, katrā ziņā, bija prezidenta Kenedija un ārlietu ministra Gromiko runas, kā arī klusā, bet masveidīgā un līdz ar to ļoti iespaidīgā demostrācija pret Dienvidvietnamu.

PREZIDENTS PRASA BRIVIBU AUSTRUMEIROPAI

Sav. Valstu prezidenta stundu gaŗo runu Apvienoto Nāciju pilnsapulcē ārlietu ministrs Gromiko sauc par samierinošu. Gluži to pašu par Gromiko runu saka amerikāņu prese.

Prezidenta Kenedija runa nekādu pārsteigumu neatnesa. Tā, lielā mērā, līdzinājās jau daudzreiz agrāk dzirdētām runām, ar tām pašām prasībām un tiem pašiem solījumiem. Sakarā ar 5. augustā Maskavā parakstīto ligumu daļējai atomieroču mēģinājumu parakstīšanai prezidents izteica cerību, ka aukstā kaŗa pašreiz iestājies pārtraukums un ka tas jāizmanto miera nostiprināšanai. Prezidents uzsvēra, ka daudz, daudz par ilgu Sav. Valstis un Padomju Savienība koncentrējušas savu uzmanību palielinot militāros budžetus, būvējot stombumbu kalnus un kaldinot plānus dzīvības izbeigšanai visā mūsu planetā. Prezidents aicināja krievus piesliesties amerikāņu domāšanai un nenodarboties tik daudz ar abpusējo pretrunību veicināšanu kā mēģinājumiem šīs pretrunības izlīdzināt miera ceļā.

Uzrunājot plīnsapulces delegātus, prezidents Kenedijs aizrādīja, ka starp Austrumiem un Rietumiem vēl vienmēr pastāv domstarpības pašas būtības pamatos: piemēram, ka Vācijas un Berlīnes iedzīvotājiem jābūt brīviem apvienot savu zemi un agrāko galvaspilsētu, ka Kubas iedzīvotājiem jābūt brīviem baudīt savas revolūcijas augļus. „Citiem vārdiem mēs ticam," sacīja prezidents, „ka visā pasaulē — Austrumeiropā, kā Rietumeiropā, kā Dienvidafrikā, tā Ziemeļamerikā cilvēkiem jābūt brīviem izlemt pašiem savu nākotni, bez diskriminācijas un varmācības, bez spaidiem vai subversijas."

Kā jau minēts, Padomju Savienības ārlietu ministrs Gromiko runu uzskatīja par visumā samierinošu. Bet Maskavas radiofonā čakli pirksti jau to bija paspējuši sašķērēt strēmelēs un atrast, ka prezidents sacījis, ka brīvība pastāv vienīgi Rietumos, ka tā neeksistē Austrumos un ka līdz ar to prezidents veicinājis aukstā kaŗa propagandu, darīdams tieši to, pret ko viņš sacījās cīnoties. Bet tanī brīvības jautājumā krievi patiesi uzķēruši ļoti interesantu punktu!

AR KOPĪGIEM SPĒKIEM UZ MĒNESI

Prezidenta Kenedija pārsteidzošais aicinājums amerikāņiem uu krieviem sādarboties gatavojoties lidojumam uz mēnesi, plašākām aprindām nāca kā pilnīgs pārsteigums. Un Keip Kanaverālas zinātnieki nemaz neēģina slēpt, ka psiholoģiski šis pārsteigums nācis visiespējami sliktākā brīdī, dodot pilnīgi nevajadzīgu triecienu mēneša lidojuma plānotāju morālei.

Prezidenta Kenedija uztverē Padomju Savienībai un Sav. Valstīm, gatavojoties lidojumam uz mēnesi katrai atsevišķi ir vislielākā laika, nauda, enerģijas un zināšanu izšķiešana, kas vien iespējama. Sadarbojoties plāna īstenošana būtu daudz ātrāka, būtu palīdzēts zinātnei vispār un pierādīts, ka krievi un amerikāņi var šādā virzienā ļoti labi sadarboties.

Protams, prezidenta Kenedija proponētā sadarbība, gatavojot lidojumu uz mēnesi, var tikt izlutkota divējādi. Prezidents to domāja un lietoja kā piemēru aukstā kaŗa tālākai mazināšanai un lielākai sadarbībai, līdz ar to lielākas savstarpējās uzticības radīšanai starp Sav. Valstīm un Padomju Savienību. Bet, prātā nāk arī kāda cita iespēja un šo otru varbūtību izvēlējušies amerikāņu zinātnieki. No prezidenta runas viņi secina, ka pēdējais tagad pārliecināts, ka amerikāņi krievus izplatījuma iekaŗošanas sacensībā vairs nevar panākt. Un lai nebūtu jāpaliek otrā vietā, prezidents nolēmis piedāvāt sadarbību. Otrkārt, ka tautā mēneša iekaŗošanas resp. sasniegšanas plāns pamazām izzūd no ļaužu atmiņas. Tas nozudis no laikrakstu virsrakstiem, fotožurnāliem un televīzijas. Kamēr zinātnieki šai laukā strādā tikpat dūšīgi kā jebkad, populārā interese par viņu darbu zudusi — toties tā kļuvusi daudz intensīvāka citā formā. Kongress ar līdzekļu piešķiršanu kļuvis bezgala lēns, uztraucas par augošiem izdevumiem un kūtriem rezultātiem. Ja sākumā domāja, ka pirmā astronauta izsēdināšana uz zemei tuvākās planētas izmaksās ap 20 biljonu dolaru, tad tagad šis skaitlis jau dubultojies un tāpat nav nekādu garantiju, ka projekts var tikt pabeigts līdz iecerētam 1970. gadam. Citiem vārdiem, atsevišķas aprindas, tieši ar šo prezidenta vēstījuma prasīju nostāšanu ar Pekingas komūnistu delegāciju un divu neatkarīgu Vāciju atzīšanu. Sevišķi pārsteidzošs bija Gromiko uzbrukums kancleram Ādenaueram, kuŗa valdība esot galvenais šķērslis Padomju Savienības ierosinātiem miera plāniem Eiropā. Gromiko nesaprotami runāja par plāniem, kas tiekot kaldināti Reinas krastā un uzsvēra, ka galvenais saspīlējuma cēlonis Eiropā ir Bonnas valdība, kas visiem spēkiem cenšas izjaukt un aizkavēt jebkādu vienošanos Vācijas jautājumā un mēģina kaitēt Austrumvāciju.

PULKVD. A. KRĪPENA GODINĀŠANA AUSTRĀLIJĀ

Pulkveža A. Krīpena, 70. dzimšanas dienu š. g. 4. oktobrī Sidnejas latviešu namā svinīgi atzīmēs Latv. virsnieku apvienība Sidnejā, piedaloties pārējām organizācijām. Svinības ievadīs ar apsveikumiem un koncertu. Dziedās operdziedone V. Skuja. Pie klavierēm pianists E. Freimanis.

GROMIKO PRASA ATBRUŅOŠANĀS KONFERENCI

Noklausījies Padomju Savienības ārlietu ministra Gromiko runu Apvienoto Nāciju pilnsapulcē, Sav. Valstu sūtnis Stīvensons aizrādīja, ka tā bijusi daudz samierinošāka nekā pārējās pēdējos gados dzirdētās. Pašreiz var sacīt, ka pagaidām, pēc prezidenta Kenedija un ārlietu ministra Gromiko runām atmosfaira pilnsapulcē vēl vienmēr ir tā pati draudzīgā, kas valdīja rudens sesiju atklājot.

No Gromiko runas neviens neko lielu negaidīja un padomju ārlietu ministrs klausītājus arī nepievīla. Vienīgais konkrētais piedāvājums bija nākamā gada sākumā Maskavā sasaukt valdību galvu konferenci atbruņošanās jautājuma iztirzāšanai. Krievi šoreiz nedomā tikai par lielvalstīm vien, bet par ženēvai līdzīgu astoņpadsmit valstu konferenci kuŗā bez Rietumu un Austrumu militāriem blokiem vienlīdzīgā skaitā būtu pārstāvēti arī neitrālisti. Oficiāli Sav. Valstu valdība uz Gromiko runu vēl nav reaģējusi, bet neoficiāli sūtnis Stīvensons Ņujorkā iztelcās, ka katrs Padomju Savienības solis ceļā uz tālāku saspīlējuma mazināšanu, jo sevišķi, ja tas tiek sperts atbruņošanās laukā, Sav. Valstis tiek sīki apsveikts. Kanadas ministru prezidents Pirsons uzsvēra, ka tādu izdevību kā valdību galvu atbruņošanās konferenci nedrīkst laist garām, bet lai no tās kas iznāktu, nepieciešama visnopietnākā sagatavošanās.

Pilnīgi bez asumiem Gromiko runa tomēr nepagāja. Pieskardamies diviem daudzu gaŗu gadu lietošanā nodilušiem, bet vēl vienmēr neizkustinātiem punktiem, padomju ārlietu ministrs vārdiem, atsevišķas aprindas, tieši ar šo prezidenta vēstījuma prasīju nostāšanu ar Pekingas komūnistu delegāciju un divu neatkarīgu Vāciju atzīšanu. Sevišķi pārsteidzošs bija Gromiko uzbrukums kancleram Ādenaueram, kuŗa valdība esot galvenais šķērslis Padomju Savienības ierosinātiem miera plāniem Eiropā. Gromiko nesaprotami runāja par plāniem, kas tiekot kaldināti Reinas krastā un uzsvēra, ka galvenais saspīlējuma cēlonis Eiropā ir Bonnas valdība, kas visiem spēkiem cenšas izjaukt un aizkavēt jebkādu vienošanos Vācijas jautājumā un mēģina kaitēt Austrumvāciju.

Lidz Latvijas brivibas dienai

Pēdējos gados nāves izkapts cirtusi dziļus robus neatkarīgās Latvijas diplomātu rindās. Kamēr bija dzīvs nacionālās Latvijas valdības ārkārtējo pilnvaru nesējs sūtnis Lielbritanijā Kārlis Zariņš, mēs bijām droši, ka mirušo vietā iecels jaunus. Bet nu ir nomiris pats ārkārtējo pilnvaru nesējs un mēs vairs nezinām, vai un kas iecels viņam vietnieku un kas iecels turpmākos nāves gadījumos jaunus sūtņus un konsulus? Un mēs skaudri apjaužam, ka Kārļa Zariņa nāve ir radījusi problēmu, kuŗas nepareiza atrisināšana, trimdai ieilgstot, var nelabvēlīgi ietekmēt cīņu par Latvijas atbrīvošanu no komūnistu jūga.

Sūtnis ASV prof. Dr. A. Spekke, mūsu tagadēja lielākā politiskā autoritāte, pēc Kārļa Zariņa nāves radio runā tautiešiem Latvijā atzina, ka tiesiskā iztulkojumā ārkārtējās pilnvaras ir beigušas pastāvēt, bet politiskā un nacionālā nozīmē pilnvaras nevar izbeigties, kamēr Latvija nav atkal brīva, un ka Latvijas diplomātiskās pārstāvības darbosies netraucēti arī turpmāk kā līdz šim. Lai gan prof. Dr. A. Spekkes runā ir svarīgais vēstījums, ka ārkārtējās pilnvaras politiskā un tāpat nacionālā nozīmē paliek spēkā un sūtniecības darbosies tālāk, sūtnis nepateica, kā praktiski iedarbosies ārkārtējo pilnvaru politiskais spēks, t. i. kas turpmāk iecels jaunus Latvijas diplomātiskos pārstāvjus? Sūtniecības var darboties tikai tad, ja tajās darbojas likumīgi iecelti un attiecīgā valstu valdību atzīti diplomāti.

Ir tiesa, ka pēc diplomātiskām tiesībām sūtniecības vadītāja nāves gadījumā sūtniecības vadību automatiski pārņem sūtniecības padomnieks, kas kļūst par sūtniecības lietvedi, par kādu tagad ir kļuvis Latvijas sūtniecības Londonā padomnieks Teodors Ozoliņš. Tādā veidā, protams, Latvijas sūtniecības var darboties pat ilgāku laiku, ja jaunā nāve ir žēliga. Un tomēr, ja vairs nebūs neviena, kam ir atzītas tiesības iecelt jaunus Latvijas sūtniecību vadītājus, tad nupat pieminētā sūtniecību tālāk darbošanās pielīdzināma piespiestai iebraukšanai aklā ielā, kur ātrāk vai vēlāk būs jāapstājas. Un to mēs neviens negribētu piedzīvot. Neatkarīgās Latvijas sūtniecībām nekad nedraudēs tāda launa nediena, ja mēs pārliecināsim ASV un Lielbritanijas valdības, ka ārkārtējām pilnvarām ir jāpaliek spēkā arī juridiski līdz Latvijas atbrīvošanai, kā to ir gribējusi šo pilnvaru devēja — Latvijas valdība. Un tas ir iespējams, dodot ārkārtējām pilnvarām jaunajam stāvoklim atbilstošu juridisko interpretāciju. Jaunā interpretācija dibināma uz ārkārtējo pilnvaru nezūdīgo politisko spēku, pilnvaru mērķi un Rietumu lielvalstu atzīto pilnvaru starptautisko statusu.

Latvijas nacionālā valdība, kas apturēja Saeimas darbību, Latvijas okupācijas gadījumā valsts varas kontinuitātes turpināšanu uz āru paredzēja ārkārtējās pilnvarās, kas izriet no pilnvaru burta un gara. Pēc burta. Ministru kabineta noteica, ka ārkārtējās pilnvaras paliek spēkā līdz tam brīdim, kad atkal nodibinās sakari ar valdību, un ka pēc sūtņa Kārļa Zariņa nāves pilnvaras pāriet uz sūtni ASV Alfrēdu Bīlmani. Alfrēds Bīlmanis nomira agrāk, bet vietnieka institūts pilnvarās skaidri norāda valdības nodomu pilnvaras uzturēt spēkā līdz tam brīdim, kad Latvijas valdība atkal pārvalda valsti. Ja tā, tad nevis pilnvaru nesēju — sūtņu nāve, bet Latvijas atbrīvošanas diena ir tas notikums, kas tiesiski izbeigtu ārkārtējo pilnvaru spēku. Šis ir ārkārtējo pilnvaru īstenais mērķis — Latvijas valsts kontinuitātes uzturēšana, līdz brīvība un neatkarība valstī atjaunota. Šīs nav pilnvaras civiltiesiskā mantiskā izpratnē. Šīs ir politiskas pilnvaras valststiesiskā izpratnē.

Ja ārkārtējās pilnvaras tulko pēc gara un tā laika aspektā, kad Latvijas valsts atradās jau briesmās, tad nav nekādu šaubu, ka pilnvaras vēl šodien ir spēkā.

Paplašinātā iztulkojumā ārkārtējās pilnvaras ir atzinušas ASV, Lielbritanija un citas Rietumu valstis. Kad 1948. g. nomira sūtnis ASV Alfrēds Bīlmanis, tad ASV valdība, iztulkojusi pilnvaras pāri šo burtiskajam tekstam — tiesiski politiskā nozīmē, piešķīra šīm pilnvarām starptautisku statusu.

ASV un Lielbritanija, valstis kas mūs interesē pirmām kārtām, turpina atzīt Latvijas valsts neatkarību un Latvijas sūtniecības, kas reprezentē Latvijas neatkarību un runā tās vārdā un labā. To tās dara nē tikai brīvības principu dēļ vien, bet arī savas valsts ārpolitisko mērķu dēļ. Tādēļ nav šaubu, ka ASV un Lielbritanijas valdības sūtni ASV ir ieinteresētas ārkārtējo pilnvaru uzturēšanai spēkā, lai sūtniecības, ko tās atzīst, spētu darboties.

Ārkārtējo pilnvaru jaunā juridiskā interpretācija tad nu būtu, ka Latvijas valdības nodoms ir bijis par pilnvaru nesēju iecelt Latvijas sūtni Lielbritanijā un pār tā substitūtu Latvijas ASV un Lielbritanijas valdības sūtni ASV, kas toreiz bija Kārlis Zariņš un Alfrēds Bīlmanis, bet pēc viņu nāves pilnvaras pāriet uz viņu pēcnācējiem amatā. Tā kā sūtnis ASV prof. Dr. A. Spekke ir ar ministra rangu un ir vecākais, tad viņam arī jāiekļūst par nākamo ārkārtējo pilnvaru nesēju.

Tas būtu problēmas pareizs un cienīgs atrisinājums, un būtu nodrošināta Latvijas valsts kontinuitāte starptautiskajā laukā.

Mag. iur.
Valdemars Lambergs.

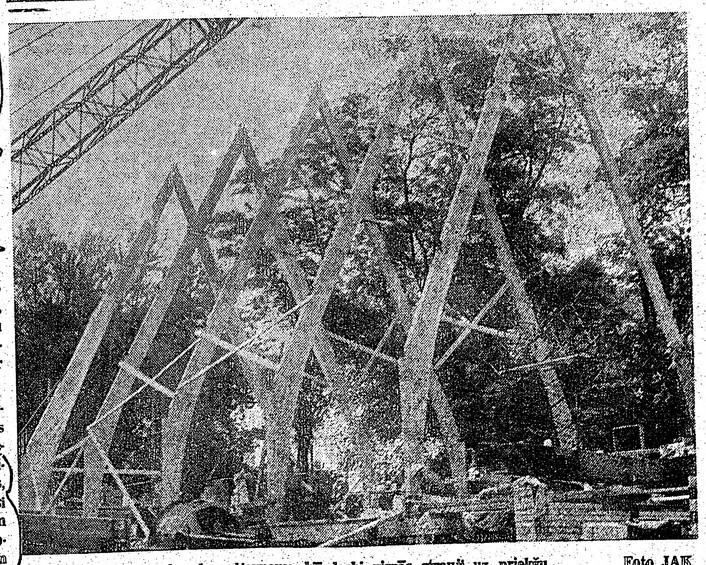

Toronto Sv. Jāņa draudzes dievnama būvdarbi virzās strauji uz priekšu. Foto JAK

LATVIJA

77. n-rs. TREŠDIEN, 1963. GADA 25. SEPTEMBRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas cellas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Komūnistu ētikas un patiesības jēdzieni

Tālivaldis Ķeniņš.

KOMŪNISTI GRIB IZNĪCINĀT BRĪVO BAZNĪCU

Bostonā 13. un 14. septembrī ALTS namā notika ASV austrumu apgabala gadskārtējā mācītāju un draudžu darbinieku konference. Tajā piedalījās 19 mācītāji un 31 draudžu pārstāvis. Tālākais konferences dalībnieks bija māc. Mekšs no Brazilijas.

Lielāko uzmanību konferencē izpelnījās ASV latv. draudžu apvienības priekšnieka māc. A. Veinberga ziņojums par Pasaules luterāņu konferenci Helsinkos šī gada jūlijā, kad notika Latvijas ev.-lut. baznīcas dalīšana, uzņemot blakus jau pastāvošai Latvijas ev.-lut. baznīcai arī Padomju Latvijas baznīcu. No šī ziņojuma varēja jaušķa Padomju Latvijas baznīcas uzņemšana jau bijusi izlemta eksekutīvā komitejā pirms nobalsošanas visparējā konferencē.

No konferences programmas atkrita jaunatnes darba apskatīšana draudzēs, kā arī tās pieaicināšana konferencē — kā tas agrāk bija iecerēts, bet šo robu laimīgi aizpildīja interesantais māc. Mekša ziņojums par latviešu luterāņu dzīvi Brazilijā un viņa atziņumi par to, ko vēroļis Amerikas apmeklējumā. Jauns bija māc. N. Ozola ierosinājums, lai latviešu draudzes vairāk atbalsta ārmisijas darbu, turpina lietotu drēbju savākšanu un nosūtīšanu uz arebu zemēm, kur vēl tagad valda liels trūkums. Bostonas Trimdas draudzes pr-ks A. Ciruļis referēja par tematu: Kas tuvākā laikā veicams draudžu saimniecībā. Referenta doma bija, ka draudzēm labāk būtu ieturēt labprātības principu nodevu iekasēšanā.

Pirmā konferences diena bija veltīta tikai pašu mācītāju jautājumiem un referātiem: „Mācītāja amats ev.-lut. baznīcā — māc. E. Pavasars, „Vai jauni ceļi ejami konfirmandu mācībā"— māc. J. Siliņš, „Jaunākais teoloģijā" — A. Birznieks.

Prāvests Birznieks savā otrās dienas svētrunā teica: „Kaut esam izklaidēti pa malu malām, vēl mēs varam sanākt kopā un justies kā viena saime. Kristīgās konfesijas visā pasaulē meklē ceļus, kā varētu viena otrai tuvoties. Kristīgā vēsture šādu cenšanos nepazīst, tas ir kaut kas vienreizējs — kristieši šodien grib būt viena vienota saime."

Zvēr. adv. P. Eglītis konferenci sveica Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvaldes vārdā: „Tagad mums ir neskaidra nojauta, kas nāks rītdien, jo komūnisti grib iznīcināt brīvās baznīcas. Tani pašā laikā brīvās baznīcas klusē un sevi neaizstāv. Komūnistu programmā ir baznīcu iznīcināt, nevis to stiprināt. Mums pārmet politiku, ja gribam aizstāvēt vienīgi savu eksistenci. Mūsu svēls pienākums ir stāvēt un krist par savu baznīcu."

Konferences dalībniekus ar izjustiem vārdiem sveica Trimdas draudzes pr-ks A. Ciruļis, bet Latvijas archibīskaps prof. K. Kundziņš rakstā ziņoja par kādu tautieti, kas mūsu baznīcai novēlējis 20.000 dol., par divu Vinipegas draudžu apvienošanos un teoloģijas studenta Ivara Gaides ievešanu mācītāja amatā.

Prezidijā ievēlēja: A. Ciruli, māc. Zīraku, par sekretāriem: māc. Rolli un Fr. Andersonu. Nosūtīja apsveikumu prof. Ludim Bērziņam.

Brazilijas latv. ev.-lut. draudzes māc. E. Mekšs pieminēja arī politiskās svārstības Brazilijā, par kuŗām tomēr neizteicās pesimistiski. Viņš ieteica pensionāriem apmesties uz dzīvi Brazilijā, jo tā esot lētākā zeme pasaulē. Mājiņa maksājot 2000 dol. un iztikt varot ar 25 dol. mēnesī.

Māc. A. Veinbergs pirmo reizi kopš atgriešanās no Helsinkiem sniedza plašu ziņojumu par savu cīņu, lai aizkavētu Latvijas ev.-lut. baznīcas saskaldīšanu divās daļās. Diemžēl, noticis pretējais, federācijā tagad uzņemta arī Padomju Latvijas baznīca, un līdzšinējā, pret mūsu gribu, ir nosaukta par „trimdas" baznīcu. Šāda sadalīšana nav notikusi ar Vācijas baznīcu, kaut politiski Vācija sadalīta divās daļās. Plašu ziņojumu Veinbergs sniedzis Stokholmā noorganizētā preses konferencē. A. Veinberga ziņojumam sekoja debates, kuŗās piedalījās māc. Pavasars, Dr. Skulte, Kroms u. c.

Pats nevarēdams konferencē piedalīties, rakstisku ziņojumu par svētdienas skolām sniedza māc. A. Ozols. Apgabalā darbojas 25 svētdienas skolas ar 890 skolēniem un 117 skolotājiem. Visvairāk skolu uzturēšanai izdod Ņujorkas draudze: 10.850 dol. Māc. A. Ozols konstatē, ka daudzos gadījumos vecāki, draudzes un mācītāji apmierinās tikai ar visai mērenu piepūli, audzinot bērnus kristīgā un latviskā garā. Parastais aizbildinājums — nogurums, nevaļa, lielie attālumi.

Par draudžu dāmu komitejām ziņoja E. Druva no Ņujorkas. Sekoja Trimdas draudzes pr-ka A. Ciruļa referāts par draudžu saimniecību.

Pievakarē notika dievkalpojums Emanuela baznīcā, kur spredīki teica: māc. Reinsons un Zīraks, bet lūgšanas vārdus — prāvests Birznieks un māc. A. Galiņš. Trimdas draudze vakarā viesiem ALTS namā bija rīkojusi azaidu un noorganizējusi mākslinieciskus priekšnesumus, kuŗus izpildīja dubultkvartets „Tēvija," baritons K. Grīnbergs un flautists J. Menke.

-iņš.

RIGĀ ATCELTS VARASVIRS

Rīgas radio ziņo, ka atcelts no amata būvniecības ministrs Boriss Bezels.

Bezels zaudējis savu amatu dēļa vainas dēļ. Jaunais Bezels apcietināts Rīgas Jūrmalā par huligānismu. Viņš piekāvis milici, kas viņu aizturējis. Novests milicijas telpās, Bezels kliedzis: „Jūs nedrīkstat mani arestēt! Es esmu ministra dēls." Drīzumā milicijā ieradusies viņa māte un atbrīvojusi dēlu. Tomēr tēvam bija jāzaudē ministra vieta.

Rietumnieku uztverē priekšlikums vai konstatējums ir patiess, ja ir pierādījumi, ka tas atbilst faktiem. Secinājums ir pareizs, ja pie tā nonāk ar skaidru loģiku no diviem iepriekšējiem apgalvojumiem, kas ir pierādīti, un ja pēc tam šo pareizību apstiprina novērojumi vai citas objektīvu pierādījumu metodes.

Reliģiski ļaudis tic, ka absolūtā patiesība par dažiem augstākiem teoloģiskiem jautājumiem ir ietverta dievišķā atklāsmē.

Ētikas un morāles noteikumi ir absolūti tanī nozīmē, ka tie ir saistoši visos apstākļos un visiem cilvēkiem, kaut gan reālā dzīvē absolūti vai cieti principi, kas saistīti ar stingriem pienākumiem, var nonākt savstarpīgā konfliktā.

Zinātnē patiesība ir provizoriska presumpcija, kas ir visai stipra no loģikas viedokļa, bet vāja no zināšanas viedokļa. Mēs pielaižam varbūtību ,ka jaunu faktu novērojumi atklās maldīšanos mūsu iepriekšējā domāšanā. Mūsu spējas formulēt patiesu propoziciju ir ierobežotas. Pat visrūpīgākie teikumi nekad neaptver „visu", bet gan tikai „lielāko daļu". No pieredzes mēs zinām, ka secinājumi ir tikai daļēji patiesi.

Secinājumi, kas attiecas uz sociāliem fainomeniem, atspoguļo sagrozījumus, kas rodas no novērotāja personīgās perspektīvas. Tāpēc, tāpat kā mēģinot iegūt patiesību, mēs sistēmatiski analizējam to pašu lietu no dažādiem viedokļiem.

Tātad zinātniskā patiesība ir abstrakcija. Tā kā „patiesība" pēc savas būtības ir nenoslēgta un mainīga, mēs esam iesaistīti bezgalīga pārdomāšanas un pārkonstatēšanas procesā, cerot, ka galu galā varēsim pietuvināties pilnai zināšanai.

Mēs noraidām pieņēmumu, ka kāds jebkad ir pateicis pēdējo vārdu kādā zinātniskā priekšmetā. Kopš Aristoteļa laikiem esam izsēguši pamatojumus, kas atsaucas uz prestīžu vai autoritāti.

Tāpēc mēs esam pārliecināti, ka politika var būt iedarbīga tikai tad, kad tā balstās uz objektīvām zināšanām, mēs arī pieņemam, ka patiesības meklēšana progresam un strādnieku atbrīvošanai no ekspluatācijas". Padevībai partijas rīkojumiem, kuŗos var ietilpt arī kristīgas apziņas un morāles apspiešana, piešķir augstāko ētisko vērtību. Kāds komūnistu ideologs ir rakstījis: „Ētisks un morālisks ir tikai tas, kas palīdz vecās pasaules sagraušanai, ekspluatācijas un nabadzības novēršanai, un viss, kas atbalsta jauno sociālisko sistēmu. Ļeņins teica: „Komūnistu morāles pamats ir cīņa par komūnisma konsolidēšanu un uzlabošanu". Katras akcijas sociālais rezultāts izšķiŗ, vai tā bijusi laba vai slikta. Personiskie motīvi ir sava veida faktors, bet personas sociālais stāvoklis, t. i., tās piederība pie vienas vai otras šķiras, ir galvenais viņas rīcības noteicējs.

Marksu un Engels pieņēma par pierādītu, ka patiesas atziņas ir iespējamas, ka patiesību var objektīvi izdibināt un ka patiesības atrašana ir nepārtraukts process. Turpretim viņu rakstiem dogmatisku raksturu piešķiŗ Ļeņins, kas 1908. gadā teica: „Marksa teorija ir objektīva patiesība. Sekodami viņa teorijas pēdās, mēr arvienu tuvāk un tuvāk tuvināsimies objektīvai patiesībai, kamēr, ja mēs ietu pa jebkādām citām pēdām, mēs nevaram nonākt nekur citur kā pie neskaidrības un meliem." Pēc tam Ļeņina un Staļina rakstus arī dogmatizēja. Komūnisti „pierāda, citēdami plašos apmēros savus klasiskos rakstniekus, un daudz nopūlas, lai pierādītu, ka ticami ir t. s. „sociālās attīstības likumi", kuŗus atraduši Markss, Engelss un Ļeņins. Šiem likumiem nekad nav sniegti nekādi pierādījumi.

Komūnisti apgalvo, ka patiesība ir ar šķiras orientāciju un mainās, mainoties vēsturei. Viņu uztverē tā ir sociālo maiņu funkcija, bet ne zinātnisks vai loģisks atradums. Proletāriešu patiesība un buržuja patiesība ir dažādas lietas. Buržujs nevar saskatīt patiesību, jo viņa „šķiras intereses" to tam apslēpj. Turpretim proletārietis ir spējīgs atrast patiesību tāpēc, ka viņa intereses apmierinās vēsturiskais process. Proletāriāta avangards — partija — nosaka, kas proletāriešiem ir patiesība.

Ļeņins vēlējās novērtēt „visu, kas notiek" atklāti un tieši no partijas viedokļa. Viņš attaisnoja šo „partejiskuma" prasību, apgalvojot, ka buržuāziskie ideologi slēpjas aiz viltus objektīvitātes, bet īstenībā paši ir partejiski. Kaut gan viņi to noliedz, tie ir kapitālisma noziegumu aizstāvji. Tā tas ir raksturīgi komūnistu pieejai: katra „patiesība" ir partejiska.

Šis arguments runā pret Engelsa apgalvojumu, ka patiesību var uzzināt objektīvi. Ļeņins noliedza, ka „ir tāda lieta kā abstrakta patiesība — patiesība arvienu ir konkrēta". Viņš ar to domāja, ka apgalvojumi jādod ne tāpēc, ka tie būtu pareizi vai nepareizi, bet gan tādēļ, ka tie noder šķiru cīņai. Šķiru karē panākumi vai pamatumi ir galīgais „patiesības" kritērijs. „Sakarā ar to pakļaut komūnistu attiecīgos politiskos konstatējumus pierādījumiem būtu objektīvitāte jeb „bezzobu veģetārisms", kā šo grēku kādreiz nosauca Ždanovs.

Tādās zinātnēs kā fizikā, kuŗas noderība komūnistu valstij nav diskutējama, komūnisti labprāt ignorē šo filozofisko monstrozitāti. Citās zinātnēs, kā, piemēram, bioloģijā, kam ir nozīme marksisma doktrinā ,vienmēr ir tieksme viltot pierādījumus un atkāpties no atradumiem, kas nesaskan ar viņu dogmām. Bet sociālās zinātnēs argumentus, faktus, pierādījumus, dokumentus un tekstus manipulē no A līdz Z, lai pieskaņotu pašreizējai partijas vadlīnijai.

Īsi sakot, komūnisti tikai izlēkas, ka tiem ir īpaša patiesības teorija. Tiem ir sarežģīta un neskaidra argumentācija, ar kuŗu tie attaisno savu politikas motīvu dēļ manipulēto loģiku un faktus, un viņu pastāvīgo un pretrunīgo doktrinas reinterpretāciju. „Patiesība" ir tas, ko partijas līderi pavēl biedriem izlikties, ka tie tam tic, neatkarīgi no tā, ka jauna „patiesība" ir absolūtā pretrunā ar ticējumiem, ko no biedriem kādreiz agrāk prasīja. Komūnistu „patiesības teorija" ir mēģinājums racionālizēt nepārtrauktu melošanu.

A. Kls.

NESAUDZĪGA SKOLĒNU IZDZĪŠANA

Okupantu laikraksts Padomju Jaunatne atklāj disputu par ts. skolēnu ražošnas brigādēm. Bauskas lauksaimniec. ražošanas pārvaldes komjaunatnes komitejas sekretārs E. Johansons rakstā neatzīst Ukrainas parauga skolēnu ražošanas brigāžu organizēšanas principu, pēc kuŗa skolēni tās veido pa klasēm, visu vasaru dzīvojot kopā, strādājot vienā kolchozā vai sovchozā. Bauskas rajons šogad esot pielietojis citu principu, kad šīs skolēnu darba brigādes veidotas pēc dzīves vietu rajoniem un brigādēs iedalīti dažādu klašu skolēni no 5.-8. klasei. Šīs brigādes tad vienā vasarā strādājušas vairākos kolchozos un sovchozos. Tādā kārtā labumu no mazajām, čaklajām rokām negūstot tikai viens kolchozs, bet vairāki, teikts PJ. Staļgenes astoņgadīgā skola ražošanas brigādē varējusi iedalīt 34 skolēnus (no 5.-8. kl.). Šākumā šī brigāde divas nedēļas dzīvojusi kopā teltīs, bet pēc tam sadalīta piecos posmos, no kuŗiem četri laukkopībai, bet viens dārzkopībai. Par katru posmu atbildējis kāds skolotājs un kolchoza komjaunieši. Tslices astoņgadīgās skolas brigāde izveidojusi divus laukkopības, divus dāzkopības un vienu ganu posmu.

Rakstā konstatēts, ka lai gan skolēnus visu vasaru kontrolējuši skolotāji un komjaunieši, tad brigāžu darbā bijušas arī vairākas nepilnības, bet ne visur brigāžu darbs veicies ar vienlīdz labiem panākumiem. Nesot arī ievērots skolēniem saīsinātais darba laiks.

Tātad, skolēnu izdzīšana šogad ir bijusi organizēta pamatīgi un tieši pasvītrojot izkalpināšanu. Ja ukraiņu skolās pa klasēm iedalot brigādēs tiek saskaņotas mācību, kā arī vienāds paliek garīgās attīstības līmenis, intereses, tad okupētās Latvijas skolas ar skolēnu sajaukšanu par garīgo attīstību vairs nedomā. Okupantiem ir vienaldzīgi, vai skolēni vasarās kaut ko gūst izglītībai. Šis raksts arī parāda, ka kolchozos skolēni ir nodarbināti līdzīgi kolchozniekiem no agra rīta līdz vēlam vakaram, izdzenot arī garos, lai gan visos Rīgas laikrakstos arī šogad daudzas reizes ir aprakstīts grūtās ganu gaitas pirmsokupācijas gados. Vēl nekad latviešu tautas vēsturē bērni nav tik nesaudzīgi un organizēti izdzīti smagos darbos, kā tagad zem krievu okupācijas. To okupantu prese apzīmē par jaunatnes laimīgu dzīvi.

Latviešu jaunieši Austrālijas televīzijā

Austrālijā Melburnas kārtējā raidījumā „Parliament of Youth" piedalījušies divi mūsu jaunieši 16 g. v. Uldis Eglītis un Jānis Lazdiņš, kuŗi reprezentējuši Nulendas ģimnaziju. Aspriežamais temats bijis: „Vai jaunatnes klubi ir labākais ceļš kā samazināt noziedzības?" Mūsu jauniešu ieskats bijis, ka svarīgs faktors tomēr ir ģimene, kas ietekmē un audzina jauniešus.

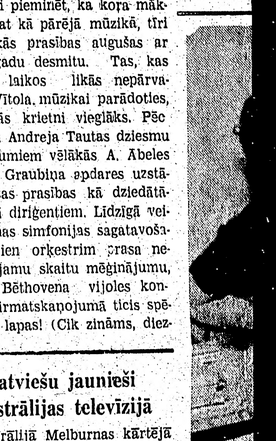

Marisa labās: J

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Jānis Klīdzējs

Cilvēks ar akmeni

II

„Ej nu?"

„Jā! Un kā vēl!"

„Un ko tu rakstī?"

„Dureks! Nu tā ir — tev jau vēl tikai piecpadsmit gadu. Tanī lietā tev vēl viss ir tumša nakts. Un skūpstījies arī tu vēl neesi?" Kā pilnīgs uzvarētājs pats sev uzgavilē Kārlis.

„Nē . . . " nočukst Aziks.

Kārlis smejas. Tie ir nesaudzīgi smiekli, tādi, ar kuŗiem Aziku vajag galīgi nosist. Pilnīgi beigtu. Tā lai viņš pazēmīgi lūgtos Kārļa palīdzību dot lielo padomu galvenajam dzīves iesākumam — ābeci mīlestībā. Kārlis ir pareizi aplēsis. Aziks lūdzas kā skumīgs nabadziņš.

„Kārli, tev jau ir septiņpadsmit gadu. Tu jau zini daudz . . . Kad tu raksti vēstules, kā tur vajag?"

„Kā vajag? Es tev jau saciju — tu esi zaļš. Arī strazds nedzied, kamēr viņš ir viens. Pirms vajag mīlēt, tad var rakstīt. Ko rakstīt? Visu, kas tad tev sirdī rūc kā pa rijas cepli, kad to kurina ar priežu šķilēm. Jā, tā. Protams, galva arī tur vajadzīga, nevis kāds kartupeļu skalenis, Redzi!"

„Tad gan laikam ir skaisti," sērīgi saka Aziks. „Es gan nevienu meiteni neesmu mīlējis. Man viņas ir tikai patikušas. Nu tā . . . tāpat kā tu."

„Tas nav tas. Bet ir citādi, kad viņa tevi mīl tā, ka pat sāk raudāt, kā todien mana Saila, tas ir tas. Taisnību sakot, arī man viņas bija žēl. Bija tā, it kā man krūtīs gulētu nomiris ezis. Tas ir tas!"

„A! Tu nepabeidzi, kā tad jums ar Sailu bija tālāk pie tās upes."

„Es jau saciju — man palika viņas žēl. Nāc pie ūdens, izmazgā acis un nedari vairs tā — es saku viņai. Šī paspīd kā saulīte uzreiz. Zinu, būs labi. Nav jātā mazgā, viņa saka un skatās manā spogulī. Mazs tavs spogulis, viņa saka. Kā mazs? Cik bijis, tik arī ir lielš, es saku. Ir gan mazs. Tik mani vienu var viņā redzēt, bet mūs abus uzreizi nē — tā viņa. Spiežam galvas kopā, cik spējam. Taisnība — no abām pa pusei redzams. Nāc! Tur ir īstais spogulis — viņa rāda uz upi. Apsēžamies uz paša krasta un paši redzam mūs abus ūdens spogulī. Un es skatos un skatos, cik tā meitene, kas man ir blakus, mana Saila — ak tu grēks, cik tā ir skaista! Ja viņa nebūtu mana, es pārvērstos par suni un pierietu pilnu pasauli!"

„Ei, tu traks!"

„Jā, jā — tā ir, kad mīl. Tu vēl nezini, tā ir! Bet kad tu mīli un viss ir labi, arī pašam gribas tādam labam, labam būt."

Dunda stāv, visu dzird un klausās degdams. Viss dzirdētais viņu smagi sit, žņaudz un smacē. Tie puikas runā un skaļi paliās ar to, kā viņi mīl un kā viņus mīl. Suņi tādi! Jaunie plēsoņas! Zagļi! Arī šodien viņi lielīdamies ņem un priecājas par to, kas Dundam nekad, nekad nav bijis. Ak jums vieniem vajag visu? Kāpēc visiem nevar līdzīgi būt viss? Tev gaiši mati! Tev tava Saila! Spogulis abiem! Tevi mīl, tad tu vari labs būt! Nolādētie — jūs visi!

Pirmajā mirklī Dundam gribas mesties zēniem virsū un sist, sist! Lai kauc, lai ir beigti, lai viņi sajūk ar rugaini, un lai vairs nav ne miņas par viņiem ne Sailai, ne citiem saldpīkstoņām! Dunda pamet apkārt pusvērto acu skatu. Ir vēl diena. Gaišs. Klajs tirums. Viņi var arī izbēgt. Tiem būs tikai par ko smieties. Bet nevienam nebūs par Dundu smieties! Nevienam!

Vētra, ka Dundā krājusies, šalc ap viņu vēl trakāk. Viņš iet gluži tuvu statiem, bet zēni sarunādamies viņa soļus nedzird. Dunda apstājas, un no viņa krūtīm laužas smiekli, skaļi, lūztoši, kā sitieni pa skārdu. Ar šiem smiekliem Dunda nevien smejas — tie ir smieklā pārvērsti lāsti visai pasaulei, ko jau sen Dunda vairs tikai nīst.

Zēni uztrūkstas. Viņi ir sabijušies un pārsteigti. Neviens nespēj izteikt ne vārda. Azikam pat lūpas dreb, dzirdot Dundas pārvērsto balsi. Dunda smejas, bet viņa seja nevēstī nekā laba. Labu brīdi tā drebēdams smējies, viņš nospļaujas zēniem pie kājām un, naidīgi viņos abos paskatījies un ne vārda neteicis, sāk iet un aiziet kā salauztiem kauliem.

„Melnā Balss . . . " čukst Aziks, atguvis drosmi runāt.

Apkārtnē Dundam ir palama — Melnā Balss. Vai tas ir tāpēc, ka viņš runā dobjā un piesmakušā balsī, vai arī tās vienīgās dziesmas dēļ, ko viņš šad tad naktīs dzied savā meža malā vai citā vietā, kur Dundam liekas, ka viņu nedzird, bet šī Melnā Balss viņam jānes jau gadiem, un vairs neviens neatceras, kad šis vārds Dundam ielots.

„Melnais ir visu noklausījies, ko mēs runājām," igni saka Kārlis.

„Tas nekas. Labi, ka nesita," nosaka Aziks. „Bet kāpēc viņš ne vārda neteica, bet tikai smējās, kā riedams?"

„Kas viņu zina! Sakta, ka viņam esot divas sirdis — cilvēka un vilka."

„Tas ir tāpat vien izrunāts. Saki, ko gribi, Kārli, bet man ir viņa žēl," nopūšas Aziks.

Zēni stāv klusēdami un skatās Dundas melnajā mugurā, kas aizkustas gar rudzu statu rindām. Viņš aiziet lēnām, smagi, kā saslimis.

3

Ap saules rietu Dunda jau iet pa Mālnieku ciema tīrumiem. Pār mežu zilumu guļ vakara sārtums. Dunda apstājas, skatās uz to pusi, un viņš sevī jūt smagu sāpi. Kāpēc es neesmu tas zilais mežs?

A—ā! No Cekulu mājām skan balsis un mūzika. Tur kaut kam jābūt. Dunda taisni pār tīrumu nogriežas uz to pusi un paātrina soļus. Apstājas vārtos un bargu skatu pārlaiž pār visu priecīgo pulku, kas te griež valšus un polkas, ka smiltis vien put. Uz klēts sliekšņa apsēdies, Puikāns spēlē vijoli. Labi, labi! domā Dunda. Cik tu ilgi te tā spēlēsi? Tu par daudz priecīgs, par daudz . . .

Dundu daži ir pamanījuši, un pār visu pagalmu pāriet satraukta čukstoņa. Arī Puikāns pārtrauc spēlēt. Šo sestdienas vakara prieka baudītāju satraukumu ievēro arī Dunda, un tas viņam patīk. Ak, redzat gan, ka esmu ieradies.

„Tagad melnais, trakais Duna dancos," viņš saka savā zemajā balsī. „Puikān, spēlē polku!"

Puikāns ir izbijies, jo vairs neatceras, kad ir redzējis Dundu dancojam.

„Neboli acis! Spēlē, kad tev saku! Jā, es dancošu. Tu domā, ka šīs smiltis var mīdīt tikai tādi kā tu?"

Līdz šim te nav bijis neviena tāda, kas spētu atteikt Dundam to, ko viņš pieprasa. Un Puikāns spēlē polku.

Dunda lieliem soļiem pāriet pagalmu, apstājas pie Sailas, par kuŗu viņš prieks stundas ir noklausījies Kārļa stāstu pie statiem. Dunda satver meiteni pie rokas un strupi saka:

„Nāc!"

Sailai ir gaiši mati. Dundam patīk meitenes tikai ar gaišiem matiem.

Sailai bailes Dundam atteikt, un viņa, izmisušu skatu apkārt pamesdama, iet Dundam līdzi. Arī citi pāri sāk griezties, jo viņiem liekas, šis dancis ir ko vērts, kad pats Dunda danco. Bet Dundam tādas priecīgas lietas neveicas. Viņš uzgrūžas vai uzmin uz kājas vienam vai otram.

„Tas jau tikai grūstās kā divresmit latu zirgs," kāds nosaka.

Parāvis Sailu sāņus, viņš saka:

„Ej! Sēdi! Tavu Kārli es šodien nositu. Tur pie statiem."

Baiļu bālums pārsedz Sailas seju. Viņa iet uz vārtiem. Meitenes vaicā, kas noticis. Mierina. Dunda jau runā, kas ienāk prātā. Bet Sailai gribas raudāt. Viņa raisās no rokām un izskrien pa vārtiem.

Dunda ir jau nostājies dancotāju vidū un kliedz:

„Kam tie divdesmit lati vajadzīgi, a? Kas tur runāja? Kas to sacīja? Nav?

Mūzika apklust. Visi paraujas sāņus, jo nekad nevar zināt, ko Dunda domā.

Daži zēni nozūd gar mājas stūri.

„Spēlējiet tālāk. Redzēju — tie sivēni man šoreiz izmuka." Dunda saka un aiziet pašā pagalma stūrī un apsēstas uz akmeņiem pie dārza žoga.

Kādu stundu vēl visi ir dancojuši. Dunda sēž vēl arvien turpat nepakustēdamies, un visi brīnās, kāpēc viņš šodien tik mierīgs un labs, salīdzinot ar citām reizēm.

Pie Dundas pienāk un grib turpat apsēsties viņa vienīgais draugs klibais Luriks.

„Ej nost!" Dunda norūc, un Luriks, bēdīgi pakratījis galvu, aiziet.

Šovakar te ir atnākusi arī Marita. Viņa ir vienīgā no visas apkārtnes meitenēm, kam Dundas ir žēl un kas viņu pat mīl, jo viņš tai liekas labs, bet nelaimīgs. Arī viņa ir tikpat nelaimīga. Marita nav neskaista meitene, viņai ir tumši brūni mati un lielas zilas acis, bet viņai brīžiem raustās valoda, un tāpēc jaunie izvairās no tuvas draudzības ar Maritu. Viņa klusēdama norij savas sāpes un gribētu noglāstīt arī Dundas melno, nelaimīgo galvu.

„Tu tāds bēdīgs," viņa saka apstājusies pie Dundas akmeņiem.

Viņš klusē. Pēc brīža saka.

„Sēdi te."

Tā ilgi viņi sēž un klusē.

„Tu ne ar vienu nerunā . . . " iesāk Marita.

„Ar ko lai runāju?"

„Ar mani varētu parunāties. Nekad es tev launa neesmu vēlējusi."

„Zinu. Tu esi laba, Marit," viņš saka, un viņa balsī ir labsirdība.

Siltums ceļas no mijkrēslas un apņem Maritu, un viņai šinī brīdī ir labs prāts uz visu pasauli.

(Turpinājums sekos)

(74. turpinājums)

Antiņam blakus nosēdies, Tauns pats sē glāzi alus un, to lēni malkodams, sāka s bijusi ģimnazijas valodu skolotāja, līdz ka dzīvē saķiebies, sameties galīgi šķērsām. nav vienīgā tāda. Lūk, tas tur, piecīgais trešais aiz Rozes, kas balstās ar elkoņiem kā sēklī izsviests kuģis, ir Diks. bijis lido un kaŗa laikā triecis drupās Vācijas pilsētas mēdz pieminēt Sveinfurti. Bet tagad pašā drupis, un viņš sev nevar atrast vietas. Hei sēdi pie tukšas glāzes, un dzejnieks uzsau „Ielejiet Dikam dubulto. Es maksāju!"

Lidotājs ar melno ūsiņu, pelēcīgi pabā sūtīja Taunam gurdenu smaidu un palieca kas bija beigusi dziesmiņu par rozes lau „Pēc labām vārsmām nemaz nav jāmeklēj valodām. Mums pašiem ir pietiekami da dzejas. Roz, vai esi dzirdējusi ,kā skan Po Un viņš, atbildi negaidīdams, pats tūliņ s padobjā balsī.

„Iesim, steigsimies, citādi Annusu vecm sīs putraimdesas. Kad es piezvanīju, viņa t likt pannā," Tauns skubināja Antiņu un

Tālivaldis Ķeniņš.

PAGODINĀJUMS
PIRMĀS EV. - LUT. DRAUDZES KORIM

Lielu gandarījumu piedzīvoja Toronto Pirmās ev.-lut. draudzes koris Klīvlendas latviešu Dziesmu svētkos, izpelnoties izdevēja H. Rudzīša dāvāto mākslinieka Grebžes gleznu kā otrs aktīvākais latviešu koris Ziemeļamerikas kontinentā (pirmo vietu ieņem jaukts koris „Dziesmu Vainags"). Šī ir pelnīta atzinība dziedātāju vienībai, kas tagad jau divpadsmito gadu ar nerimtīgu enerģiju nodevusies skaistajai koŗa mākslai, veltot it lielu vērību garīgās mūzikas jaundarbiem. Tuvu saistīts ar apbalvoto kori jau kopš dibināšanas dienas un aktīvi to vadot vairākus gadus, man ir bijusi vistiešākā izdevība ielūkoties koŗa „ikdienas" darbā un iepazīties ar neskaitāmām mākslinieciskām problēmām, kas radušās tamlīdzīgu darbu veicot. Lieki šeit pieminēt visus tos lielāka apmēra skaņdarbus latviešu mūzikā, kuŗus Pirmās ev.-lut. draudzes koris sniedzis pirmatskaņojumā. Klausītāji un laikrakstu lasītāji par tiem jau zina. Gribētos tikai pieminēt, ka koŗa mākslā, tāpat kā pārējā mūzikā, tīri tehniskās prasības augušas ar katru gadu desmitu. Tas, kas Cimzes laikos likās nepārvarams, Vītola mūzikai parādoties, jau likās krietni vieglāks. Pēc Jurjānu Andreja Tautas dziesmu aranžējumiem vēlākās A. Ābeles un Jēk. Graubiņa apdares uzstādīja citas prasības kā dziedātājiem, tā diriģentiem. Līdzīgā veidā jaunas simfonijas sagatavošana šodien orķestrim prasa neiedomājamu skaitu mēģinājumu, kamēr Bēthovena vijoles koncerts pirmatskaņojumā ticis spēlēts no lapas! (Cik zināms, diezgan briesmīgi.). Arī Pirmās ev.-lut. draudzes koris savos jauniestudējumos dabūjis bagātīgi iepazīties ar šodienas chromatiskām harmonijām, šķautnainām disonancēm un ķeburainiem ritmiem.

Cik tālu tas attiecas uz šo rindu autoru, tad korim un diriģentam pateicība ne tikai par centību, bet arī par mūzikāli un techniski atbildīgo pieeju visām mūzikas problēmām. Fakts, ka Pirmās ev.-lut. draudzes koris paveicis tik daudz iestudējumu kā no klasiskā, tā no laikmetīgā repertuāra, spilgti liecina par šīs jūsmīgās amatieru grupas darba prieku un gribu.

Tomēr, mēdz jautāt, kas gan ir koris bez diriģenta? Šeit jāatzīmē diriģenta Arvīda Purva īpašie nopelni šo panākumu kaldināšanā. No dabas apveltīts ar dzīvu mūzikālitāti, teicamu gaumes izjūtu, A. Purvs savus dotumus vēl tālāk izkopis diriģējot kā Baptistu, tā Pirmās ev.-lut. draudzes koŗus, pēdējā darbā it īpaši sastopoties ar laikmetīgām parādībām mūzikā un lielākas formas skaņdarbiem vispār. Viņa talantu un smalko mūzikālo izpratni allaž pozitīvi novērtējuši Kanadas latviešu mūziķi, nelaiķi J. Ciruli ieskaitot.

Pamatīga roku vicināšana koŗa priekšā palaikam tikpat maz nosaka māksliniecisko rezultāta kvalitāti kā nošu daudzums kādas kompozicijas vērtību. A. Purva skaidrais, prasīgais, bet nepretenciozais žests ar mērķtiecību vadījis Pirmās ev.-lut. draudzes koŗi , pretim līdzšinējiem sasniegumiem. Šis darbs nav gājis secen ne mūziķiem, ne klausītājiem, ne arī, kā tagad redzams, oficiāliem darba vērtētājiem. Dziesmu svētkos piešķirtais apbalvojums vienlīdz godina enerģisko koŗa vienību, kā arī tās veiksmīgo diriģentu, kuŗa vadībā arī turpmāk sagaidām jaunus panākumus Pirmās ev.-lut. draudzes korim gan garīgās, gan laicīgās mūzikas plāksnē, mūsu latviešu mūzikas celšanā svešumā.

Pēteris Ermanis

VELTĪGI STĀSTI

Vairs tevis nav. Un tomēr: visu stāstu
Ik stundā tev; gandrīz ik mirkli stāstu
(Reiz runājos ar dižu dzejnieci,
Kas tālu dzīvoja, bet iejūsmā
Es jautāju, pats liku atbildēt).
Nu viss ir citādi. Tev stāstu, stāstu,
Bet klusē tu, ne vārda nesaki.
Es tev par tavām bērēm pastāstu:
Ko prāvests runāja, kā jaudis skuma.
Es pastāstu, kas vakar un kas šodien
Man līdzjūtības vārdus sūtīja.
Bet klusē tu un nesaki ne vārda.
Es stāstu tev par rūpēm dienišķām,
Es stāstu tev, cik dziļi sūrst un sāp
Man launums viss, ko dzīvē sniedzis tev.
Un dvešu, drebēdams: vai vari piedot?
Ne padomus tu dod, ne vainas piedod.
Ne pūlies mierināt, vien klusē, klusē.

21. 7. 1963.

Latviešu jaunieši Austrālijas televīzijā

Austrālijā Melburnas kārtējā raidījumā „Parliament of Youth" piedalījušies divi mūsu jaunieši 16 g. v. Uldis Eglītis un Jānis Lazdiņš, kuŗi reprezentējuši Nulendas ģimnaziju. Apspriežamais temats bijis: „Vai jaunatnes klubi ir labākais ceļš kā samazināt noziedzības?" Mūsu jauniešu ieskats bijis, ka svarīgs faktors tomēr ir ģimene, kas ietekmē un audzina jauniešus.

Marisa Vētras vokālā studija Toronto 25. septembrī atsāk regulāru darbību. Uzņēmumā no labās: M. Vētra ar audzēknēm Ž. Puķinsku-Beķeri, F. Leith un M. MacVicar. Foto JAK

M. Bormaņe

Sava ceļa meklētājs

Kalamazū dzīvo un strādā viens no mūsu jaunās paaudzes spējīgākiem gleznotājiem Viestarts Aistars, rakstnieka Ernesta Aistara vecākais dēls. Kaut gan viņš beidzis Čikāgas mākslas institūtu, viņu nevar ierindot Čikāgas jauno latviešu mākslinieku grupā, kas visi lielāko tiesu ir abstraktisti, jo Aistars meklē pats savu izteiksmes veidu saskaņā ar savām dziļākām izjūtām. Mākslinieks atzīst, ka mūžīgi mainīgajā mākslā izteicas mūžīgi mainīgais laikmets, tādēļ neviens patiess mākslinieks nespēj augt, ja aizdara acis pret visu, kas notiek šā laika mākslas pasaulē, pret meklējumiem un strāvojumiem, bet tas nenozīmē, ka visiem laika biedriem jālieto vienāda technika, paņēmieni vai tematiska pieeja. Lai spētu laikmetīga mākslā atšķirt vērtīgo no nevērtīgā, ir nepārtraukti jāstudē vecmeistaru darbi, lai izprastu tās vērtības kas viņus savā laikā izvirzījušas pārējo priekšgalā. Šāda iedziļināšanās un analize asina mākslinieka skatu un palīdz būt modram paškritikā. Bez nesaudzīgas paškritikas, domā V. Aistars, nav iespējama mākslinieka augšana un nobriedums. Vecmeistari, kas lielā mērā saistījuši V. Aistara uzmanību, ir Rembrants ar savu psiholoģisko dziļumu, El Greko ar slāpēm pēc dievišķā, J. Konstabls un Turners ar pārdzīvojumu tiešumu. Italiešu gleznotājs M. Sironi saistījis ar monumentālo vienkāršību un sulīgo krāsu ziedu. Šīs simpatijas norāda uz V. Aistara ceļa virzienu — izteikt savas dziļākās izjūtas iespējami tieši un neatkarīgi un izdarīt to ar tiem gleznieciskas technikas līdzekļiem un iespējām, kas gleznotājam tuvi un ko viņš pārvalda. Galvenais iedvesmes avots V. Aistaram ir daba tās mūžīgajā daudzveidībā un spējā izraisīt dvēselē arvienu jaunas un nospārdzīvotas noskaņas.

Mākslinieku it īpaši saista brīva, technikas neskarta daba, kas ir vienmēr auglīga zeme fantazijai. Tādēļ saprotams, ka Viestarta Aistara darbos pārsvarā ir ainavas. Vismīļāki viņam ūdeņi — upes, ezeri, kas ar savu dzīvo krāsu spēli un atstarojumu daudzveidību allaž ierosina jaunjiem formu un krāsu atklājumiem, tā ka viņa apstrādāt atsevišķus motīvus veseliem cikliem, izveidojot vairākus darbus ar dažādu pieeju, dažādu noskaņu un krāsu variācijām. Pēdējā cikla tema ir zvejnieku pasaule — ostas, kuģi, laivas. Tomēr V. Aistara nolūks nav dabas formas atdarināt, tās ir tikai izejas viela toņu un apdares meklējumiem, soli pa solītim panākot aizvien patstāvīgāku izteiksmi, sava paša rokrakstu. V. Aistars strādā gan eļļas, gan akvareļa technikā. Ainavas akvareļu technikā raksturīgas ar lirisku gaisotni, mierīgu noskaņu un smalki niansētiem, klusinātiem krāsu toņiem. Bez tam V. Aistars darinājis klusās dabas un figurālas kompozicijas, kuŗās varējis izteikt savas psiholoģiskās un reliģiskās izjūtas.

Līdz šim mākslinieka darbus jau divas patstāvīgas izstādes, 1960. g. novembrī Čikāgā un 1961. g. martā Kalamazū. Viņš piedalījies arī daudzās amerikāņu gleznu izstādēs.

Ar atsevišķiem darbiem V. Aistars piedalījies dažādās latviešu gleznu skatēs, to starpā gandrīz visās Dziesmu svētku izstādēs un 1963. g. Kultūras fonda izstādē.

Vienu no saviem pēdējiem darbiem V. Aistars ir pieteicis izlozei Daugavas Vanagu organizācijas 20 gadu jubilejas gadījumā, ko rīko Dimoinas DV apvienība visu kontinentu mērogā par labu kultūrāliem mērķiem. Paredzētai izstādei Mineapolē no 12.—20. oktobrim, ko rīko DV apvienība Minesotā, V. Aistars izvēlējies ap 40 darbu, no kuŗiem lielā daļa būs akvareļu, bet pārējie eļļas technikā: ainavas un arī dažus figurālus darbus. Izstāde notiks Mineapoles un St. Paula ev.-lut. draudzes nama telpās sestdien, 12. oktobrī, pl. 5 p. p. To ievadīs DV Minesotā pr-ks N. Rasiņš un gleznotājs Jānis Kalmīte.

MĀKSLAS CHRONIKA

Amerikas laikraksts „Carson City Nevada Appeal" ievietojis garu rakstu līdz ar foto attēliem par vijolnieku Georgu Lapensonu un viņa dēlu ar virsrakstu „Traģiska stāsta laimīgas beigas". Rakstā atzīmēti Lapensona piedzīvojumi Rīgā okupācijas laikos, pārdzīvotais terrors un vēlākās mūziķa gaitas trimdā Anglijā, Kanadā un beidzot ASV. Raksta beigās arī Latvijas valsts un tautas likteņi.

Austrumvācijas, Leipcigas universitātes profesors 56 g. v. Hans Maiers, kas ir Austrumvācijas nacionālās prēmijas laureāts, nesen viesojās Rietumvācijā ar vairākām lekcijām. Pēc turnejas beigām profesors H. Maiers izteicis vēlēšanos palikt Rietumvācijā.

Latviešu apvienības Austrālijā prezidijs ievadījis sarunas ar dziedoni Kseniju Bidiņu par viņas koncertturneju Austrālijā.

Vairāki franču laikrakstu mākslas recenzenti ievietojuši atzinīgas kritikas par gleznotāja Jāņa Gaiļa darbu izstādi, kas tikko noslēgusies Parīzē. Laikraksts „Arts" ievietojis arī gleznas „Baltijas jūra vētrā" reprodukciju.

Godalgu „Prix de Paris" saņēmis arī gleznotājs A. Šīmanis par gleznu „Aiāva", kas bijusi izstādīta Dunkāna galerijas izstādē.

Gleznotājs Viestarts Aistars 12. oktobrī rīko savu darbu izstādi Mineapolē.

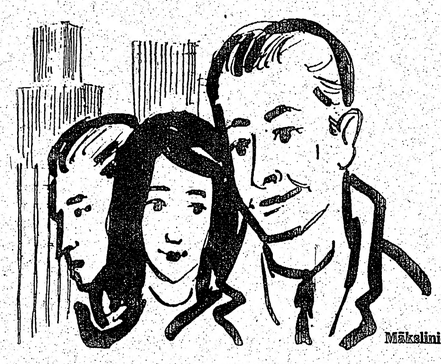

Mākslinieka Ģ. Tilāja vinete.

(74. turpinājums)

Antiņam blakus nosēdies, Tauns pats sev pasūtināja glāzi alus un, to ēnēi malkodams, sāka stāstīt: „Roze bijusi ģimnazijas valodu skolotāja, līdz kaut kas pašas dzīvē sašķiebies, sameties galīgi šķērsām. Un viņa te nav vienīgā tāda. Lūk, tas tur, plecīgais vīrs ar ūsiņu, trešais aiz Rozes, kas balstās ar elkoņiem pret piestāķli kā sēklī izsviests kuģis, ir Diks. bijis lidotāju virsnieks un kaŗa laikā triecis drupās Vācijas pilsētas, sevišķi viņš mēdz pieminēt Šveinfurti. Bet tagad pašā kaut kas sadrupis, un viņš sev nevar atrast vietas. Hei, Dik, tu taču sēdi pie tukšas glāzes, un dzejnieks uzsauca kroģerim: „Ķelejiet Dikam dubulto. Es maksāju!"

Lidotājs ar melno ūsiņu, pelēcīgi pabāls vaigā, atsūtīja Taunam gurdenu smaidu un paliecās pret Rozi, kas bija beigusi dziesmiņu par rozes lauzēju puisēnu. „Pēc labām vārsmām nemaz nav jāmeklējas pa svešām valodām. Mums pašiem ir pietiekami daudz skaistas dzejas. Roz, vai esi dzirdējusi „kā skan Po Anabela Lī?" Un viņš, atbildi negaidīdams, pats tūliņ sāka deklamēt padobjā balsī.

„Iesim, steigsimies, citādi Annusu vecmāmiņai atdzisīs putraimdesas. Kad es piezvanīju, viņa teicās tūliņ tās likt pannē," Tauns skubināja Antiņu un pats jau bija norausies no augstā sēdekļa, lai steigtos uz Bruklinu, kur profesors Augusts Annuss dzīvoja. Viņš tikai īsu brīdi vēl apstājās netālu no durvīm, jo laikam bez laipna vārda pateikšanas nevarēja paiet gaŗām pie atsevišķa galdiņa vientuļi sēdošam vecākam vīram, kam seja spīdēja balta, ieaugusi krietnos bārdas rugājos.

„Mēs viņu saucam par Hemingveju," uz ielas stāstīja Tauns. „Ar saviem baltajiem bārdas rugājiem viņš tiešām izskatās drusku līdzīgs Hemingvejam un jaunībā bijis izsūtāmais zēns laikraksta redakcijā, kur strādājis O'Henrijs. Reiz rakstnieks nevarējis izgudrot, par ko lai raksta stāstu, un prasījis viņam padomu. Mūsu Hemingvejs ieteicis O'Henrijam rakstīt par durvju rokturi . . . "

Likās, ka Linardam Taunam pazīstami visi nūļe redzētā cilvēku likteņi, bet Antiņš beidzot gribēja uzzināt kaut ko par Taunu pašu, mīlēdams visās lietās skaidrību. „Kā tas nāk, ka krogū jūs visi sauc par Arnoldu?"

„Tas ir mans īstais, jebšu, kā sacīt būtu jāsaka, pilsoniskais vārds — Arnolds Bērzs," paskaidroja dzejnieks.

Interesanti, tas tiešām bija interesanti, savā skaidrajā prātā domāja Antiņš, ka dzejnieks, krogū glāzi alus izdzert ieiedams, savu dzejnieka vārdu atstāja ārpusē, it kā tas piederētu citai, tikumiem un cilvēciskām vājībām, labam un ļaunam pāri stāvošai pasaulei. Tālākās viņu sarunas pazemes ratu dārdoņas dēļ pārtrūka līdz Bruklinai, kur pelēkā akmens namā durvis viņiem atvēra pats profesors.

Stalta auguma, gaŗiem baltiem matiem, viņš Antiņam tūdaļ lika atcerēties, ka taisni tādus bilžu grāmatās redzējis zīmētus krīvus. Un varēja jau arī būt, ka tāds viņš tiešām ir — latviskās trimdas glezniecības krīvs. Tāpēc godbijīgi gar durvju maliņu ievirzījās dzīvokļa priekštelpā un palika stāvam.

Tauns gan te jutās kā vecs un labi ieredzēts paziņa. Viņš bija jau paspējis sasveicināties ar klusi čiklo Annusa kundzi, vecmāmiņu, kuŗai katra krociņa sejā smaidīja, un noliecās ar sprigani valodīgo meitu Annu pie dikti spocīga dzīvnieka, kādu Antiņš redzēja pirmo reizi. Ne īsta pele, ne īsta jūŗas cūciņa, tīrais ērms.

Tumšmatainā Anna bezbailīga uzlika spoku uz plaukstas un rādīja cieminiem: „Tas taču ir hamsters. Vai tiešām jūs neviens neesat redzējis hamsteru, pat ne cilvēka izskatā?"

Antiņš gribēja teikt: tādu ērmu ne savu mūžu, bet pateica tikai: „Nē."

„Tad jums ir jāredz, kā hamsters ēd, tā ir viņa, tā teikt, raksturīgākā īpatnība," smējās Anna.

Kas tā bija par ēsmu, ko viņa pielika hamsteram pie purna, Antiņš nevarēja noģist, bet redzēja, cik negausīgi rūsganais dzīvnieciņš iekampa mutē kumosus, tādā daudzumā un steigā, ka nespēja tos norīt un stūķēja aiz vaigiem, kas uzpampa apaļi kā kukuļi.

„Buņģis, īsts kustoņu Buņģis!" izsaucās Antiņš, bet profesors draudzīgi saņēma viņu pie rokas un ieveda palielā istabā, kur visas sienas bija noklātas gleznām un galds cienasta traukiem. Kļuva gandrīz tā kā neērti, redzot tādu viesmīlību, jo kas tad viņš, Antiņš, lielajam mākslinieka bija — prasts nepazīstams sētnieks. Bet sen nebaudīto, taukos cepto putraimdesu smarža bija jau sadzinusi mutē siekalas, un tāpēc, daudz nepretodamies, jāva sevi nosēdināt pie apaļā pazemā galda. Taču uzklupt tūliņ desām būtu nepiedodami hamsteriska rijība, tāpēc rātni pacēla acis pret gleznām. Vēl neatšķīdies, tās aplūkoja arī Tauns un zināja pat kaut ko teikt: „Profesor, jūsu darbos skatoties, man vienmēr nāk prātā Jāņa Veseļa par jums rakstītais, cik labi viņš raksturojis jūsu gleznotos cilvēkus: cilvēku ķermeņi it kā paši sevi apgaismo, tie staro ar savu gaismu, kas no rožainajām miesām iespīd gan pirtiņas garaiņos, gan jūrmalas miglu pelēkajos mutuļos. Es vēl varētu tikai piebilst, ka arī jūsu zivis izstaro gaismu."

Antiņš baiļojās, ka varētu, kaut ko sacīdams, profesora klātienē aplam izgāzties, un tādēļ skatījās, muti neatvēris, lielajā gleznā, kur bija redzami palaunaga ēdēji, kas tiešām it kā izstaroja miera pilnu, rāmu gaismu, līdz varēja pats ķerties pie desām, kad bija ap galdu sasēduši visi citi.

It kā atbalsodams Tauna teikto, profesors pats sāka runāt: „Cilvēks ir svēts, likdams sevi cienīt arī skrandās un postā. Tādēļ es vienmēr esmu vairījies cilvēku kaut kā sakropļot, bet cenšos to rādīt kā maksimāli izteiksmīgu un dvēseļotu būti — daiļu, stipru, tipisku. Cilvēka dabā ir jāatklāj tās cildenība un vienkāršība. Šai ziņā par ideālu joprojām ir uzskatāma grieķu māksla — miers, kustībā un kustība mierā. Lai cilvēks brīžiem nejustos kā pazudis, mākslai ir jāpalīdz viņam dzīvot, atklājot pašā apslēpto lielumu. Un te par vienīgo pareizo pieeju ir jāatzīst konstruktīvs optimisms, jo pesimisms mūs neglābjami ieved strupceļā. Optimisms, pēc manām domām, ir pamatots ticībā cilvēkam."

Apēdis putraimdesas gabalu ar visu skraukšķīgi sacepto cieto ādu, Antiņš jau gribēja atzīties, ka vēl nekad kaut ko tik skaistu, tādu apgarotu ticību cilvēkam nav dzirdējis, bet profesors piecēlies iegāja blakus istabē. Vecmāmiņa pāri galdam labestīgi vēlīga māja ar galvu un skubināja kāro ēdēju: „Lūdzu, ņemiet vēl, man prieks, ka jums tik labi garšo."

„Lieliski! Sen tādu gardumu nobiju baudījis," atsaucās Jērs un brīdi iekšķīgi cīnījās, nebūdams īsti drošs, vai tiešām tas būtu pieklājīgi — sniegties pēc trešā desaș struņķa. Tad kārībā viņā uzvarēja kautrību, un klusā Annusa kundze smaidīdama noskatījās, kā jauns desas gabals pārceļo uz Antiņa šķīvja.

(Turpinājums sekos.)

zieni

Komūnisti apgalvo, ka patiesī- ir ar šķiras orientāciju un ināts, mainoties vēsturei. Viņu verē tā ir sociālo maiņu funk-, bet ne zinātnisks vai lo- ks atradums. Proletārieša pa- šība un buržuja patiesība ir ādas lietas. Buržujs nevar katīt patiesību, jo viņa „šķi- intereses" to tam apslēpj. pretim proletārietis ir spējīgs ast patiesību tāpēc, ka viņa ereses apmierinās vēsturiskais ocess. Proletariāta avangards partija — nosaka, kas prole- iešiem ir patiesība.

Ļeņins vēlējās novērtēt „vi- kas notiek" atklāti un tieši partijas viedokļa. Viņš at- snoja šo „partejiskuma" pra- u, apgalvojot, ka buržuāziskie ologi slēpjas aiz viltus objek- itātes, bet īstenībā paši ir par- iski. Kaut gan viņi to noliedz, ir kapitālisma nozīmīgu aiz- vji. Tā tas ir raksturīgi ko- inistu pieejai: katra „patiesī- ir partejiska.

Šis arguments runā pret En- lisa apgalvojumu, ka patiesību r uzzināt objektīvi. Ļeņins liedza, ka „ir tāda lieta kā strakta patiesība — patiesība vienu ir konkrēta". Viņš ar to māja, ka apgalvojumi jādod tāpēc, ka tie būtu pareizi vai pareizi, bet gan tādēļ, ka tie der šķiru cīņai. Šķiru kaŗa nākumi vai pamatumi ir galī- is „patiesības" kritērijs. „Sa- rā ar to pakļaut komūnistu tiecīgos politiskos konstatēju- us pierādījumiem būtu objek- itāte jeb „bezzobu veģetā- ms", kā šo grēku kādreiz no- uca Ždanovs.

Tādās zinātnēs kā fizikā, kuŗas derība komūnistu valstij nav skutējama, komūnisti labprāt norē šo filozofisko monstro- āti. Citās zinātnēs, kā, piemē- m, bioloģijā, kam ir nozīme arksisma doktrinā ,vienmēr ir ksme viltot pierādījumus un kāpties no atradumiem, kas saskan ar viņu dogmām. Bet ciālās zinātnēs argumentus, ktus, pierādījumus, dokumen- s un tekstus manipulē no A ģz Z, lai pieskaņotu pašreizē- i partijas vadlīnijai.

Šī sakot, komūnisti tikai izlie- as, ka tiem ir īpaša patiesības orija. Tiem ir sarežģīta un ne- taidra argumentācija, ar kuŗu attaisno savu politikas motī- dēļ manipulēto loģiku un fak- s, un viņu pastāvīgo un pret- nīgo doktrinas reinterpretāci- . „Patiesība" ir tas, ko partijas ieŗi pavēl biedriem izlikties, tie tam tic, neatkarīgi no , ka jauna „patiesība" ir abso- tā pretrunā ar ticējumiem, ko biedriem kādreiz agrāk pra- ja. Komūnistu „patiesības teori- " ir mēģinājums racionālizēt epārtrauktu melošanu.

A. Kls.

ās, kāpēc viņš šodien tik mie- īgs un labs, salīdzinot ar citām eizēm.

Pie Dundas pienāk un grib tur- ut apsēsties viņa vienīgais raugs klibais Luriks.

„Ej nost!" Dunda norūc, un uriks, bēdīgi pakratījis galvu, iziet.

Šovakar te ir atnākusi arī Marita. Viņa ir vienīgā no vi- as apkārtnes meitenēm, kam Dundas ir žēl un kas viņu pat nīl, jo viņš tai liekas labs, bet nelaimīgs. Arī viņa ir tikpat ne- laimīga. Marita nav neskaista meitene, viņai ir tumši brūni ma- i un lielas zilas acis, bet viņai brīžiem raustās valoda, un tā- pēc jaunie izvairās no tuvas raudzības ar Maritu. Viņa klu- ādama norij savas sāpes un gri- ētu noglāstīt arī Dundas mel- no, nelaimīgo galvu.

„Tu tāds bēdīgs," viņa saka apstājusies pie Dundas akme- iem.

Viņš klusē. Pēc brīža saka.

„Sēdi te."

Tā ilgi viņi sēž un klusē.

„Tu ne ar vienu nerunā . . . " iesāk Marita.

„Ar ko lai runāju?"

„Ar mani varētu parunāties. Nekad es tev jauna neesmu vēlē- usi."

„Zinu. Tu esi laba, Marit," viņš saka, un viņa balsī ir lab- sirdība.

Siltums ceļas no mijkrēslas un apņem Maritu, un viņai šī- nī brīdī ir labs prāts uz visu pasauli.

(Turpinājums sekos)

Latviezi Kanadā

LATVIEŠU STĪGU TRIO UN KSENIJA BRANTE KONCERTĒS TORONTO

Sezonas pirmo latviešu koncertu Toronto dzirdēsim sestdien, 28. septembrī, Unitāriešu baznīcas auditorijā 175 St. Clair Ave. W. Rīkotāji — Daugavas Vanagu Toronto nodaļa aicinājusi Kseniju Branti un The Latvian Trio: Viktoru Ziedoni, Jāni Adamsonu un Valdemāru Meļķi, ķiem, kas visi spēlē arī Indianapoles simfoniskajā orķestrī. Sinfonietta galvenokārt uzstājās dažādās apvienībās, slimnīcās, institūtos, skolās u. c., iepazīstinot arī tādus klausītājus ar simfonisku mūziku, kuriem citādi tā nav pieejama. Daudzās saņemtās pateicības vēstules liecina, ka darbs svētīgs. The Indianapolis Times līdzstrādnieks koncertēdams ar savu stīgu trio, V. Ziedonim rodas pārliecība, ka laudīm pārāk maz izdevības dzirdēt labu instrumentālumūziku, un šeit kaut kas būtu jādara. 1958. g. viņš nodibināja Indianapoles simfonietu, mazu simfonisku orķestri ar 28 mūzi-

Mazā augļu novākšanas talciniece. J. Liģera uzņ.

Kādā intervijā Ziedoni pat nosaucis par mūzikas misionāru.

Svētdienās Viktors Ziedonis apmaina vijoli pret ērģelēm amerikāņu draudzē, kur viņš vada arī kori. Laiku pa laikam viņš uzstājas kā solists un — komponē. V. Ziedonim ir jau laba tiesa darbu gan orķestrim, gan stīgu ansamblim. Toronto klausītājiem būs pirmoreiz izdevība dzirdēt viņa 2. svītu. Pirmatskaņojumu šeit piedzīvos Ziedoņa 4. svīta, ar soprāna solo, kuru komponists veltījis nelaikim tēvoram V. Salnam.

Otrs trio loceklis — čellists Jānis Adamsons, bez darba Indianapoles orķestrī un simfonietā, saistīts vietējā operešu teātrī par solo čellistu, daudz koncertē un „atpūšas", nododoties savai „otrai mīlestībai" — vadot vietējo latviešu teātra ansambli.

Pianists Valdemārs Meļķis darbojas savā mūzikas studijā. Arī viņš vada divus korus: latviešu un vācu, un ir latviešu draudzes ērģelnieks.

Sestdienas koncertā dzirdēsim, starp citu, arī Knuta Lesiņa kompoziciju, kas pirmatskaņojumu piedzīvojusi 1960. g. Indianapoles Dziesmu svētkos.

Dziedone Ksenija Brante, ar kuru trio uzstāsies Toronto, saņēmusi aicinājumu 1964./65. gada sezonā viesoties Austrālijā.

Viņas un The Latvian Trio koncerts Hamiltonā notiks 29. septembrī, plkst. 4 p.p. konservatorijas zālē, 126 James St. S.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 465-1169.
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

SIDRABENE ATSKATĀS UZ DESMIT GADU DARBĪBU

Sidrabenes 10 gadu atceres svinības sākās ar māc. A. Čopa vadītu dievkalpojumu Brīvdabas baznīcā.

Svētrunā mācītājs pieminēja tās daudzās labestības un latviskuma pilnās sirdis un čaklās rokas, kas desmit gados neatlaidīgā darbā izveidoja Sidrabeni par atpūtas vietu, kur ar prieku iegriežas lieli un mazi. Šovasar vien Sidrabenē guva atpūtu un stiprināja veselību garajam pilsētas dzīves periodam ap 300 bērnu, gūstot arī latvisku audzināšanu, latviešu draugus, visas iespējas piekopt sportu un rotaļas.

Svētku dalībniekus uzrunāja Sidrabenes pārvaldes priekšnieks J. Liberis.

Svētkus oficiāli atklāja LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra.

Pārskatu par Sidrabenes tapšanu sniedza pārvaldes priekšnieks J. Roze. Īpašums nopirkts pirms desmit gadiem par $ 4.500,- Pirmo iemaksu $ 3.500,- savāca no 35 draudzes locekļiem. Daudziem pieliekot darbu, pūles un izdomu, draudzes īpašums pieauga kā platībā, tā izkoptībā, līdz pieņēmis šodien visiem tikamo izskatu. Apbūvei iedalīti 80 gabali, no kuriem 46 jau apbūvēti. Ievadītas sarunas par tālāka zemes gabala iepirkšanu.

Toronto latviešu kreditsabiedrības vārdā sveicienus nesa valdes priekšsēdis A. Rāviņš.

Draudzes dāmu komit. pr-ces I. Slaņķes apsveikumu nodeva I. Plīse.

Latviešu sporta apvienības Kanadā vārdā sveicināja E. Skujiņš.

P. Plīsis iepazīstināja klātesošos ar šā gada Sidrabenes skaistuma karalieni M. Jaunzemi.

Svētku dalībnieki devās uz brīvdabas skatuves vietu, lai klausītos svētku laicīgo daļu.

Iepazīstinājis svētku dalībniekus ar izpildītājiem, P. Plīsis nodeva mikrofonu un programmas vadību DV TK vadītājai Intai Purvai.

Vispirms nāca allaž gaidītie Diždančа dejotāji ar vairākām tautas dejām.

DV teātra jaunās programmas ta diena

DAUGAVAS VANAGI KANADĀ SAGATAVO LATVIEŠU PROZAS ANTOLOĢIJU ANGĻU VALODĀ

DV KV savā 8. septembra sēdē izlēma Daugavas Vanagu dienu sarīkošanu tajā apziņā, ka DV organizācija ir vienota un stipra, spēj saistīt tautiešus, dot ierosmi latviešu kultūrai.

Bagātinot mūsu kultūru ar dažādiem kultūrāliem sarīkojumiem, mēs pievēršam vietējo iedzivotāju uzmanību un mums ir iespēja norādīt, ka latvietim tikai brīvā zemē ir iespēja to kopt un veidot. Turpretim dzimtenē latvietim nav brīvības, un tas nevar savu gara izpausmi veidot pēc savas iekšējas pārliecības, bet jāražo pēc komūnistu norādījuma vai jāklusē. Mūsu uzdevums un pienākums atgādināt pasaulei, ka tautas, kuras ar vašu sev pakļāvusi Maskavas vara, arī latviešu, smok fiziskā un garīgā verdzībā.

Lai pasaule varētu iepazīties ar brīvībā esošo latviešu rakstnieku darbiem, Daugavas Vanagu Kanadas valde izšķirusies izdot latviešu prozas antoloģiju angļu valodā. Manuskriptu sagāde notiek Niagaras (N.Y.) universitātes mācības spēka prof. Alekša Rubula vadībā. Tulkošanas darbus veic jaunās paaudzes labākie spēki: Monika Zariņa, Ilze Šķipsna, Eduards Stilkalns, Ārija Konveja un arī citi dzejdaļā R. Purvs nodziedāja Ai, bāliņi. Inta Purva deklamēja Krāslaviešа dzeju par Svešam zemēm; M. Bērziņa dziedāja dziesmu par Rudzu vārpu vainagu.

Sekoja I. Purvas uzvedums — Satikšanās. Mazais un dzirkstīgas atjautas pilnais gabals apliecināja laba talanta iezīmes un lielo vajadzību pēc šādiem mazuzvedumiem, kas atdzīvinātu darbu labu sarīkojumu vai sanāksmi.

A. Bencone, kā čigāniete, solījās katrai meitai pazīlēt nākotni.

Jautrību sagādāja M. Bērziņas un R. Purva, I. Purvas un M. Kuzes pīlēkšnesumi.

Bija jauka un sirsnīgā pavadīšanas vakara stunda.

DV KV priekšsēdis R. Epneris informēja valdi, ka sagatavošanas darbs tuvojas nobeigumam un drīzumā mūsu spiestuve varēs sākt salikuma darbu. Grāmata aptvers apm. 320 lpp. un piasīs lielāku līdzekļu ieguldījumu. Tai jābūt pietiekami greznai, lai varētu sacensties ar citu tautu literatūru, iepazīties ar latviešu rakstnieku darbiem.

K. B.

LASĪTAJU vēstules

LATVIEŠU SENĀS KĀZU PARAŽAS

„Izskanējuši lielie Dziesmu svētki ar daudzu veidu latviešu mākslas un kultūras izpausmiem. Viens no vērtīgākiem, augstā mākslas līmenī ieturētiem uzvedumiem bija Lilijas Gleškes aranžētais un iestudētais Latviešu seno kāzu paražu uzvedums. Kādēļ gan tas bija nolikts pēdējā svētku dienā, kad tālāko ceļu braucējiem jau bija jādodas atceļā? Kādēļ šis vērtīgais uzvedums bija tik šaurās telpās, ka daudziem apmeklētājiem pietrūka ieejas kartes? Šis lieliskais, dziļā psiholoģiskā pārdzīvojumā ieturētais, pārbagāts skaistām tautas dziesmām uzvedums spēja aizraut skatītājus, tos iejūsmināt un dot cerību latviešu kultūras nākotnei.

Uzvedums var iejūsmināt jaunatni un laut iemīļēt skaistās tautas dziesmas. Mēs visi karsti vēlamies mūsu jaunatni ieaudzināt latviešu kultūrā, bet tas vislabāk sekmēsies, ja dosim jo vairāk viņai tādus pārdzīvojumus, ko saņēmām no minētā uzveduma. Tam būtu jāizskan visur, kur pulcējas mūsu jaunā paaudze. Uzvedums būtu jāieskaņo platēs, lai varētu atskaņot jaunatnes pulciņos un bērnu sarīkojumos, tādējādi sekmējot tikumu bagāto tautas dziesmu iemīlošanu. Kultūras fondam būtu jāatbalsta šis svētīgais un vērtīgais darbs, lai tas varētu atskanēt plašākā lokā. Būtu jādod iespēja Lilijai Gleškei reālizēt iecerētos vēl daudzus citus līdzīgus seno paražu inscenējumus. Tādiem uzvedumiem liela kultūrvēsturiska nozīme.

Šis uzvedums silda arī vecākās paaudzes sirdis un modina cerību un ticību mūsu nākotnei. Dievpalīgu svētīgā darba daritājai un tās palīgiem!

E. Upatniece,
Ann Arborā, Mičig.,
ASV

JAUKA GRĀMATA

Daugavas Vanagu grāmatnīcā redzams Zelboltu Jēkaba romāns Liktenis. To derētu izlasīt ikvienam topošam studentam. ik vienam topošam studentam. Universitātes gada svētkiem tuvojoties, vecie semestri ar interesi varētu pakavēties pie mūsu studentu organizēšanās pirmsākumiem.

Arī Janševska Dzimtenē u. c. šur tur pavīd toreizējā studentu dzīve, bet lietpratīgāk par visiem tā aprakstīta romānā Liktenis.

Mag. iur. E. Lapiņš.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

28. septembrī — Unitarian baznīcas auditorijā, St. Clair Ave. W., Ksenijas Brantes un Latvian Trio koncerts.
28. septembrī — Latviešu strēlnieku biedrības biedru vakars ar Dr. A. Freiberga priekšlasījumu DV namā.
5. oktobrī, — plkst. 7,30 vak. Royal Ontario Mūzeja zālē TLB Drāmatiskais ansamblis uzvedīs R. Blaumaņa „Uguni".
10. oktobrī —. First Unitarian baznīcas zālē Antonina Vaivode (kontralts) T. L. Koncertapvienības koncerts.
12. oktobrī — plkst. 2 p. p. Garīgs koncerts Jāņa baznīcā.
12. oktobrī — ALT Bostonas ansambļa viesizrāde Eaton auditorija.
20. oktobrī — Toronto baptistu draudzes 12. gada svētki plkst. 3 Walmer Rd. dievnamā.
19. oktobrī — Jaunās Gaitas trešais koktellis sv. Andreja baznīcas zālē.
25. oktobrī — inženieru un tehniķu balle Park Plaza Hotelī, Empress zālē.
26. oktobrī, plkst. 7.30 Latviešu karа invalidu apvienība rīko atklātu „Draudzīgu karavīru vakaru" Jaunajā igauņu deju zālē, 958 Broadview Ave.
26. oktobrī — Studenšu korporāciju kopa Toronto rīko slēgtu tējas vakaru Royal Canadian Curling kluba telpās.
26. oktobrī — TLTA Sestdienas ģimnazijas 10 g. atceres vakars plkst. 7,30 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās.
2. novembrī — Mārtiņu balle Kolumbus zālē. DVT nod. sarīkojums.
2. novembrī — Toronto Latviešu biedrības 15 g. pastāvēšanas jubileja.
3. novembrī — plkst. 5 vak. T. Brīlta garīgs koncerts Sv. Andreja baznīcā. Pie ērģelēm Edīte Timermane.
9. novembrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Eaton Auditorium.
14. novembrī — First Unitarian baznīcas zālē Ingrida un Karīna Gutbergs (dīvas klavieres)
16. novembrī — plkst. 8 vakarā Massey Hall Latvijas valsts svētku atceres sarīkojums.
30. novembrī un 1. decembrī — DV Ziemsvētku tirdziņš.
30. novembrī — TLB Diždanča 15 gadu jubileja; plkst. 14 priekšnesumi un plkst. 19,30 balle Royal York zālē.
1. decembrī — TLB rīko Sv. Andreja baznīcas telpās plkst. 5 p. p. pianistes V. Leinveberes, baritona J. Cirula un tenora K. Šūnas koncertu.
18. janvārī — apvienotā vīru kora „Viesturs" koncerts un balle lietuviešu bazn. zālē, 1021 College St. W., Toronto.
19. martā — plkst. 8.30 Unitarian bazn. zālē Imants Gleške (vijole) un Lilija Gleške (tautas dz.) T. L. Koncertapv. sarīkojumā.
2. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Daugavieši no Čikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.

LONDONA, ONT.

28. septembrī — plkst. 7.00 vakarā Latvijas universitātes dibināšanas 44 gadu atceres akts Cobblestone Inn, Byron. Rīko Korporāciju kopa Londonā.

HAMILTONA

28. septembrī — Miķeļa tirgus HLB namā.
29. sept. pl. 4 pp. Ksenijas Brantes un Latviešu Trio koncerts, 126 James st. S.
5. oktobrī — Ham. latviešu jaunatnes pulciņa Rota rudens balle Rainbow zālē.
12. oktobrī — plkst. 5.30 Hamiltonas Latviešu biedrības 15. gada svētki ar „Latvis" gleznu izstādes atklāšanu un rakstnieku vakaru Latviešu namā 16 Queen St. N.
19. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.
9. novembrī — plkst. 7 vakarā Hamiltonas Latviešu b-bas dāmu komitejas „Mārtiņu vakars" Latviešu namā, 16 Queen St. N.
16. novembrī — Valsts svētku sarīkojums.
1. decembrī — plkst. 6 v. TLB ansambļa viesizrāde R. Blaumaņa „Ugunī" YMCAs zālē 79 James St. S.

RAKSTAMMAŠĪNAS
par vislētākajām cenām
ALEKSANDRS KANBERGS,
65 Ferrier Ave., pie Danforth Ave, Tel: 463-2667

TORONTO

● DV teātris Kanadā sestdien, 21. septembrī, sniedza T. Zeltiņa lugas Vīna raugs pirmuzvedumu Toronto. Režisora H. Miķelsona iestudētā komēdija skatītājiem patika.

Ar Vīna raugu teātris 26. oktobrī viesosies Kičenerā un 9. novembrī Montreālā.

● Toronto latviešu sestdienas skola atsāka jaunu mācības gadu ar 360 skolēniem. Mācības notiek DV namā un Sv. Andreja baznīcas telpās.

● Gaujas gaidu vienība savā 9. gadskārtējā Mārtiņu vakara sarīkojumā uzvedīs Intas Purvas ludziņu Karalis Kartupelis. Būs arī citas Mārtiņu vakara izdarības.

● Daudzas Toronto vakara skolas šonedēļ uzsāk pieaugušo reģistrāciju visdažādākiem kursiem. Šinīs kursos pasniedz kā vispārizglītojošus priekšmetus, tā valodas, mākslas, komerczinības, biroja darbu techniku, mājturību, fizisko audzināšanu un apmācības dažādām techniskām mākām.

● Toronto Latviešu filatelistu kluba pirmajā rudens sezonas sanāksmē R. Norītis informēja klātesošos par paplašināto Latviešu filatelistu apvienības sēdi, kas notiks Toronto 13. oktobrī, plkst., 10, DV telpās. Ieradīsies filatelisti no Montreālas un citām vietām Kanadā un arī no ASV. Sanāksmes programma ir ļoti plaša. Sanāksme ir publiska un piedalīties var visas ieinteresētās personas. Sarīkojums noslēgsies ar saviesīgu vakaru DV telpās.

● Kanadas Sarkanais Krusts rīko slimnieku kopšanas kursus interesentiem. Kursos māca slimību pazīmes, temperatūras mērīšanu, slimnieka kopšanas paņēmienus, diētu, apiešanos ar zīdaiņiem, kā izsargāties no lipīgām slimībām, ko darīt nelaimes gadījumos mājās, mākslīgo elpošanu u. c.

Nākošo kursu sākums oktobrī un novembrī. Mācības notiek pēcpusdienās vai vakaros, no pirmdienas līdz ceturtdienai. Nedēļā ir tikai 2 mācību stundas, tādēļ šie mājas slimnieku kopšanas kursi ieteicami namamātēm. Tuvākai informācijai zvanīt 923-6692.

● Toronto plašākai publikai tagad arī ziemas mēnešos būs izdevība nodoties peldēšanas sportam slēgtās telpās. Otrdien, 24. teptembrī, atvēr Harrisona peldu iestādi un peldbaseinu 15 Stephanie St. (1 bloku ziemeļos no Queen St. W., rietumos no Mc Caul St.). Oficiālā atklāšana ar pilsētas galvas D. Summerville piedalīšanos, notiks pkst. 7.30 vakarā. Peldbaseins pieejams septiņas dienas nedēļā; no pirmdienas līdz piektdienai — no pl. 12 dienā — 10 vakarā, sestdienās no 9 rītā — 5 p. p. un svētdienās no plkst. 1 p. p. līdz 5 p. p. Ieejas maksa tikai 15 centu no personas. Šajā maksā ieskaitīti arī dvielis un ziepes.

● Džona Kollingvuda Rīda piemiņas komiteja rīko koncertu, ar kanadiešu jaunās slavenības Terēzas Stratas piedalīšanos, svētdien, 29. septembrī, plkst. 7.45 vakarā Internacionālā institūta telpās 709 College ielā.

Sarīkojuma mērķis godināt ievērojamā žurnālista un radio kommentātora piemiņu. D. K. Rīds bija arī baltiešu draugs, tādēļ jācer, ka šo pieminas koncertu apmeklēs arī Toronto tautieši.

● Ontario ceļu ministrs C. S. MacNaughton's īpašā ceremonijā ievadīja 401. ceļa paplašinājumu uz 12 līniju platumu. Šogad šis ceļa paplašinājums tiks izbūvēts 1 jūdzes garumā starp Yonge ielu un Avenue Rd., Migām slimībām, ko darīt nelaimes gadījumos mājās, mākslīgo elpošanu u. c.

12 līniju izbūvi starp Islington Ave. un Markham Rd.

● Pilsētas valde izlēmusi 12 milj. dol. būvprojektu veco laužu mītnēm. Tajās būs dzīvokļi precētiem pāriem, hostela veida mītnes vieniniekiem un nespēcīgiem ļaudīm, kam nepieciešams gultas režīms.

DV FUTBOLISTI ZAUDĒ

Svētdien, 20 septembrī DV Toronto futbolisti sacentās ar Knights of Columbus vienību. Vienlīdzīgā spēlē DV zaudēja ar 1:2 (0:0). DV vienības labā vārtus ieguva Eriks Buss. Soreiz Neceicās DV vienības uzbrucējiem un aizsardzība.

Z. K.

LONDONA, ONT.

● Latvijas universitātes dibināšanas 44 gadu atceres vakaru š. g. 28. septembrī, plkst. 7,00 vakarā Cobblestone Inn (Byron) rīko Korporāciju kopa Londonā, Ont. Akadēmisko runu teiks Dr. V. Černavska par tematu Dzīvība un nāve. Savus darbus lasīs rakstniece Indra Gubiņa.

Sekos saviesīgs vakars.

Pašreizējās Ontario provinces parlamenta vēlēšanās kā liberāļu partijas kandidāts uz atkal ievēlēšanu Toronto - Davenport iecirknī kandidē Andy Thompson's. Pirmo reizi parlamentā viņu ievēlēja 1959. gadā, un šinīs 4 gados viņš sevi atestējis kā vienu no nopietnākiem tautas ievēlētiem pārstāvjiem. Viņa balsi uzklausa. Bez tam jo sevišķi jāuzsver, ka šinīs 4 gados, kā parlamenta pārstāvis, viņš personīgi palīdzējis kā ar padomu, tā darbiem vairāk nekā 5000 personām. Katru otrdienas vakaru viņa birojs, 1177 Bloor St. West, ir atvērts visiem, neatkarīgi no dzīves vietas. Pirms ievēlēšanas parlamentā Andy Thompson's bija sevišķu uzdevumu asistents pašreizējam premjēram Lesteram B. Pīrsonam. A. Thompson'a kundze ir pazīstamā igauņu trimdas sabiedriskā darbiniekа Ed. Riisnas meita.

Vai Dž. Robarts būs uzvarētājs?

Ontario provinces parlamenta vēlēšanas notiek 25. septembrī. Politisko notikumu vērtētāji, ieskaitot pat lielos liberāli noskaņotos dienas laikrakstus, paredz, ka vēlēšanās uzvarēs premjēra Dž. Robarta konservātīvo partija. Sekmīgu izglītības veicināšanas politikas īstenošanu un panākumus bezdarba apkarošanā Dž. Robartam nenoliedz pat daudzi politiskie pretinieki.

Vēlēšanu rezultātus lasiet mūsu laikraksta nākošajā numurā.

Dzīv

SKAUTI UN V

Dziesmu svētku laikā Klīvlendā iznāca pārrunas ar vairākiem skautu vadītājiem darbiniekiem par DV Centrālās valdes lēmumu, ka pie Daugavas Vanagu organizācijas jārada vanadzēnu kustība.

Pārrunās skautu vadītāji izteica bažas, vai tikai vanadzēnu organizēšana neradīs jaunu nogrupējumu, kas aizkavētu zēnu un meiteņu iestāšanos latviešu skautu un gaidu vienībās. Skautu vadītājiem esot pieredzē līdzīgs gadījums no Latvijas, kad tur radīta mazpulcēnu kustība. (1939. g. bija 7.000 skautu un 40.000 mazpulcēnu).

Esmu vanadzēnu kustības ierosinātājs vispirms Kanadas un ASV Daugavas Vanagu delegātu sapulcēs, tāpēc droši varu paskaidrot, ka šis bažas ir pilnīgi nedibinātas un, šķiet, radušās, nezinot vanadzēnu kustības organizēšanas veidu un mērķus. Pirmkārt, vanadzēnu kustība aptver tikai pašas DV org. locekļu bērnus un tā nav nekāda jaunas organizācijas radīšana, bet tikai veids, kā DV aktivizē savu bērnu latvisko audzināšanu.

Vanadzēnu kustības mērķis ir panākt, lai visi DV ģimeņu bērni aktīvi piedalās visās jau esošās latviskās audzināšanas aktivitātēs: apmeklē latviešu skolu, piedalās bērnu vasaras nometnēs, bērnu svētkos, lasa „Mazputniņu" vai jaunatnes žurnālu „Mēs" un, kur vien tik ir iespēja, iestājas latviešu skautu un gaidu pulciņos Tikai tur, kur latviešu skautu un gaidu pulciņi nedarbojas, vanadzēni pulcināmi audzināšanai regulārās sanāksmēs. Pārējās vietās tikai pāris reizes gadā ievadīšanai DV mērķu un centienu izpratnē.

Kanadā latviešu skautu vadītāji ir pārrunājuši vēlamību pie DV apvienībām vai nodaļām dibināt skautu un gaidu vienības, lai tā sadarbības ceļā audzinātu nākošo cīnītāju maiņu. Tā ir apsveicama doma, kas pilnīgi iekļaujas vanadzēnu kustības mērķos, tikai ne visur to būs iespējams reālizēt. Skautisms tomēr ir izlases kustība ar visai prasīgu audzināšanas programmu. Tāpēc ne katrs zēns un meitene varēs dot skautu solījumu un spēt to pildīt. Tāpat ne katrs, kas gatavs pielikt roku jaunatnes audzināšanas darbā, ir ar mieru uzņemties pūles kļūt par skautu vadītāju. Latviešu skautisma plašāku izvēršanu trimdā kavē tā dalījums atsevišķās zēnu un meiteņu organizācijās Tāpat

Jāņa Šķirmanta
APGĀDAM
ADRESE:
828 Hinman Av.,
Evanston, Ill., USA.

Esmu ieradies k
Nezinu pat, kādē
Maldos pa ielām
kaut ko meklēju,
kādas zēlabas, kā
ni dzenā. Ejot g
Sheraton viesnīcu
tikai pirms pāris
ka šī svešā pilsēte
Latviešu valoda
viesnīcu galteņo
telpās. Un tagad
šums, pelēcība, i
ri skvēram, pie s
kori pulcējās gā
tur kaut ko atrad
tukšums, tikai
dēs uz bulvāra,
atraisījusies no
mās krīt lejup.

Bet ko gan
uz šī svešās
kas nokaisīts d
Raugos pāri Er
tos debess zilum
peld saules apze

Man gribas vē
tuma, kas šeit
pos tautas tērp
svētku laužu l
gribas dzirdēt
valodas . . . Piev
maz garā to at
tas, ko redzu,
kas cits. Kaut
bulvāri šet dzie
saviem karogiem
Viņi steidzas uz
dziesmās izteik
prieku un ilgas
skaistumu. Kādē
čukst ausī: Nē,
dīta mūsu svētk
kapam. Tas vis
ņa, atblāzma n

„Intermeco Iļģuciemā", tā saucās Ulža Siliņa nas ansamblis rež J. Leiņa vadībā. Ar šo i skatuves mākslā. Pirmizrāde notiks 5 oktobrī A. Rozīte, V. Streips, S. Lambergs, rež. J. jiņa un E. Pūce. Izrādei dekorācijas gatavo

Dzīve Savienotās Valstīs

ATVIEŠU PROZAS

DĀ

idzīgiem darbiem. DV KV pr- is R. Epneris cer, ka Daugavas Vanagu organizācija, ikviena no- laja un visa latviešu sabiedrība niegs atbalstu. Šāda grāmata niversitāšu un publiskās bib- iotēkās dos iespēju studentiem un pārējiem, kuŗus interesē lat- viešu literatūra, iepazīties ar latviešu rakstnieku darbiem.

K. B.

platēs, lai varētu atskaņot jau- natnes pulciņos un bērnu sari- kojumos, tādējādi sekmējot tiku- mu bagāto tautas dziesmu iemī- lošanu. Kultūras fondam būtu jāatbalsta šis svētīgais un vērtī- gais darbs, lai tas varētu atska- nēt plašākā lokā. Būtu jādod ie- spēja Lilijai Gleškei reālizēt ie- cerētos vēl daudzus citus līdzī- gus seno paražu inscenējumus. Tādiem uzvedumiem liela kultūr- vēsturiska nozīme.

Šis uzvedums silda arī vecā- kās paaudzes sirdis un modina cerību un ticību mūsu nākotnei. Dievpalīgu svētīgā darbā darītā- jai un tās palīgiem!

E. Upatniece,
Ann Arborā, Mičig.,
ASV

JAUKA GRĀMATA

Daugavas Vanagu grāmatnīcā redzams Zeiboltu Jēkaba ro- māns Liktenis. To derētu izla- sīt ikvienam topošam studentam. ik vienam topošam studentam. Universitātes gada svētkiem tu- vojoties, vecie semestri ar inte- resi varētu pakavēties pie mūsu studentu organizēšanās pirmsā- kumiem.

Arī Janševska Dzimtenē u. c. šur tur pavīd toreizējā studentu dzīve, bet lietpratīgāk par vi- siem tā aprakstīta romānā Lik- tenis.

Mag. iur. E. Lapiņš.

KALENDĀRS

T. L. Koncertapvienības kon- certs.

16. novembrī — plkst. 8 vakarā Massey Hall Latvijas valsts svētku atceres sarīkojums.

30. novembrī un 1. decembrī — DV Ziemsvētku tirdziņš.

30. novembrī — TLB Dižda̧nča 15 gadu jubileja; plkst. 14 priekš- nesumi un plkst. 19,30 balle Ro- yal York zālē.

1. decembrī — TLB rīko Sv. An- dreja baznīcas telpās plkst. 5 p. p. pianistes V. Leinveberes, baritona J. Cirula un tenora K. Sūnas koncertu.

18. janvārī — apvienotā vīru ko- ŗa „Viesturs" koncerts un ba- le lietuviešu bazn. zālē, 1021 College St. W., Toronto.

19. martā — plkst. 8.30 Unitarian bazn. zālē Imants Gleške (vijo- le) un Lilija Gleške (tautas dz.) T. L. Koncertapv. sarīko- jumā

2. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Dau- gavieši no Čikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.

LONDONA, ONT.

28. septembrī — plkst. 7.00 va- karā Latvijas universitātes di- bināšanas 44 gadu atceres akts Cobblestone Inn, Byron. Rīko Korporāciju kopa Londonā.

HAMILTONA

28. septembrī — Miķeļa tirgus HLB namā.

29. sept. pl. 4 pp. Ksenijas Bran- tes un Latviešu Trio koncerts, 126 James st. S.

5. oktobrī — Ham. latviešu jau- natnes pulciņa Rota rudens balle Rainbow zālē.

12. oktobrī — plkst. 5.30 Hamil- tonas Latviešu biedrības 15. gada svētki ar „Latvis" gleznu izstādes atklāšanu un rakst- nieku vakaru Latviešu namā 16 Queen St. N.

19. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.

9. novembrī — plkst. 7 vakarā Hamiltonas Latviešu b-bas dāmu komitejas „Mārtiņu va- kars" Latviešu namā, 16 Queen St. N.

16. novembrī — Valsts svētku sarīkojums.

1. decembrī — plkst. 6 v. TLB ansambļa viesizrāde R. Blau- maņa „Ugunī" YMCAs zālē 79 James St. S.

SKAUTI UN VANADZĒNI

Dziesmu svētku laikā Klīvlendā iznāca pārrunas ar vairākiem skautu vadītājiem darbiniekiem par DV Centrālās valdes lēmumu, ka pie Daugavas Vanagu organizācijas jārada vanadzēnu kustība.

Pārrunās skautu vadītāji izteica bažas, vai tikai vanadzēnu organizēšana neradīs jaunu nogrupējumu, kas aizkavētu zēnu un meiteņu iestāšanos latviešu skautu un gaidu vienībās. Skautu vadītājiem esot pieredzē līdzīgs gadījums no Latvijas, kad tur radīta mazpulcēnu kustība. (1939. g. bija 7.000 skautu un 40.000 mazpulcēnu).

Esmu vanadzēnu kustības ierosinātājs vispirms Kanadas un ASV Daugavas Vanagu delegātu sapulcēs, tāpēc droši varu pakaidrot, ka šīs bažas ir pilnīgi nedibinātas un, šķiet, radušās, nezinot vanadzēnu kustības organizēšanas veidu un mērķus. Pirmkārt, vanadzēnu kustība aptver tikai pašas DV org. locekļu bērnus un tā nav nekāda jaunas organizācijas radīšana, bet tikai veids, kā DV aktīvizē savu bērnu latvisko audzināšanu.

Vanadzēnu kustības mērķis ir panākt, lai visi DV ģimeņu bērni aktīvi piedalās visās jau esošās latviskās audzināšanas aktivitātēs: apmeklē latviešu skolu, piedalās bērnu vasaras nometnēs, bērnu svētkos, lasa „Mazputniņu" vai jaunatnes žurnālu „Mēs" un, kur vien tik ir iespēja, iestājas latviešu skautu un gaidu pulciņos Tikai tur, kur latviešu skautu un gaidu pulciņi nedarbojas, vanadzēni pulcināmi audzināšanai regulārās sanāksmēs. Pārējās vietās tikai pāris reizes gadā ievadīšanai DV mērķu un centienu izpratnē.

Kanadā latviešu skautu vadītāji ir pārrunājuši vēlamību pie DV apvienībām vai nodaļām dibināt skautu un gaidu vienības, lai tā sadarbības ceļā audzinātu nākošo cīnītāju maiņu. Tā ir apsveicama doma, kas pilnīgi iekļaujas vanadzēnu kustības mērķos, tikai ne visur to būs iespējams reālizēt. Skautisms tomēr ir izlases kustība ar visai prasīgu audzināšanas programmu. Tāpēc ne katrs zēns un meitene varēs dot skautu solījumu un spēt to pildīt. Tāpat ne katrs, kas gatavs pielikt roku jaunatnes audzināšanas darbā, ir ar mieru uzņemties pūles kļūt par skautu vadītāju. Latviešu skautisma plašāku izvēršanu trimdā kavē tā dalījums atsevišķās zēnu un meiteņu organizācijās Tāpat ASV pastāv strikts dalījums apstākļos, bet bez kādas organizācijas dibināšanas.

Visi aprādītie apstākļi un iemesli ir nopietni apsvērti, izvērtēti un praktiskā darbā pārbaudīti, un tad tikai ar vanadzēnu kustības ideju nākts atklātībā. Daugavas Vanagu organizācija līdz šim devusi materiālu un morālisku atbalstu visām trim- das jaunatnes organizācijām un to pasākumiem. Tas tomēr nav devis DV organizācijai jauno maiņu, lai tā nākotnē varētu veikt savus uzdevumus. Tāpēc DV Centrālā valde savā pēdējā sēdē atzina, ka DV organizācijai pašai jārūpējas par savas jaunatnes audzināšanu un iesaistīšanu DV darbā. Ir nolemts darbu sākt no pašiem pamatiem, ar DV org. locekļu bērniem — vanadzēniem. Vanadzēnu kustībā DV organizācija saskata arī nākotnes viziju, kad visos pasaules kontinentos jaunie vanadzēni droši pleš spārnus brīvam lidojumam uz savu tēvu tēvu zemi Latviju Daugavas krastos.

Teodors Silis,
DV ASV valdes referents vanadzēnu audzināšanā.

Jāņa Šķirmanta
APGĀDAM
ADRESE:
828 Hinman Av.,
Evanston, Ill., USA.

Izskaņai...

Esmu ieradies pilsētas centrā. Nezinu pats, kādēļ šeit atnācu. Maldos pa ielām, laukumiem; kaut ko meklēju, raugos apkārt; kādas zēlabas, kāds nemiers mani dzenā. Ejot gar Klīvlendas Sheraton viesnīcu, atmostos. Jā, tikai pirms pāris nedēļām likās, ka šī svešā pilsēta ir mūsu pašu. Latviešu valoda skanēja ielās, viesnīcu gaiteņos, sarīkojumu telpās. Un tagad jau tāds tukšums, pelēcība, ikdiena. Eju pāri skvēram, pie strūklakām, kur kopā pulcējās gājienam — varbūt tur kaut ko atradīšu? Bet arī tur tukšums, tikai rets gājējs parādās uz bulvāra. Kāda lapa lēni, atraisījusies no zara, šūpodamās krīt lejup.

Bet ko gan šeit meklēju es, uz šī svešās pilsētas bulvāra, kas nokaisīts dzeltenām lapām? Raugos pāri Erija ezeram, skatos debess zilumā, pa kuŗu aizpeld saules apzeltīts mākonītis.

Man gribas vēl redzēt tā skaistuma, kas šeit atmirdzēja krāšņos tautas tērpos, koŗu karogos, svētku jaužu laimīgajās sejās, gribas dzirdēt jautrās, laimīgās valodas . . . Pieveru acis, lai vismaz garā to atkal skatītu. Bet tas, ko redzu, ir pavisam kaut kas cits. Kaut kur pa Kalpaka bulvāri iet dziedātāju pulki, aiz saviem karogiem, viens aiz otra. Viņi steidzas uz svētku vietu, lai dziesmās izteiktu savas tautas prieku un ilgas, savas tēvzemes skaistumu. Kāda ēna man klusi čukst ausī: Nē, šī zeme nav rādīta mūsu svētkiem, ne arī mūsu kapam. Tas viss ir tikai atskaņa, atblāzma no dzimtenes. Tapat apklusuši. Viss paiet . . .

J. Ezergailis

„Intermeco Iļģuciemā", tā saucās Ulža Siliņa jaunā komēdija, ko patlaban iestudē ALT Bostonas ansamblis rež J. Lejiņa vadībā. Ar šo izrādi rež. Valdrids Streips atzīmē 50 darba gadus skatuves mākslā. Pirmizrāde notiks 5 oktobrī New England Mutual Hallē. Uzņēmumā no kr.: A. Rozīte, V. Streips, S. Lambergs, rež. J. Lejiņš, R. Birzgalis, V. Vītols, R. Birzgale, L. Lejiņa un E. Pūce. Izrādei dekorācijas gatavojis Ardis Vinklers. Foto O. Akmentiņš.

LATVIEŠU STUDENTU CENTRĀLĀS SAVIENĪBAS 20. KONGRESS ČIKĀGĀ

Kongresa rīcības komiteja mūs informē:

„Kongresa atklāšanas akts notiks 1963. gada 27. septembrī, plkst. 8. vakarā Čikāgas Latviešu namā, 4146 N. Elston. Sekos prof. Dr. Teodora Celma akadēmiskā runa par tematu „Vērtējumu apjukums tagadnes cilvēkā". Pirmās dienas noslēgumā Draudzības vakars ar „Čikāgas Piecīšu" piedalīšanos, dziesmām un deju.

Otrā kongresa dienā — 28. septembrī Kongresa delegātu reģistrācija notiks no plkst. 8,30 — 10 rītā. Darba sēzu sākums plkst. 10. Kopējo pusdienu laikā LSCS galvenais pārstāvis US NSA šīgada kongresā doktorands Jānis Penilķis stāstīs par novērojumiem šajā saņāksmē. Sekos LSCS jaunā prezidija un citu amatpersonu vēlēšanas, Latvijas Universitātes dibināšanas atceres akts un akadēmiskā balle plkst. 8. vak.

Trešā kongresa dienā — 29. septembrī— darba sēzu turpinājums un kongresa noslēgums. Pēc tam — LSCS rīkotās gleznu un citu mākslas priekšmetu loterija.

LSCS prezidijs un 20. kongresa rīcības komiteja aicina latviešu studentu vispārējās organizācijas, kā zemju apvienības, vietējās studentu kopas, klubus un biedrības izraudzīt un sūtīt savus delegātus uz kongresu, neatkarīgi no tā, vai sakari ar LSCS ir uzturēti vai ne. LSCS ir visu studentu pārstāvniecība, un līdz ar to LSCS būs tāda organizācija, kādu to gribēs vairums latviešu studentu.

Kongresa rīcības komiteja aicina latviešu studentu organizācijas, korporācijas, biedrības, konkordijas, vienības u c. sūtīt savus delegātus uz kongresu. Slēgto organizāciju delegāti pārstāvēs vienīgi atvieglās organizācijas aktīvos studentus (vienalga, kuŗā zemē tie dzīvotu), bet nevis organizāciju kā tādu. Delegātu sūtīšana uz LSCS 20. kongresu nekādā veidā formāli nesaistīs attiecīgo organizāciju ar LSCS, bet gan apliecinās šīs organizācijas nopietno gribu dot konkrētu atbalstu LSCS darbam. Latviešu studentu slēgto organizāciju atbalsts LSCS turpmākam darbam ir nepieciešams.

LSCS prezidijs un 20. kongresa rīcības komiteja aicina individuālus latviešu studentus sūtīt savus delegātus uz kongresu. Katram latviešu studentam ir iespēja būt pārstāvētam LSCS 20. kongresā, ja arī tas nepieder nevienai no iepriekš minētām organizācijām. Prezidijs aicina individuālus studentus sazināties ar citiem individuāliem studentiem un izraudzīt delegātu kongresam no pašu vidus. Mandātu apliecība jāparaksta visiem aktīviem studentiem, kas delegātu izrauga. Ja šāda sazināšanās nav iespējama, lūdzam attiecīgo studentu paziņot prezidijam savu vēlēšanos piedalīties kā delegātam jeb būt pārstāvētam kongresā, un prezidijs tad kārtos šo lietu tālāk.

Kongresa informācijas birojs darbosies Jura Lasmaņa (1419 W. Berteau Ave., Chicago 13, Ill., tel. LI-9-6269) vadībā.

Kongresa delegātu dalības maksa $4 nokārtojama pie reģistrēšanās, kas notiks Draudzības vakara laikā 27. sept. un 28. sept, no plkst. 8.30 līdz 10 rītā. Dalības maksā ieskaitīta piedalīšanās kopējās pusdienās 28. sept.

Kopējās pusdienās varēs piedalīties arī citi kongresa dalībnieki un interesenti, uz tām pieteicoties līdz 27. sept. un nokārtojot dalības maksu $2.

Rīcības komitejā piedalās šādas organiācijas: A. Zīgurs — Čikāgas korporāciju kopa, V. Kalniņš — korp. Lettonia; Z. Pūce — korp. Daugaviete; A. Sprūdžs — Čikāgas akadēmiskā vienība; J. Lasmanis — korp. Latvia; Z. Veisberga — korp. Imeria; Z. Kārkliņš — Čikāgas konkordiju kopa; U. Pūliņš — korp. Fr. Latviensis; E. Veitmane — korp. Dzintra; A. Ziemelis — konk. Valdemārija; A. Kuplis — korp. Fr. Livonica; Z. Velkme — LKSA Dzintars; A. Spuris — konk. Zinteniece.

Jauka bija aizvadītā vasara. Foto J. Liģers

NJUORKA

◊ Bīskaps J. Rancāns atrodas ceļā uz Romu, lai piedalītos Vatikāna koncila 2. sesijā. Caurbraucot bīskaps kādu dienu uzturēsies arī Ņujorkā.

◊ Uz kardināla Spelmana aicinājumu prāvests N. Trepša pārcēlās no Čikāgas uz Ņujorku. Tagad kardināls viņu iecēlis par Ņujorkas un apkārtnes latviešu garīgo aprūpētāju. Prāvesta Trepšas jaunā adrese 190 Hollywood Ave., Bronx 65, N. Y., tālr. SY 2-5500.

◊ Miķeļa tirgū svētdien, 29. septembrī, Arlingtona zālē programmas izpildītāji būs gandrīz tikai jaunatne. Tautisko deju kopa Trejdeksnis rādīs jauniestudētās dejas. Jaunatnes teātris izrādīs R. Blaumaņa Zelta kupris ar Andu Uršteinu, Vilni Baumani un Māri Lapiņu. Deja sākies plkst. 4. Plkst. 5 izlozēs 64. gada vācu Tautas vāģi. Ja laimīgais vinnētājs būs tirgus apmeklētāju vidū, tad viņam pasniegs laimētā auto atslēgu.

◊ Negadījums piemeklējis latviešu mākslas darbu cienītāju T. Bronkšā, kas strādājis par namzini, ģimene iegādājusies vairākus latviešu gleznotāju darbus. Šinī rudenī namziņa darbs izbeidzies. Ģimene pārvākusies uz citu dzīvokli. Visas mantas nav bijis iespējams vienā reizē jaunajā dzīvoklī novietot, tāpēc daži A. Dārziņas, F. Milta un citi darbi atstāti kādā pagraba kaktā apsegti, bet bijušie namziņi aizbraukuši atvaļinājumā. Liels un nepatīkams pārsteigums bijis atgriežoties: jaunais namzinis māju iztīrījis no visām mantām. Tā pazudušas arī atstātās latviešu mākslinieku gleznas.

◊ Ņujorkas latviešu katoļu draudzes sarīkojums 28. septembrī, plkst. 8 vakarā, 286 West Merrick Rd., Frīportā. Programmā piedalīsies A. Apsīte - Maļinovska ar deklamācijām un pianiste Mirdza Nāruna - Bogdanoviča ar klavieru mūziku. Vakaru noslēgs saviesīgs vakars.

◊ Ņujorkas DV apvienības sanāksme sestdien, 28. septembrī, plkst. 8 vakarā, Jorkvilles telpās ar K. Rabača referātu par tematu Labie gadi. Vanadzes gādās par cienastu.

◊ Neparasti liela atsaucība bijusi Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes Bronksa rajona nekustama īpašuma fonda rīkotā 1964. gada Volkswagen izlozē. Lozes gandrīz visas izpārdotas. Iespējams, ka tikai vēl dažas lozes būs dabūjamas Miķeļa tirgū, Arlingtona zālē.

ELIZABETE, N. J.

◊ Pēc grūtām ciešanām Elizabetē 62 g. vecumā miris bij. Latvijas tiesu resora darbinieks Jānis Bārinš. Nelaikis apbedīts Evergreen kapsētā Elizabetē.

Ņubransvikā miris Elizabetes - Ņuarkas ev. - lut. draudzes loceklis, vecais stērlnieks Žanis Ramoliņš.

◊ Draudzes šacha sekcija savē pilnsapulcē par priekšnieku ievēlēja A. Medni, pr-ka vietnieku Fr. Hibneru, sekretāru - kasieri Rob. Krūmiņu, biedrzini — komandas kapteini Paulu Bernhardu un kom. kapt. vietn. A. Jansonu. Šacha sekcijas jaunā mītne atrodas Rob. Krūmiņa mājā 511 Washington St., Westfield, N. J.

ČIKĀGA

◊ Allaž peticies sastapt tālus viesus. Nupat tāds Čikāgā ir dzejnieks, grafiķis un mākslas vēsturnieks Ojārs Jēgens no Dānijas. Viņš atrodas studiju ceļojumā pa ASV. Jautāts, kas viņam patīk Sav. Valstīs, Jēgens atbild: „Ļoti pārsteidz Ņujorkas bezgalība, milzīgums. Pārējās ASV pilsētas pārāk neiespaido. Čikāgā patīk ezermala un daudzie mūzeji."

Mākslinieks vēl paredzējis apciemot Kaliforniju, Vašingtonu, Bostonu, Filadelfiju un dažas citas pilsētas ar ievērojamiem mākslas darbu krājumiem.

Ojārs Jēgens Čikāgā apmeties pie mākslinieka Jāņa Stroda.

MILVOKI, VISK.

◊ Milvoku latviešu skola mācības sāks sestdien, 28. septembrī, plkst. 10 no rīta 1853 N. 75. ielā. Skolā darbosies bērnu dārzs, 8 pamatskolas klases un salīdzināta vidusskolas kursa 1. klase. Visās klasēs uzņem jaunus audzēkņus. Skolā māca latviešu valodu, tēvijas mācību, Latvijas ģeografiju un vēsturi, dziedāšanu un tautas dejas. Tuvāka informācija un skolēnu pieteikšana pie skolas pārziņa A. Bolšteina vai viņa palīga R. Prūša. Skolas vadība arī lūdz pieteikties tautiešus, kas vēlētos strādāt par skolotājiem.

◊ Pag. mācības gadā Viskonsinas Korporāciju kopa noorganizēja brīvu transportu uz Milvoku latviešu skolu tiem bērniem, kas transporta grūtību dēļ to nevarēja apmeklēt. Arī šai mācības gadā Korporāciju kopa turpinās pasākumu un aicina vecākus, kam transports nepieciešams, pieteikties pie skolas pārziņa A. Bolšteina. Korporāciju kopa katru sestdienu rūpēsies par bērnu aizvešanu uz skolu un pārvešanu mājās.

◊ A. Lībieša grāmatu galds 2528 W. Becher ielā, tālrunis EV 4-4668, pieņem LA abonementu pieteikumus un maksājumus. Grāmatu galdā dabūjami jaunākie šī rudens izdevumi. Krājumā arī agrāk izdotās grāmatas ar līdz 50 proc. atlaidi.

◊ Pirms diviem gadiem Milvoķos nodibinēja Latviešu kredītsabiedrību. Īsajā pastāvēšanas laikā tā uzrāda ievērojamus sasniegumus. Kreditsabiedrībā patlaban ir 260 biedri ar $ 90.000,- noguldījumu kopsummu. Biedru skaits turpina pieaugt. Aizdevumos izsniegts $ 60.000,-. Biedru dzīvības apdrošinājumi, par ko maksā kreditsabiedrība, kopsummā pārsniedz $ 115.000,-.

◊ DV namā šai vasarā izdarīti lielāki uzlabojumi. Talkā aktīvi darbojušies: P. Smukulis, V. Aparjods un J. Gozītis, E. Laksbergs, E. Rītsiks, J. Bēdelis, J. Grundsbergs, V. Liepaskalns, K. Upesleja, P. Rudzītis, V Berķis, V. Zālītis, O. Blūms, J Venteris un R. Prūsis.

◊ Milvoku latviešu ev. - lut. draudzē māc E. Putniņš sāks iesvētes mācības svētdien, 6. oktobrī, pēc dievkalpojuma. Lē.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

Mūsu pirmais dievkalpojums atjaunotā baznīcā 29. septembrī pl. 3 (nevis pl. 2); solists, piemīnēs universitātes gada dienu.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

29. septembrī plkst. 10 bērnu dievvārdi un svētdienas skola; plkst. 11 dievkalpojums ar dievgaldu, mācītājs A. Rautenšilds.

Latvijas ev. - lut. baznicas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Kirsons, tel. FI 3-2420.

AURORA, ILL.

Mūsu Pestītāja baznīcā, 429 Dawners Place.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien., plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Liventāls.

Katra mēneša beidzamā svētdienā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Redeemer luterāņu baznīcā, 1360 Pauline Blvd., Ann Arborā.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Dienvidkalifornijas draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. 31.

Santa - Rosā, Betlemes baznīcā. Upper ielā 733.

Dievkalpojumi katru svētdien plkst. 11-os. Svētdienas skola un koŗa mēģinājums plkst. 9.30. Visi laipni aicināti!

OKLANDE, KALIF.

10. novembrī — plkst. 2 Garīgs koncerts Sv. Jāņa baznīcā.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā.

29. septembrī, plkst. 11 dienā dievkalpojums.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Sestdien, 5. oktobrī, plkst. 7 vakarā māc. G. Kness-Knezinskis noturēs Pļaujas svētku dievkalpojumu, pēc kuŗa baznīcas blakus telpā būs groziņu vakars.

Dr. P. Vasariņš

Viņš ziedo visu Latvijas lietai

VESTULE LA NO STOKHOLMAS

Zviedrijas latviešu sabiedriskās cīņas, personīgās pretšķības, liekas, gadu gaitā apklusušas. Palikušas tikai individuālas personības, kas katra atsevišķi dara lielu darbu vienam mērķim par labu. Tomēr personības nav zobrati sinchronizētā mašīnā, un dzirksteles vēl aizvien parādās nenovēršamajās sadursmēs.

Latviešu Nacionālā fonda dibinātājs, darbinieks un dvēsele ir Andrejs Eglītis. Nav mums otra dzejnieka, kas sevi un savu darbu tik intensīvi būtu saistījis ar savu tautu. Viņa lielās kantātes cīņu laikā nebija tikai saucēja balss tuksnesī, tās atbalsojās visplašākajās tautas aprindās no jaunatnes līdz vecākiem. Eglīša pēdējā grāmata Lāsts pierāda, ka arī moderna, abstraktā dzeja var būt latviska, ar nenolaidzamu nacionālu un ētisku vērtību; tādu pārdzīvojuma intensitāti reti sasniedz jaunākās paaudzes dzejnieki.

Tagad jau gadiem ilgi Andrejs Eglītis ziedo visu sevi Latvijas lietai, ne tikai ar dzejas vārsmām, bet arī ar tīri tehnisko informācijas darbu. Pāris stundu sarunās nebija ne rūguma, ne paguruma. Palicis tikai viena vēlēšanās — kaut viņam sargpostenī piebiedrotos vesels karavīru pulks.

Pie lielajām, zināmā mērā vientuļajām personībām pieder arī Zenta Mauriņa. Diezgan jau laikrakstos un žurnālos cītas un pārcilātas dažu viņas grāmatu diskutējamās rindkopas. Beidzamais laiks redzēt visu lietu kopsakarībā. 40 darba gados Zenta Mauriņa ieguvusi plašas zināšanas pasaules literātūrā un filozofijā. Zināšanas ir daudziem, bet spējas izcelt, parādīt zīmīgo, vērtīgo tā, lai to saprastu visi, ir reti sastopamas. Z. Mauriņa jau gadiem ilgi sludina mīlēt un sasprast ētiski vērtīgo un skaisto, censties pēc ideāliem, pēc gaismas. To pašu valodu runā Millesa tēli ,Rodēna skulptūras, vecās Eiropas gotiskās katedrāles. Bet visām katedrālēm ir tumšas nišas, kuŗas nebūtu jāapgaismo starmešiem. Notre Dame katedrālei ir pazīstamie mošķu tēli, kuŗi padara celtni pilnīgu. Vai tiešām mums tie jānoņem no jumta dzegas, jāliek altāŗa vietā un jāaprej? Zentas Mauriņas atteiksmes pret dažām citām personībām pagātnē un tagadnē ir mazsvarīgas, vērojot viņas mūža darbu. Tomēr daži kritiķi negrib atzīt, ka Rietumeiropā viņas grāmatām lielāks tirāžs nekā jebkādam latviešu izdevumam. Sirds mozaika, 9. vai 10. izdevumā sasniegusi 50.000 eks., taču ne bez lasītājiem, kuŗiem vienmēr tiek atgādināts, ka Mauriņa ir latviešu rakstniece.

Pēc daudzajām turnejām Vācijā un Šveicē, kur klausītāju skaits sniedzās tūkstošos, būtu laiks domāt par ciemošanos Amerikā un Kanadā. Arī mums derētu ceļrāži baltajam ceļam, tulki dainu dvēselei.

Dažas stundas paiet sarunās ar Zentu Mauriņu par to pašu problēmu — ne viņas personīgo, bet par ideālu, pozitīvu mērķu, zināma mugurkaula trūkumu jaunajā literātūrā, it sevišķi dažos jaunās audzes periodiskos izdevumos. Liekas, visa enerģija izlērēta, mēģinot kādam personīgi iekost, kaut ko labu noārdīt, kaut ko cēlu izsmiet, vietā neliekot neko.

+

Rīgā pirms 20 gadiem, braucot tramvajā no Mežaparka, dzirdēju kādu sievu izskaidrojam 12 gadus vecai meitenītei atšķirību starp personu un personību. „Meitiņ," viņa teica: „ es taču tev liku lasīt Raudīves grāmatu Personiskais un pārpersoniskais!"

Upsala šodien. Grāmatu un gleznu pilnajā dzīvoklī sastopu Konstantīnu Raudīvi. Zināmā mērā viņa stāvoklis trimdas latviešu literātūrā vienreizīgs. Grāmata pēc grāmatas — romāni, apceres, noveles, rakstītas latviešu valodā, tad tulkotas, un tā caur Vāciju un Šveices apgādiem atradušas ceļu uz plašo Eiropas lasītāju saimi. Vācu literāro kritiķu atsauksmes viscaur pozitīvas, pieminot, cik konsekventi, cik izturēti gadu pēc gada Raudīve Eiropas mērogā rāda kā latviešu tautas traģēdiju, tā reliģisko un ētisko vērtību nozīmi cilvēku dzīves veidošanā. Varbūt šad un tad viņa darbos filozofs ir stiprāks par mākslinieku, taču ar sekliem bulvārromāniem un seksapīlu vien 20. gadsimta garīgo tukšumu neaizpildīt.

Pretēji dažiem citiem vidējās paaudzes rakstniekiem, Raudīve nav norobežojies no tagadnes. Viņa grāmatu plauktā pamanu kā Hemingveju, tā Salindžeru. Iegūts arī zinātnisks grads Upsalas universitātē — jau otrs vai trešais viņa nerimtīgēs studijās.

☆

Eiropa, kuŗu vēroju divos mēnešos septiņās zemēs, nav tikai ģeografisks jēdziens. Bazmīcas, pieminekļi, daudzās pilis ar apdrupušo, apsūbējušo krāsņumu ir pa lielākai daļai mēmas liecības par pagājušiem laikiem.

Kā vecās celtnes, tā modernie debesskrāpji rakstuŗīgi tagadējai Eiropai. Vēl rakstuŗīgāki ir dzīvie cilvēki — skaistuma, patiesības meklētāji, pērļu zvejnieki, kuŗus redzēju ikvienā zemē, no Turcijas līdz Zviedrijai.

Jānis Andrups

Šis emigrācijas vēsturiskais uzdevums

Kad pirms 19 gadiem sākās šī emigrācija, vairumam latviešu bēgļu likās, ka tā būs īsa un ka mēs atgriezīsimies tēvzemē, līdz ko karš beigsies un pavērsies iespējas atjaunot neatkarīgu Latviju. 200.000 latviešu, kas kara beigās atradās Rietumos, ar šo savu soli bija balsojuši par neatkarīgu valsti un noraidījuši jebkuŗu svešu okupāciju. Tikai mazliet vairāk nekā puse varēja izvēlēto brīvību paturēt, ap 45 proc. latviešu bēgļu no Vācijas austrumu apgabaliem, Polijas, Lietuvas piekrastes, Čechoslovakijas bija spaidu kārtā jāmēro atpakaļ ceļš, kas uz Latviju bieži veda caur Sibiriju. Savos mērķos šī emigrācija ir bijusi savos sākumos izteikti politiska, tikai retais latvietis bija devies svešumā meklēt jaunu apsolīto zemi saimniecisko apsvērumu dēļ.

Kā šīs emigrācijas politiskie mērķi organiski izaug no mūsu vēstures gaitas, to vislabāk varam saredzēt, ja metam skatu atpakaļ uz citām latviešu emigrācijām 100 gadu laikā.

Vēstures gaita rāda, ka latviešu nacionālās idejas attīstība līdz neatkarīgai valstij ir četru lielu emigrāciju iezīmēta. Pirmās divas bija pārsvarā intelligences, otras divas — plašu tautas masu emigrācijas.

Pēc 1850. gada uz Tērbatu, Pēterpili, Maskavu un citiem cara imperijas centriem devās jaunās latviešu intelligences pārstāvji, pirmkārt, iegūt plašāku izglītību un, otrkārt, rast brīvākas iespējas savam darbam, jo dzimtenē to ierobežoja ne vien cara administrācija, bet arī vēl baltvācu muižnieki un mācītāji. Ar šo emigrāciju dzima tautas atmodas laikmets un sākās apzinātais ceļš uz Latvijas valsti. Krišjānis Valdemārs Tērbatā 1954. gadā, sākdams studijas, rakstīja savā vizītkartē: Latvietis, ar to vienā vārdā ietverdams tautas atmodas ideoloģiju. Tērbatas latviešu studenti par Latvijas karogu pieņēma Atskaņu chronikā minētās sarkanbaltsarkanās krāsas. 1856. gadā Juris Alunāns izdeva savas Dziesmiņas, ar ko sākās latviešu nacionālā tīrkla. 1862. gadā caru valsts galvaspilsētā sāka iznākt Pēterburgas Avīzes, kas savā 3 gadus ilgajā mūžā izplatīja tautā nacionālās atmodas politisko, saimniecisko un kultūras darba programmu. Baumaņu Kārlis, dzīvodams Pēterpilī, sacerēja mūsu himnu, ko dziedāja Pirmajos vispārīgajos dziesmu svētkos 1873. gadā.

Ar tautas atmodu izauga saimnieciski neatkarīga latviešu zemnieku šķira, bet bezzemnieki sāka plūst uz pilsētām, kur radās latviešu pilsoņi, amatnieki, strādnieki. No uzspiestā iesprostojuma zemnieku šķirā auga dabīgi noslāņota tauta, un vienīgi šāda tauta, kas pārstāv visus nepieciešamos arodus, ir spējīga savu valsti uzcelt un tajā pastāvēt. Šais sabiedriskajās pārmaiņās nobrieda jaunā strāva un radās iedīgli 1905. gada revolūcijai, kas Latvijā nozīmēja cīņu par tautas politisko beztiesiskumu, pret muižnieku privilēģijām, pret strādnieku nenodrošināto stāvokli. Revolūcijai sekojošās vajāšanas izraisīja plašu emigrāciju, kuŗā ietilpa dzejnieki Rainis, Aspazija, Skalbe, Akuraters un liels skaits politisko darbinieku. Šīs emigrātijas rakstnieki kāpināja latviešu tautas pašnoteikšanās gribu, kā Rainis ar savu Uguni un nakti, kamēr politiki iesāka tautas organizēšanu un radināšanu pie politiskas domāšanas. Vairums 1905. g. emigrācijas masas (ap 4000) nokļuva ASV, un no turienes nekad neatgriezās, iestigdami slimīgā kreisumā, ko neizārstēja ne Latvijas neatkarība, ne šis laiks. Tas ir brīdinājums, kas uzklausāms arī šai emigrācijai — nepielipt sentimentam, ar ko emigrācija sākusies, un nepalikt akliem pret īstenību, pret laikmeta pārmaiņām.

Pirmā pasaules kara bēgļi, skaitā ap 500.000, pirmo reizi mācījās plašākos apmēros organizēt latviešu rīcību ārpus savas zemes. Latviešu bēgļu centrālā komiteja deva kodolu Latvijas Pagaidu valdībai un Tautas padomei. Kara skarbumā svešā zemē Latvijas valsts ideja sāka iegūt reālu veidu. Šī emigrācija pildīja vēstures sūtību, kas nebija apzināta tās sākumā, un kaut Krievzemes plašumos izklīda, pazuda vai gāja bojā turpat puse bēgļu, šī emigrācija pārnesa karogu dzimtenē. Simbols tam ir dzejnieks un filologs Kārlis Straubergs, kas veda atpakaļ uz Latviju strēlnieku pulku karogus, aptītus ap krūtīm un paslēptus zem apģērba.

Un tad 25 gadus vēlāk nāk ceturtais lielais vilnis — tagadējā emigrācija, kas sākumā skaidri zināja, ka atgriezīsies, līdz ko Latvija būs brīva, kas bieži arī deklarēja, ka dodas svešumā turpināt cīņu par valsts neatkarību.

Vai varam cerēt, ka šai emigrācijai būs tikpat izšķirīga nozīme kā jaunlatviešiem Tērbatā un Krievijā, kā Piektā gada emigrācijas intelligencei, kā valsts darba pamatu licējiem 1. pasaules kara bēgļu gaitās?

To izšķirs šīs emigrācijas iekšējais stiprums, spēja iesaistīt emigrācijas misijas apziņā jaunu paaudzi un, protams, arī vēsturiskie priekšnoteikumi.

Ja politiskie apstākļi mainītos un latviešu tautai pavērtos iespējas uz pašnoteikšanos, nebūtu iemesla teikt, ka tas ir tikai šīs emigrācijas nopelns. Būtu arī naīvi domāt, ka latviešu tauta dzimtenē tad gaidītu atjaunotās valsts dzīves vadītājus no šīs emigrācijas vidus.

Latvijas valsts neatkarības atjaunošana ir absolūtais bezkompromisa priekšnoteikums, par ko trimdā jācīnās katram apzinīgam latvietim. Bet tā sasniegšana nebūs atkarīga no mūsu spēka vien, un tāpēc tas nebūs arī mūsu nopelns vien. Šis priekšnoteikums būs jāpiepilda ar dzīvu, jaunu saturu, lai nākotnes dotā iespēja nepaliktu tukša vai pat neizslīdētu no rokām. Mūsu idejām, kā savu jauno valsti celsim, ir jānobriest jau tagad. Mūsu garīgā spēka un pienācīgi sagatavotu cilvēku potenciāls valsts atjaunošanai jāveido jau laikus. Un tieši šī jaunās Latvijas valsts iekšējā satura sagatavošanā var izšķirties visas šīs emigrācijas jēga. Ja šai novadā būs kas nozīmīgs paveikts nākotnes labā, tas būs mūsu nopelns vien.

Valsts dzīvē nevarēsim atgriezties ne vairs pie tādas Saeimas, kuŗā bija 27 partijas, ne arī pie Ulmaņa laika bezparlamentārisma. Būs nekavējoties un bez sāpīgas meklēšanas jāsteno stabilas demokratiskas valsts dzīves forma. Bet tai ir iepriekš jānobriest mūsu apziņā, šādā ievirzē ir jāaug mūsu jaunajai audzei.

Saimniecībā būs jāizbeidz nedabīgi vienpusīgā Latvijas industriālizācija un dzelžainais iesaistījums Krievzemes saimniecībā, būs jālikvidē kolchozi, jāpaveic milzu darbs, uzceļot jaunu saimniecisku sistēmu ar dabīgu līdzsvaru starp lauksaimniecību un rūpniecību un ar orientāciju uz Rietumiem. Kur ir mūsu idejas un darbinieki šo lielo pārmaiņu īstenošanai?

Kultūras dzīvē vajadzēs aizpildīt traģisko tukšumu, kas radies komūnisma spaidos. Latviešu rakstniecības, tēlotājas mākslas un mūzikas dabīgā attīstība dzimtenē ir pārtraukta un aizkavēta par daudziem gadu desmitiem. Trimdā tā kaut cik apmierinoši turpinājusies tikai rakstniecībā, un par cik tas noticis, par tik šī emigrācija pildījusi savu aicinājumu.

Zinātnēs radušies milzu robi visās humanitārajās nozarēs — vēsturē, filoloģijā, filozofijā, jurisprudencē, kur vajadzēs jaunus darbiniekus, jaunas idejas un jau gatavu darbu. Nav liecību, ka pietiekami nopietni par to domājam jau tagad, jo tieši šīs nozares diezgan maz vilina studējošo trimdas jaunatni. Tikpat liels trūkums būs pēc skolotājiem, tautsaimniekiem un ārstiem, kuŗu sagatavošana padomju apstākļos ir vai nu vienpusīga vai ļoti pavirša.

Tā ir milzu plaša programma, kuŗas lielākā daļa jāpiepilda šai emigrācijā, ja gribam panākt, lai Latvijas neatkarības atjaunošana kādā nākotnes dienā var notikt tā, ka piepildām jauno iespēju ar vērtīgu un latvisku saturu jau no pirmās dienas bez kļūmīgas meklēšanas.

Rezumējot, varam teikt, ka atmodas laika emigranti izsēja nacionālās idejas sēklu un radīja Latvijas simbolus (Latvijas vārds, karogs, himna). Piektā gada emigranti kāpināja gribu atbrīvoties no apspiedējiem un sāka politisku darbu. Pirmā pasaules kara emigranti idejai deva praktisku ieveidu un pirmos valsts darbiniekus. Mūsu emigrācijai jānodrošina latviskās kultūras dzīves kontinuitāte, ar ko būs jāpiepilda atjaunotās Latvijas valsts dzīves logāti. Tieši tas ir šīs emigrācijas lielākais un arī grūtākais uzdevums, un tikai šī emigrācija to var paveikt, jo dzimtenē okupācijas spaidu dēļ tas nav iespējams. Un tikai tad, ja tas būs piepildīts, šī emigrācija būs latviešu tautas vēstures priekšā sevi attaisnojusi.

„Londonas Avīze"

Edinburgas festivāla iespaidi

Vēstule no Edinburgas

Bija atkal gadskārtējās svētku spēles, un mākslas dzīve plūda straujā Skotijas gleznainajā galvaspilsētā. Festivāla centrā šogad bija 2 komponisti — Bartoks un Berliozs. Ar pēdējā „Fausta pazudināšanu" Londonas karaliskās Koventgardena operas orķestŗa un koŗa izpildījumā un ar Georgu Solti kā diriģentu atklāja festivālu.

Šā gada festivāla augstākais sniegums bija Londonas simfoniskā orķestŗa koncerti jaunā ungāru diriģenta Istvana Kerteša vadībā. Mūzikas cienītāji sēroja, ka neesot vairs neviena, kas turpinātu ģeniālā Toskanini tradicijas. Tagad tie ar lielām cerībām raugās uz jauno, tikai 32 gadus veco Kertešu. Viņa diriģenta karjēra sākās jau Budapestas valsts operā, bet pēc ungāru revolūcijas viņš izvēlējās „lēcienu brīvībā" un devās uz Vāciju, gūstot izcilus panākumus jau savā pirmā koncertā Hamburgā. Pagājušā mēnesī viņš atklāja Zalcburgas festivālu ar „Burvju flautas" jauniestudējumu. Kertešs diriģē ar aizrautību, ielieķot diriģēšanā visas savas sirds siltumu. Viņš prata izvilināt no britu orķestŗa ne tikai apskaužami skaistu toni, bet arī visintimākās, trauslākās emocijas. Nepārspējams bija Dvoržaka 8. simfonijas atskaņojums: tā bija īsti slaviska, emocionāla mūzika. Pēc koncerta diriģenta sumināšanā sacentās publika — un orķestris, — vecākais no Londonas orķestŗiem, kas spēlējis daudzu slavenu diriģentu vadībā. (Nikiša, Kusevicka, Bruno Valtera, Furtvenglera, Stokovska u. c.).

Festivāla noslēgumā dzirdējām Holandes Concertgebouw simfonisko orķestri ar Ungārijā dzimušo slaveno diriģentu Georgu Szellu. Šis orķestrs ir spilgts piemērs, ka arī mazas tautas var sasniegt izcilus stāvokli mākslas laukā. Orķestŗa stiprā puse ir stīdzinieki ar ļoti skaistu toni. Daudz dzirdētajās Bethovena kompozicijās — Egmonta uvertīrā un 5. simfonijā Szells ienesa jaunas nianses: Liktena simfonijas atskaņojums bija straujāks, dinamiskāks nekā parasti. Klifords Kersons spēlēja Bethovena 4. klavieŗu koncertu Holandes orķestŗa pavadījumā: tas bija ne tikai spožs, bet arī poētisks, apgarots atskaņojums.

Kamermūzikas laukā — kā parasti — publiku sajūsmināja Edinburgas vecie favorīti — Amadeus stīgu kvartets. Viņi iesāka un nobeidza koncertu ar savu iemīļoto Mocartu, sniedzot kā vienmēr saulainu, poētisku atskaņojumu.

Šim kvartetam blakus jānostāda trio — Isaks Šterns (vijole), Leonards Rose (čello) un Elizens Istomins (klavieres). Tas ir rets gadījums, kur trīs izcili solisti, nezaudējot savu individuālitāti, spēj sakust tādā harmoniskā vienībā kā šis trio.

Nelielu vilšanos tiem, kas nav Bartoka cienītāji, šoreiz sagādāja vijolnieks Menuhins. Ir zināms, ka viņš ļoti mīl Bartoku (Bartoks ir veltījis viņam vairākus darbus). Savā koncertā Menuhins visu savu virtuozitāti ielika Bartoka kompozicijās; programmas beigās Bethovena sonātas atskaņojums bija korrekts, valdzināja ar skaisto toni, bet tanī trūka . . . „dievišķīgās dzirkstelītes".

Ar sevišķu interesi visi gaidīja Neapoles San Karlo operas viesošanos. Pirms kaŗa šī opera sekmīgi sacentās ar Romas operu. Tās augstākais sniegums bija Donicetti „Don Paskvale".

Grūti būtu izcelt kādu atsevišķu personu perfektajā ansamblī. Lielisks bija titullomā Fernans Korena, bet tikpat perfekta bija vienīgā sieviešu lomas tēlotāja operā Džanna d'Andželo — valšķīgs, koķets tēlojums un skaists, viegls dziedājums. Bija jāapbrīno pat koŗa meistariskais dziedājums.

Neapoles viesi uzveda arī ārpus Itālijas maz pazīstamo Čilea operu „Adriana Lekuvrēr". Adrianas lomā bija solīta slavenā Renata Tebaldi, bet nevesēlības dēļ viņa bija atsaukusi savu viesošanos. Viņu aizstāja Magda Olivero. Viņas balsij trūka Renatas Tebaldi spožuma, kaut arī varēja apbrīnot tās techniku. Tomēr ar savu spēli viņa pārliecināja un aizrāva. Adriana Lekuvrēr bija savā laikā franču skatuves karaliene un sakarā ar to arī aicināta augstākās aprindās, bija Voltāra un citu slavenu vīru draudzene.

S. Karlo opera sniedza arī Verdi „Luīzi Miller" (šogad paiet 150 gadu kopš Verdi dzimšanas). Tās saturs ir ņemts no Šillera lugas „Kabale und Liebe". Titullomā Margerita Roberti sniedza smalki izstrādātu tēlojumu.

Viesojās arī mākslinieki no „dzelzs aizkara" zemes — Budapestas balets un 2 operas solisti. Pēdējie uzstājās Bartoka vienčēliena operā „Bruņinieka Zilbārža pils". Tanī ir pārveidota pazīstamā pasaka par bruņinieku, kuŗš vienu pēc otras nogalina savas sievas. Ar īpatiem gaismas efektiem un ļoti vienkāršām dekorācijām tika radīts spēcīgs, gandrīz baigs iespaids.

Šogad nebija ārzemju drāmatisko trupu, bet viesojās dažādi britu teātŗi ar visdažādākām lugām, sākot ar Ibsenu un Bernh. Šova „Sv. Žannu" un nobeidzot ar modernajām Jonesko un jaunā vācu rakstnieka Martina Valsera lugām.

Ekstotisku toni šī gada festivālā ienesa indiešu mākslas. Bija indiešu mākslas izstāde, indiešu instrumentālai un vokālai mūzikai veltīti koncerti, indiešu dejas vakari. Indiešu mūzika un dziedāšana liekas eiropiešu ausīm neparasta, vienmuļīga. Viņu galvenā instrumenta sitaras skaņa atgādina citeri. Interesantākas bija dejas. Tās izpildīja slavenā indiešu dejotāja Balasarasvati, kuŗa esot Dienvidindijas klasisko deju tradiciju sargātāja. Deju galvenā īpatība — ārkārtīgi niansētās roku pirkstu kustības, savienotas ar dzīvu mīmiku: īsta „pirkstu valoda", kuŗai jāizteic visdažādākās emocijas un jēdzieni.

Kā vienmēr, bija arī gleznu izstādes, veltītas gleznotājiem Modiljani (47 gleznas) un Sutīnam (57 darbi). Gleznas bija savāktas no visām pasaules malām — arī no Amerikas, tiklab no mūzejiem, kā arī privātām kollekcijām.

Festivālu apmeklēja arī plašāka ekskursantu grupa no Krievijas. Ielās bija — kā parasti — īsta „valodu Bābele".

AIZ EDINBURGAS FESTIVĀLA KULISĒM

Kā parasti, preses laudis pulcējās mājīgajā preses klubā, kur gādāts par visu, kas vajadzīgs: žurnālisti varēja strādāt, atpūsties, baudīt dažādus atspirdzinājumus, redzēt un dzirdēt to, ko plašā publika neredz un nedzird; sastapt katru dienu kādu no mākslinieķiem, kuŗam varēja uzstādīt jautājumus pēc sirds patikas. Šogad klubā ierādās S. Karlo operas trupa gandrīz pilnā sastāvā, — ar visiem liriskiem un varoņtenoriem — un visām primadonnām, kuŗas laipni uzsmaidīja preses fotografiem.

Kamermūzikas trio Šterns, Roze un Istomins stāstīja par mūzikas dzīvi Amerikā. Amerika vairs neesot tikai Koka Kolas un kožļājamās gumijas zeme, par kādu to turot; tā esot daudz mācījusies no labākām Eiropas mākslas tradicijām, jo Toskanini, Rachmaņinovs u. c. esot darbojušies Amerikā. Daudzās mājās notiekot kamermūzikas vakari.

Štutgartes operas baleta trupa, kas arī viesojās Edinburgā, pārsteidza britu žurnālistus, stāstot, ka vācu valdība (resp. nodokļu maksātāji) uzturot operbritu teātŗi ar visdažādākām lugām, sākot ar Ibsenu un Bernh. Šova „Sv. Žannu" un nobeidzot ar modernajām Jonesko un jaunā vācu rakstnieka Martina Valsera lugām.

(Noslēgums 8. lpp.)

APSPIESTO NĀCIJU NEDĒĻA VĀCU ĢIMNAZIJĀ

VESTULE LA NO RIETUMVĀCIJAS

Ģētes ģimnazijas skolotājs Dr. J. Bračs runā par Baltijas valstu nozīmi vēsturē.

Hanoveras Lutera ģimnazija, kuŗā mācās ap 700 zēnu, rīkoja Austrumeiropas nedēļu.

Skolas gaitenī uz galda novietoti visu Austrumeiropas valstu ievērojamāko celtņu atveidi, to vidū Māras baznīca, bet aktu zālē visu apspiesto Austrumeiropas valstu karogi. Pie sienas liela, pašu skolēnu darināta, Austrumeiropas karte. Virs šīs kartes uzraksts latiņu valodā — miers un brīvība virs zemes.

Atklāšanas runā skolas direktors Daucmans norādīja, ka vācieši Austrumeiropas tautas pazīst maz, tādēļ šī sarīkojuma mērķis ir vācu jaunatni ar tām iepazīstināt un vācu vēlēšanās ir, lai brīvība būtu visām zemēm. Skolas inspektors Gallejs stāstīja par šī sarīkojuma tapšanu. Siena, pie kuŗas atrodas šī lielā karte, bijusi pelēka un vienmuļīga, kā viss aiz dzelzs priekškara, un, karti darinot, bijusi vēlēšanās rast atslēgu uz šo telpu.

Pa visu sarīkojuma laiku skolā mācības bija pārtrauktas, iekārtojot klasēs Austrumeiropas valstu izstādi, ierādot katrai valstij atsevišķu telpu. Atsevišķa telpa vēl bija iekārtota dzimtenes tiesībām. Bez skolas iekārtotās Baltijas valstu telpas, O. Bongs, no Baltijas pētīšanas institūta, vēl bija iekārtojis atsevišķu telpu ar Latvijas pilsētu seniem skatiem un Eiropas senām kartēm.

Izstādē katra klase bija apstrādājusi vienu zemi, savācot par to materiālus diagrammās, tabulās, zīmējumos. Baltijas telpā lieli Brīvības pieminekļa, Nacionālās operas un Melngalvju nama zīmējumi. Katru dienu notika priekšlasījumi. Par lektoriem bija aicināti vācu un Austrumeiropas tautību referenti. Aplūkotie temati bija dažādi, skaŗot pat šo tautu literātūru un mākslu. Kā latviešu referents bija aicināts Ģētes ģimnazijas skolotājs Dr. J. Bračs, kuŗš izcēla Baltijas tautu nozīmi vēsturē, uzsvērot, ka pašu baltiešu vēsturnieku skats uz vēsturi ir citāds kā vācu. Sekoja O. Bonga gaismas bilžu priekšnesums par Baltijas valstīm. O. Bongs skatītājus arī iepazīstināja ar latviskiem rakstiem un rotām, kuŗas aizdevis vācu vēstures mūzejs.

Pēc referātiem katru dienu atsevišķi iekārtotās telpās notika skolēnu iepazīstināšana ar šo zemju vēsturi un ģeografiju.

Austrumeiropas nedēļa bija rīkota ar nolūku, lai līdz šim vēl nebijušā un neparastā veidā ieinteresētu vācu skolas jaunatni ar Austrumeiropas tautām un to vēsturi.

P. Z.

KSENIJAS BR
LATVIEŠU T
KONC
Sestdien, 28. septembrī, pl. 8 vakarā
175 St. Clair Ave.
Ieejas kartes I vietā $ 2.00, II vietā
HAMILTONĀ: Iepriekšpārdošan
29. sept. pl. 4 konservātorijas zālē, 126 James
DAUGAVAS

TREŠDIEN, 25.
Marisa Vētras V
atsāk regulāru
Plkst. 6,30 sv
Plkst. 7,30 pārrunas u
Ierasties lūgti visi dziedoņi, kas gribētu turpināt
Kandidāti lūgti pieteikties pārbaude

IZNĀKUŠAS DV K
Ed. Tūtera
Pēdas
Cena $
Grāmata aptver 140 lpp. Dzejojos autors izs
...Lai mēs še nem
Uz savu brāļu
Pasūtināma
DV GRĀMATNĪCĀ —
Tālāk pārdevēj

Penma
GP 2-5
APAKŠVEĻA – ZEĶES – T-K

VISJAUNĀKĀS GRĀMAT
A. J. Kronina rom. — ZIEMEĻU GAISMA
J. Zeibolta rom. — LIKTENIS
J. Zeibolta rom. BARONS BUNDULS
Fr. Dziesma — LIVZEME mākslas izdevums
A. Vilnis dzejoļi — RAJIENS SIRDĪ
Ed. Sināta dzejoļi — DZIMTENES ATBLAZMA
Drīzumā iznāks:
F. Dostojevska — NOZIEGUMS UN SODS, 2 sē
ASPAZIJAS LIRIKA, visu dzejoļu krāj. kopsē
K. Siliņa autobiogr. — MANA MAZĀ LIELĀ DZ
LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASA
Pasūtinot apgādā, atkalpārdevējiem atlaide.
LATVJU GRĀMATA, P. O. Box
Waverly, Iowa.

LATVIJAS
AMERIKĀ
SPIEST
TORO
PIEŅEM VISĀDA VEIDA
IESPIEDUMDARBU PASŪTIN
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJAD
KONCERTU PROGRAMMAS
SARĪKOJUMU BIĻETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIN
VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APL
GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
u. c.
PASŪTINAJUMUS PIEŅEM
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORON
ONT., CANADA. TEL.:
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

uzdevums

valsts darba pamatu licējiem 1. pasaules kara bēgļu gaitās?

To izšķirs šīs emigrācijas iekšējais stiprums, spēja iesaistīt emigrācijas misijas apziņā jaunu paaudzi un, protams, arī vēsturiskie priekšnoteikumi.

Ja politiskie apstākļi mainītos un latviešu tautai pavērtos iespējas uz pašnoteikšanos, nebūtu iemesla teikt, ka tas ir tikai šīs emigrācijas nopelns. Būtu arī naīvi domāt, ka latviešu tauta dzimtenē tad gaidītu atjaunotās valsts dzīves vadītājus no šīs emigrācijas vidus.

Latvijas valsts neatkarības atjaunošana ir absolūtais bezkompromisa priekšnoteikums, par ko trimdā jācīnās katram apzinīgam latvietim. Bet tā sasniegšana nebūs atkarīga no mūsu spēka vien, un tāpēc tas nebūs arī mūsu nopelns vien. Šis priekšnoteikums būs jāpiepilda ar dzīvu, jaunu saturu, lai nākotnes dotā iespēja nepaliktu tukša vai pat neizslīdētu no rokām. Mūsu idejām, kā savu jauno valsti celsim, ir jānobriest jau tagad. Mūsu garīgā spēka un pienācīgi sagatavotu cilvēku potenciāls valsts atjaunošanai jāveido jau laikus. Un tieši šī jaunās Latvijas valsts iekšējā satura sagatavošanā var izšķirties visas šīs emigrācijas jēga. Ja šai novadā būs kas nozīmīgs paveikts nākotnes labā, tas būs mūsu nopelns vien.

Valsts dzīvē nevarēsim atgriezties ne vairs pie tādas Saeimas, kuŗā bija 27 partijas, ne arī pie Ulmaņa laika bezparlamentārisma. Būs nekavējoties un bez sāpīgas meklēšanas jāsteno stabilas demokratiskas valsts dzīves forma. Bet tai ir iepriekš jānobriest mūsu apziņā, šādā ievirzē ir jāaug mūsu jaunajai audzei.

Saimniecībā būs jāizbeidz nedabīgi vienpusīgā Latvijas industriālizācija un dzelžainais iesaistījums Krievzemes saimniecībā, būs jālikvidē kolchozi, jāpaveic milzu darbs, uzcelot jaunu saimniecisku sistēmu ar dabīgu līdzsvaru starp lauksaimniecību un rūpniecību un ar orientāciju uz Rietumiem. Kur ir mūsu idejas un darbinieki šo lielo pārmaiņu īstenošanai?

Kultūras dzīvē vajadzēs aizpildīt traģisko tukšumu, kas radies komūnisma spaidos. Latviešu rakstniecības, tēlotājas mākslas un mūzikas dabīgā attīstība dzimtenē ir pārtraukta un aizkavēta par daudziem gadu desmitiem. Trimdā tā kaut cik apmierinoši turpinājusies tikai rakstniecībā, un par cik tas noticis, par tik šī emigrācija piepildījusi savu aicinājumu.

Zinātnēs radušies milzu robi visās humanitārajās nozarēs — vēsturē, filoloģijā, filozofijā, jurisprudencē, kur vajadzēs jaunus darbiniekus, jaunas idejas un jaunu gatavu darbu. Nav liecību, ka pietiekami nopietni par to domājam jau tagad, jo tieši šīs nozares diezgan maz vilina studējošo trimdas jaunatni. Tikpat liels trūkums būs pēc skolotājiem, tautsaimniekiem un ārstiem, kuŗu sagatavošana padomju apstākļos ir vai nu vienpusīga vai ļoti paviršа.

Tā ir milzu plaša programma, kuŗas lielākā daļa jāpiepilda šai emigrācijā, ja gribam panākt, lai Latvijas neatkarības atjaunošana kādā nākotnes dienā var notikt tā, ka piepildām jauno iespēju ar vērtīgu un latvisku saturu jau no pirmās dienas bez kļūmīgas meklēšanas.

Rezumējot, varam teikt, ka atmodas laika emigranti izsēja nacionālās idejas sēklu un radīja Latvijas simbolus (Latvijas vārds, karogs, himna). Piektā gada emigranti kāpināja gribu atbrīvoties no apspiedējiem un sāka politisku darbu. Pirmā pasaules kara emigranti idejai deva praktisku ieveidu un pirmos valsts darbiniekus. Mūsu emigrācijai jānodrošina latviskās kultūras dzīves kontinuitāte, ar ko būs jāpiepilda atjaunotās Latvijas valsts dzīves logāti. Tieši tas ir šīs emigrācijas lielākais un arī grūtākais uzdevums, un tikai šī emigrācija to var paveikt, jo dzimtenē okupācijas spaidu dēļ tas nav iespējams. Un tikai tad, ja tas būs piepildīts, šī emigrācija būs latviešu tautas vēstures priekšā sevi attaisnojusi.

„Londonas Avīze"

KSENIJAS BRANTES un
LATVIEŠU TRIO
KONCERTS
Sestdien, 28. septembrī, pl. 8 vakarā Unitarian baznīcas auditorijā,
175 St. Clair Ave. W., Toronto.
Ieejas kartes I vietā $ 2.00, II vietā $ 1.50, skolēniem puscenas.
HAMILTONĀ: Iepriekšpārdošanā Latvija Amerikā birojā.
29. sept. pl. 4 konservātorijas zālē, 126 James St. S. Ieejas maksa $ 1.50.
DAUGAVAS VANAGU TORONTO SAIME.

TREŠDIEN, 25. SEPTEMBRĪ
Marisa Vētras VOKĀLĀ STUDIJA
atsāk regulāru darbību.
Plkst. 6,30 svētbrīdis.
Plkst. 7,30 pārrunas un darbu sadalījums.
Ierasties lūgti visi dziedoņi, kas gribētu turpināt studijas. Vakance 3 jauniem mācekļiem.
Kandidāti lūgti pieteikties pārbaudei pa tālruni 925-5617, Toronto.

IZNĀKUSAS DV KANADĀ APGĀDĀ
Ed. Tūtera dzejas
Pēdas sniegā
Cena $ 3.50.
Grāmata aptver 140 lpp. Dzejoļos autors izsaka neapklusināmas ilgas pēc dzimtenes
...Lai mēs še nemiegam dziļi —
Uz savu brāļu mokām.
Pasūtināmam (Balsis)
DV GRĀMATNĪCĀ — 123 Huron St. Toronto 2-B, Ont.
Tālāk pārdevējiem rabats.

Penmans
GP 2-5
APAKŠVEĻA - ZEĶES - T-KREKLI

MEKLĒ
sekojošas personas: Annu Wyver, Veroniku Napora, Arni Remteru, Kazimiru Kluss, Almanzoru Gintern, Teodoru Ozoliņu un Geronimu Ezeriņu.
Ja kādam būtu zināma šo personu dzīves vieta, laipni lūdzam to paziņot uz adresi: Latvian Toronto Credit Union Ltd., 27 Bloor St., E. Toronto 5, Ont. Tel: 924-2775.

VISJAUNĀKĀS GRĀMATAS
A. J. Kroniņa rom. — ZIEMEĻU GAISMA $4.00
J. Zeibolta rom. — LIKTENIS 3.90
J. Zeibolta rom. BARONS BUNDULS 3.90
Fr. Dziesma — LIVZEME mākslas izdevums 4.00
A. Vilnis dzejoļi — RĀJIENS SIRDIJ 3.20
Ed. Sināta dzejoļi — DZIMTENES ATBLĀZMA 3.00
Drīzumā iznāks:
F. Dostojevska — NOZIEGUMS UN SODS, 2 sēj. a 3.90
ASPAZIJAS LIRIKA, visu dzejoļu krāj. kopsēj. 9.60
K. Siliņa autobiogr. — MANA MAZĀ LIELĀ DZĪVE .. 3.20
LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS
Pasūtinot apgādā, atkalpārdevējiem atlaide.
LATVJU GRĀMATA, P. O. Box 332, Waverly, Iowa.

ĀBOLI DABŪJAMI,
ievesti no pašu dārza.
27 THORNCLIFFE AVE.
(Broadview - Danforth)
Toronto.
J. JEKABSONS.

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto.
WA 1-3924.

FRANK VASS
B.A.
ADVOKĀTS - NOTĀRS
263 College ielā, Toronto,
(pie Spadina Ave.)
TEL WA 2-6112, 2-6111.

MĀCIETIES PAR FRIZIERI
Dienas un vakara klasēs.
THE CAREER SCHOOLS OF HAIRDRESSING
227 Victoria St., Toronto.
EM 3-2317.
St. Catharines: 39 Queen St.
MU 4-9297.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403, Toronto.

LATVIJAS AMERIKĀ
SPIESTUVE
TORONTO
PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTĪNĀJUMUS
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
KONCERTU PROGRAMMAS
SARĪKOJUMU BIĻETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
u. c.
PASŪTĪNĀJUMUS PIEŅEM
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B ONT., CANADA. TEL.: EM 3-0732
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRA
BOSTONAS ANSAMBLIS
Režisora, aktiera VALFRĪDA STREIPA
50 gadu skatuves darba atceres viesizrāde
TORONTO
sestdien, š. g. 12. oktobrī, plkst. 8.00 vakarā
Eaton auditorijā, Eaton's College St.
ULŽA SILIŅA komēdija 3 cēlienos (4 ainās)
INTERMECO ILGUCIEMĀ
Tēlotāji: ANČE ROZĪTE, RASMA BIRZGALE, LOLITA LEJIŅA, ELZA PŪCE, VALFRĪDS STREIPS, JĀNIS LEJIŅŠ, REINIS BIRZGALIS, SILVESTRS LAMBERGS un VITOLDS VĪTOLS.
Režisors: Jānis Lejiņš.
Skatuves gleznotājs: Harijs Gricēvičs.
Biļetes: $ 3.00, $ 2.50, $ 2.00
Iepriekšpārdošanā „LOTUS" puku veikalā 802 Bathurst St.
Izrādes dienā, 12. oktobrī, Eaton auditorijas kasē.
SKOLĒNIEM PUSCENAS.

NODODIET SAVAS FILMAS ATTĪSTĪŠANAI,
krāsu un baltmelnō bilžu pagatavošanai!
LABS DARBS
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICA
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.

KAKTIŅŠ
Vedam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļ, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

NOTIS
V. Dārziņš — Petites Suites $2.50
„ Preludes in G 1.50
„ 25 Tautas dziesmas 1.20
„ Suite in A 2.50
„ Sonata No 2 2.50
„ Sonata in F 2.50
„ Triade de preludes 2.50
„ 50 Latviešu tautas dziesmas 2.50
„ 51/100 Latviešu t. dz. 3.50
„ 101/150 Latviešu t. dz. 3.50
„ Spēlējiet, pirkstiņi 2.50
„ Trittico Barbaro 2.50
„ Treludes 2.00
„ Sonatino in G 2.50
A. Žilinskis — 10 Solo dziesmas 3.00
E. Melngailis — Dziesmas 2.00
Jēk. Mediņš — Latviešu tautas dziesmas 2.50
Himnas 0.50
DABŪJAMAS
DV Grāmatnīcā — 123 Huron St.
Toronto 2-B, Ont.
Pasta pasūtinājumiem lūdzam pievienot 10 c pasta izdevumiem.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS
A. Dz. Kronins — ZIEMEĻU GAISMA, romāns 4.00
Fr. Dziesma — LĪVZEME, lirisks tēlojums 4.00
Prof. Jurevics — KULTŪRAS SEJAS 5.75
V. Klētnieks — KLINTENIEŠI, jaunatnei 4.00
Jēkabs Poruks — CIEMOŠANĀS, atmiņas 4.20
Jāzeps Vītols — MANAS DZĪVES ATMIŅAS 6.00
H. Biezais — IESKATITAIS UN ATZĪTAIS 6.00
P. Ermanis — SMELDZĪGAIS SMAIDS, atmiņas 3.25
J. Johansons — PAKAVU DUNOŅA 2.40
Andr. Eglītis — LĀSTS, dzeja 4.25
Andr. Eglītis — MĪLU, MĪLU, dzeja 3.60
K. Zāle — MĒNESS KOKLE, dzeja 2.80
K. Kurbads — SILU ŠALKAS, dzeja 2.80
Ed. Sināts — DZIMTENES ATBLĀZMA, dzeja 3.00
A. Švābe — INTELIĢENTI, romāns 3.80
G. Zariņš — CEĻŠ UZ PASAULES GALU 3.50
A. Rachmanova — LAULĪBAS SARKANAJĀ VIESUĻĪ romāns ..... $ 4.00
A. Austriņš — PUŠELNIEKI, stāsti 3.50
J. Miesnieks — — KVIŅĶU KALNS, noveles 4.50
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI (skolas grām.) 1.50
J. S. Turģeņevs — DŪMI, romāns 3.85
Angelika Gailīte — CEĻINIECE, pieredze un vērojumi 4.20
P. Aigars — GĀJIENS UZ TAUTIEŠA NAMU, dzejas ..... $ 3.20
A. Niedra — LĪGAVA UN SIEVA, romāns 3.80
I. Grebzde — IELEJĀ SAGRIEZĀS PUTENIS, romāns 3.80
G. Janovskis — SŌLA, romāns 3.60
M. Kovaļevska — GAURU GAIĻI, romāns ..... $ 4.50
D. Di Morjē — JAMAIKAS KROGUS, romāns 3.60
S. Lazdiņa — CEĻA GALĀ, romāns 3.80
L. Pērļupe — PUTNS ČAULĀ, stāsti 3.50
Dr. T. Dūlijs — DEGOŠAIS KALNS 4.50
T. Zeltiņš — TILTU ATJAUNOTĀJI, romāns 4.50
E. Kore — JĀŅU VAINAGS, stāsti un noveles 3.80
A. Vilnis — RĀJIENS SIRDIJ, dzejas 3.20
E. Mednis — ZVAIGZNES STIGO, romāns 4.50
Z. Lazda — STARU VIESULIS dzejoļi 4.00
A. P. Mierkalns — JAUNATDZIMŠANA, dzejoļi 3.50
Z. Avotiņa — MADARAS, dzejoļi 2.75
H. Elgasts — ZVAIGŽŅOTĀS NAKTIS, romāns 5.00
Prof. P. Dāle — GARA PROBLĒMAS 3.60
Velta Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE, dz. izlase 2.95
Zeiboltu Jēkabs — LIKTENIS, romāns 3.90
Zeiboltu Jēkabs — BARONS BUNDULS, romāns 3.90
Alfrēds Bērziņš — LABIE GADI 5.00
Hilda Vīka — LIELĀ SLĀPE, stāsti 3.00
Felikss Cielēns — LAIKMETU MAIŅĀ, II daļa 7.00
Valentins Pelēcis — RIETĀ, dzejoļi 3.80
Ivanda Kaija — DZINTARZEME, romāns 4.00
Vilis Veldre — DZĪVE PIE JŪRAS, vērojumi 3.80
Aina Kraujiete — ES ESMU VASARA, dzejoļi 3.60
A. H. Tamsāre — VIENA LAULĪBA, romāns 4.00
Guntis Zariņš — DVĒSEĻU BOJĀ EJA, romāns 3.20
Upsalas skol. un Gēteborgas skautu izd. — BĒRNI, SPĒLĒSIM TEĀTRI 1.50
Verners Tepfers — SENATNEI UN MŪSLAI, apceres 4.20
Ernests Aistars — AIZA, romāns 3.80
V. Čika un A. Šmits — SPORTA SMAIDS, fragmenti 3.00
Jānis Sarma — TĀDA IR DZĪVE 2.50
Vilhelmine Balodis — DZEJU IZLASE 3.50
Alfreds Dziļums — ZEME DZIVO, romāns 4.50
— SVEŠVĀRDU VĀRDNĪCA 5.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTAS DZEJAS 7.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTI STĀSTI 4.50
Edv. Tūters — PĒDAS SNIEGĀ, dzejoļi 3.50
DV GRĀMATNĪCA,
123 HURON ST., TORONTO 2-B, Ont., Canada.

VOLKSWAGEN
1964. GADA MODELIS,
kā arī lietotas mašīnas par ļoti izdevīgām cenām piedāvā:
EGLINTON CALEDONIA MOTORS LTD.,
2343 EGLINTON AVE. W. RU 7-4241.
Latviešu pārstāvis: GEORGS SPROĢIS.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Adrese: .....

Mr., Mrs., Miss .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn. $ 8.40 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

SAV. VALSTĪS sazināties ar:

A. Lāci, 101 Brighthwater Court, Brooklyn 35. N.Y.
Jānis Lācis, 33 - 27 - 91st Street, Jackson Hts, 72, N. Y.
V. Zuši, 32 Dayton St., Newark 14, N. J.
A. Libieti, 2528 W Becher St., Milwaukee 15, Wisc.
J. Ezergaili, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio.
V. Hermani - Daly, 368 Heine St., Elgin, Ill.
A. Ozoliņu, 1643 N. Orchard St., Chicago 14, Ill.
V. Miķelsonu, 426 N. Prairie Ave., Kalamazoo, Mich.
V. Zirnīti, 138 Barklay N. E., Grand Rapids, Mich.
V. Irbi, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y.

KANADĀ:

J. Galīti, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.
H. Grebli, 85 Maple St., St. Catharines, Ont.
J. Liģeri, 2325 Dunn St., Niagara Falls, Ont.
R. Epneri, 59 Langarth St. E., London, Ont.
J. Roni, 57 David St., Brampton, Ont.,
M. Ķivīti, 236 First Ave., Ottawa, Ont.

ANGLIJĀ:

DVF Grāmatnīca, 72 Queensborough Terrace, Lancaster.
J. Turciņu, 64 Sholebroke Ave., Leeds.

ZVIEDRIJĀ:

DV Stokholmas nodaļa, P. O. 320, Stockholm.

NEGALS AR SESKIEM

Sesku ģimene dzīvoja Asiniboines upes krastos kopš pasaudžu pasaudzēm. Peļu te netrūka, un, kad ūdens bija sekliāks, arī pa zivij bija iespējams nokļert, sevišķi ziemā. Zem ledus zvejošana padevās dažkārt lieliski.

Viens otrs sesku ģimenes loceklis gan pazuda, prēriju lapsu un vanagu aizmests, bet lielai sesku dzimtai tas ne mieka nenozīmēja, jo tie vairojās strauji.

Kad Asiniboines upes un Red River krastos sāka celties mājas, taisīja ielas un tiltus un šai vietai deva vārdu Vinipega, sesku dzimta pārvācās uz austrumiem un dzīvoja kā dzīvojusi. Lai gan peļu te bija mazāk un bieži iznāca nepatikšanas ar farmeru suņiem, kuŗi seskus nevarēja ieredzēt un trieca tos tālu mežos. Gadījās arī, ka viens otrs dzimtas loceklis neatgriezās. Tas bija t. s. auštrumu purvājs austrumos no Vinipegas. Pavasaros gan bija jāuzmanās, jo purvājs bieži pārplūda. Tad seski savus ģimenes locekļus pārnesa uz Kiddy augstieni. Ja plūdi vērsās tālāk, kas notiek apmēram reiz pa desmit gadiem, tad arī šī augstiene nelīdzēja, un vienīgais glābiņš bija koki un farmeŗu ēku jumti, kur seskiem, dažreiz neēdušiem, bija jānosēd vairākas dienas no vietas. Bet tā kā šādi plūdi nāca ļoti reti, tad drīz tie aizmirsās, un viss gāja pa vecam, bez kādām pārmaiņām.

Īstas nedienas seskiem tomēr sākās, kad Manitobas valdība nāca ar projektu ierobežot plūdus un regulēt ūdens ceļus visā provincē.

Ilgi gan valdības vīri strīdējās par šo lietu, jo opozicija pretojās, tomēr kādu dienu purvājā sabrauca savādas mašīnas, kas sāka dzīt purvāju pilnu ar zemi. Smagie auto brauca viens pēc otra un bēra granti, smilti un akmeņus zemākās vietās, un pašas ielejas piepildīja.

Sesku dzimta sākumā uzņēma to kā joku, bet redzot, ka žurkas un peles tiek apbērtas akmeņiem, seski sāka kļūt domīgi. Sākumā likās, ka būtu jābēg. Bet uz kurieni? Ko lielā meža ēdīs? Vasarā vēl pagadās viena otra čūska, bet ko darīt ziemā? Ne zivju, ne kameņu un nevienas peles tur.

Sesku tēviņi apstaigāja apgaitu un ieraudzīja, ka aiz aizsprosta ūdens strauji ceļas. Un ja nu to laiž ielejā, tad, protams, visiem beigas! Tas tā tālāk vairs nevar iet — ūdens ir jānogādā atpakaļ, kur tas bija iepriekš un kur tas īsti piederas, domāja sesku veči un ķērās pie darba.

Aizsprostā tikko sabērtā smilts sesku nagiem labi padevās, un apmēram nedēļas laikā novadcaurumi bija ierīkoti vairāk kā simts vietās dambī. Pēc nākošā lietus ūdens strauji cēlās un ūdens šņākdams gāzās Asiniboines upē atpakaļ, lēnām izkasītos caurumus laužot lielākus, līdz beidzot aizsprosts sašķobījās un sabruka.

Valdībai zaudējumi bija lieli, bet sesku dzimta vismaz uz laiku bija pasargāta no briesmām.

Ieradās inženieŗi un sāka strīdēties par aizsprosta sabrukšanas iemesliem, bet sesku dzimta smējās un rotaļājās rudens pēcpusdienas saulē.

J. Z-pš.

SAVIENOTĀS VALSTIS

KALAMAZŪ

Jāzepa Vītola piemiņas koncerts, ar koŗu Dziesmu Vairogs, prof. V. Ruševica un V. Leinveberes piedalīšanos notiks 12. oktobrī.

Ar tradicionālajiem gada svētkiem un gadskārtējo sapulci koris „Dziesmu Vairogs" Kalamazū atzīmēja 19. darbības gada sākumu.

„Tikai darbs ir tas, kas nolicis mūs par pēdas tiesu priekšā citiem koŗiem," koŗa gada svētkus ievadot 14. septembŗa vakarā, teica valdes priekšsēde Austra Stīlis, uzrunājot 80 koristus un lūgdos viesus Latviešu biedrības nama zālē. Pagājušā vasarā koristi bieži atteikušies no atvaļinājumiem, divas un vairāk reizes iknedēļas sanākot uz mēģinājumiem, lai gatavotos ne tikai Dziesmu svētkiem, bet arī Jāzepa Vītola koncertam Klīvlendā. Darbs vainagojies panākumiem.

Apbalvojumos O. Blankenburģis, A. Kaire un K. Kazeks saņēma sudraba nozīmes, bet par 10 gadu nokalpošanu koŗī — B. Avotiņa, A. Kalniete, R. Mežsēta un A. Sildegs — zeltā. Koristi ar balvu un ziediem sveica savu diriģentu Arn. Kalnāju par viņa pieliktām pūlēm koŗa izveidošanā. Balva bija arī koŗa pŗecei A. Stīlis. Jo sevišķus sumināJumus saņēma koŗa goda biedrs māc. Jānis Laupmanis.

Gada svētkus noslēdza kopīgas vakariņas, koŗa dziesmas un piemēroti priekšnesumi.

V. B.

FILADELFIJA

Dr. Nikolajs Vīksniņš šai rudens semestrī pēc ilgāka pārtraukuma no jauna atsāk savas skolotāja gaitas Cheltenham Township Adult School, Rice's Mill Road and Carlton Avenue, Wyncote, Pa.

Filadelfijas Brīvo Latvju biedrības pagājušās sapulces dalībnieki saziedojuši 64 dolarus radio raidījumu „Latviešu Balss Filadelfijā" atbalstam.

PĀRSŪTĀM NAUDU
uz
LATVIJU
US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-.
Pārējām summām 10 %.
Sūtījumi apdrošināti.
Saņemšana 14—21 dienu laikā.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
123 HURON ST.,
TORONTO 2-B, ONT
C A N A D A.

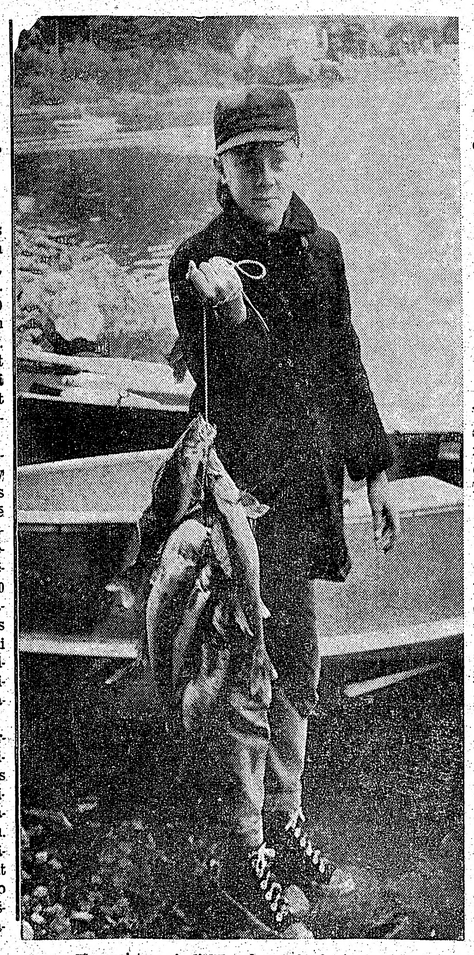

Austra Augenberga

Jo mazāks meistars, jo lielāks loms. A. Austruma uzņēmums.

Daugavas Vanagu dienas Bradfordā

Vēstule no Anglijas

(A. P.) Jau par tradiciju kļuvis, ka reizi gadā visu novadu Anglijas vanagi sasaucas Vanagu dienās, kas pārmaiņus notiek lielākos latviešu dzīves centros. Mājastēva lomā šogad bija Bradfordas DV nodaļa.

Plašo salidojumu ievadot, DVF Anglijā pr-dis L. Rumba sirsnīgi apsveica viesi no Zviedrijas, pulkv. A. Plensneru, kā arī plkv. A. Skurbi, pieminot, ka plkv. Skurbem 20. oktobrī piepildās 75 gadi. Skaļi aplausi sveica dižo karavīru — jubilāru.

Tālāk vārds piederēja Latvijas sūtniecības lietvedim T. V. Ozoliņam, kas sniedza plašāku pašreizējā politiskā stāvokļa analizi.

Kopīgi nodziedātai tautas lūgšanai sekoja apsveikumi. Vēlējumu vanagiem būt vienmēr vienotiem par mūsu valsts un tautas brīvību nesa DVF pr-dis L. Rumba. Eiropas atjaunošanas centra prezidija un Latv. Nac. padomes Lielbritanijā vārdā trīmdas stiprāko mugurkaulu — DV organizāciju sveica LNPL pr-dis A. Abakuks. Vēl sveicināja ELJAs pārstāvis Grīguls. Rakstiskus sveicienus bija sūtījušas nelaika sūtņa K. Zariņa dzīvesbiedre H. Zariņa un viņa meita M. Zariņa, kā arī Latv. katoļu b-bas Lielbritanijā pr-dis A. Kalvišs.

Sekoja rosīga darba diena, kurā DV nodaļu un kopu delegāti noklausījās plašu pēdējā pusgada darbības pārskatu, revizijas komisijas, nodaļu un kopu ziņojumus un apsprieda nepieciešamos statūtu grozījumus, ko izraisījis Anglijā nesen izdotais likums par labdarības organizācijām. DV Centrālā valdē par pārstāvjiem no Anglijas vienprātīgi ievēlēja L. Rumbu un J. Ranku.

Raženai darba sēdei pievakarā sekoja svinīgs akts ar svinīgo jundu, koncerts, tautas deju priekšnesumi un plaša DV dienu balle. Ievadot svinīgo aktu, uzrunu teica DVF valdes pr-dis L. Rumba, apsveicot vecos cīnītājus, kā arī jauniešus. „Mēs neviens nevaram pārdzimt par jaunu, mēs nevaram aizmirst bijušo, nevaram būt nekas cits, kā vienīgi latvieši. Kamēr vien mēs esam Daugavas vanagi, kamēr vien esam latvieši, mums jābūt labestīgiem un jāvar palikt cīnītājiem par savas valsts un tautas brīvību."

Uzrunai sekoja svinīgā junda. Jo aizkustinošs bija brīdis, kad leģionāru goda sardze (J. Rullīņš, M. Kazainis un Ģirts Celmiņš) ienesa latviešu leģiona 32. grenadieŗu pulka kaujas karogu. Jundu vadīja plkv. A. Skurbe, savā uzrunā vēlot, lai jau nākošā jundā ierindā nebūtu divas, bet gan vairākas rindas, lai katrs vanags līdzi ņemtu arī vienu vanadzēnu, jo vienīgos papildu spēkus varam sagaidīt no mūsu jaunatnes. No vecien karavīriem Zviedrijā, no plkv. Lobes u. c. sveica A. Plensners, arī no savas puses vēlot, lai cīnītāju rindas kļūtu ciešākas. Pieminot latviešu tautas brīvības gadus un tautiešus dzimtenē, kā arī visus tos karavīrus, kas cīnā par mūsu valsts neatkarību un brīvību atdevuši savas dzīvības, svinīgā brīža dalībnieki deva godu Latvijas brīvības simbolam — sarkanbaltsarkanajam karogam un vienojās Latvijas himnā.

Jundai sekoja koncerta daļa Daugavas vīru koŗa izpildījumā, bija arī tautisko deju priekšnesumi Auseklīša un Saktas tautas deju kopu izpildījumā un noslēgumā DV dienu balle ar DV dienu karalienes izraudzīšanu. Karalienes godā šoreiz tika Māra Tauriņa no Līdsas.

Parallēli delegātu pilnsapulcei risinājās arī sporta sacensības šachā un galda tenisā jaunatnei un pieaugušiem, šautriņu mešanā un volejbolā. Pirmo trīs vietu ieguvēji saņēma vērtīgas balvas.

Otrās dienas darba turpinājumā pēc māc. E. Sarkanbārža svētbrīža uzmanības centrā bija plkv. A. Plensnera referāts par tematu Latviešu leģiona 20 g. atcere. Tajā pulkvedis sniedza jo plašu pārskatu par leģiona nodibināšanos, tā cīņu gaitām un šo cīņu jēgu no vēstures perspektīvas.

Stiprināti nacionālās kopības apziņā, delegāti atkal izklīda pa saviem novadiem, lai pēc gada sasauktos par jaunu.

LATVIEŠI TREJDEVIŅAS ZEMĒS

Melburnas baleta soliste Vija Vētra Malajas nacionālās dienas sarīkojumā Hotornas pilsētas namā Melburnā dejoja Indijas dejas. Vija Vētra bez tam dejoja Melburnas televīzijas raidītājā.

Starptautiskajā ģeodēzijas kongresā Kalifornijas universitātē Berklejā 1.500 zinātnieku vidū bija arī prof. L. Slaucītājs, kuŗš piedalījās kā Austrālijas delegāts, un ģeofizikē - matēmatikē Dr. Alksne.

Ivars Lapiņš Kalifornijas universitātē ieguvis B. S. grādu un beidzis virsnieku kursus ar leitnanta dienesta pakāpi. Viņš iesaukts aktīvajā karadienestā un novietots Vācijas garnizonā.

Latviete Biruta Pacere Austrālijā tēlo dažās televīzijas filmās, kuŗas septītais raidītājs Melburnā svētdienās sniedz īpašā serijā.

Reinzemē LCP vēlēšanām Ziemeļreinas - Vestfāles apgabalā par kandidātiem jau uzstādīti divi Lejasreinas aktīvi sabiedriskie darbinieki: plkv. lt. R. Kociņš un A. Šķēle.

MASU BOIKOTS DIENVIDAFRIKAI

Kad pagājušās piektdienas pilnsapulces sēdē Apvienotās Nācijās pie runātāja pults stājās Dienvidafrikas delegāts, vismaz divas trešdaļas pārējo valstu delegāciju atstāja sēžu zāli, tādējādi klusējot parādot Dienvidafrikas valdībai, ko pārējā pasaule domā par tās rasu segregācijas politiku. Masveidīgo boikotu, padomju bloka atbalstā noorganizēja grupa Āzijas un Āfrikas valstu, ko, cik zināms, vadīja Gāna.

Dienvidafrikas delegāta runas laikā sēžu zālē bija palikuši vairs tikai kādu trīsdesmit valstu pārstāvji, to starpā visas Rietumu nācijas un vairums latīņu Amerikas republiku. Gānas sūtnis Sakejs uzsvēra, ka šāda veida boikots nekļūs par ikdienišķu parādību, bet ka ar tā atkārtošanos Dienvidafrika var rēķināties atsevišķu komiteju sēdēs.

Latīņu Amerikas valstu starpā boikotu atbalstīja tikai Kuba un Čile. Āzijas valstu starpā to neievēroja Taizeme, Nepāla, Lebāna, Japāna, Malēzija un Laosa.

PROF. JĀNIS ĀTRENS 60-GADNIEKS

Jānis Ātrens dzimis 1903. g. 9. augustā Tiflisā, Kaukaza galvaspilsētā.

Savas skolas gaitas Jānis sācis Tiflisā, kur ģimnaziju nobeidzis 1921. gadā, un tūliņ pēc tam, pēc pirmā pasaules kara, viņš kopā ar ģimeni dodas uz Latviju.

Jau 1921. gadā viņš iestājas Latvijas universitātes inženierzinātņu fakultātē. Ļoti sekmīgi studējis pirmos trīs gadus, bet tad sācis strādāt pie prof. Dr. ing. A. Tramdacha par subasistentu. Tā savas zinātnieka gaitas viņš sācis ar pētījumu darbiem Inženieŗu konstrukciju institūtā. Sastādījis un izdevis prof. Tramdacha lekcijas Koka un masīvie tilti. Viņš arī sastādījis un izdevis Pamatliekošu uzdevumu krājumu dzelzbetona elementu aprēķiniem. Abi šie izdevumi bija neatsveŗams atbalsts studentiem „ielaužoties" toreizējā stiegrotā betona zinātnē. 1934. g. pavasarī J. Ā. noliek valsts eksāmenus un fakultāte piešķir prof. Dr. ing. M. Roša stipendiju, lai ārzemēs varētu papildināties būvmateriālu un tiltu konstrukciju pārbaudes tehnikā. Šveicē, Cīrichē viņš pavadījis vairāk kā gadu un paralēli zinātniskam darbam klausījies Cīriches Techniskā augstskolā vairākus speciālus priekšmetus.

Atgriezies Latvijā, ar lielu steigu ķēries pie diplomdarba izstrādāšanas, ko aizstāv 1936. g. janvārī, iegūstot būvinženiera gradu. Fakultāte pēc studiju beigšanas viņu ievēl par asistentu pie Masīvo tiltu katedras. Zinātnisku pētījumu par Beku griestu konstrukciju aprēķinu metodēm viņš iesniedzis fakultātei 1939. gadā, par ko viņam piešķirtas „Pro Venia Legendi" tiesības un ievēlēts par privātdocentu pie Masīvo tiltu katedras, uzdodot mācīt Būvkonstrukcijas un Būvmateriālus.

1944. g. rudenī, krievu armijai tuvojoties Rīgai, viņš ar ģimeni atstāj dzimteni.

1946. gadā sācis strādāt par zārkārtīgo profesoru Baltijas universitātē Hamburgā, architektūras un inženierzinātņu fakultātē.

1951. gadā viņš ar ģimeni nonāk Dienvidaustrālijā, kur sācis strādāt pie valdības, aerodroma būves, sākumā par būvstrādnieku, tad par metallstrādnieku un tad pārcelts par technisko asistentu uz zīmētavu.

1952. gadā ievēlēts par Associate Member of the Institution of Engineers, Australia, ar ko atzīts Latvijā iegūtais inženiera grāds. Ar 1954. g. viņš pāriet strādāt par inženieri Engineering and Water Supply departamentā, kur vēl tagad turpina savu darbu. Sarakstījis vairākus populārzinātniskus darbus, kas publicēti latviešu un angļu techniskos žurnālos.

Ātrens ir ļoti iecienīta un iemīlota sabiedriska personība, sevišķi studentu aprindās, kas viņā, kā mācības spēkā, vienmēr atraduši sirsnīgu, atsaucīgu padomdevēju visādās problēmās.

Jānis Ātrens ir akadēmiskās vienības Līdums vecdraugs. Vairākus gadus darbojies par laikraksta Students atbildīgo redaktoru, bijis studentu padomes loceklis, vēlāk skaitījies Universitātes padomes loceklis, pārstāvot jaunākos mācības spēkus.

Novēlam Dižmaliņu čaklajam tautas dŗuvas darbiniekam!

Rūdiņš, F. Krauliņš

KOMUNISTU AUKSTAIS KARŠ

Kamēr Rietumu un Austrumu starpā atkusnis aukstā karā turpinās, starp Padomju Savienību un komūnistu Ķīnu temperatūra nepārtraukti krītas. Nedēļas nogalē Maskavas prese atjaunoja uzbrukumus divās frontēs, apvainojot komūnistu Ķīnu atomkaŗa kūdīšanā un robežpārkāpumos pret Indiju.

Apvainojot Pekingas valdību nodevībā, hipokratijā un pilnīgā atkrišanā no komūnistu līnijas sakarā ar tās nostāju pret Maskavā parakstīto atomlīgumu, krievi uzsveŗ, ka aiz visas lielās ķīniešu pretestības slēpjas vienīgi vēlēšanās dabūt pašiem savu atombumbu. Ķīnieši atomieročus gribot dabūt par katru cenu un baidoties, ka pastāvot atomlīgumam starp Sav. Valstīm un Padomju Savienību, tas varot izrādīties neiespējami. Maskava izteic pārliecību, ka būtu ļoti nepareizi dalīties atomnoslēpumos ar tās sabiedrotiem, jo cilvēka skaidrais prāts vien jau pierādot, ka cerēt uz eventuālu atomieroču aizliegšanu un iznīcināšanu var tikai tad, ja šie ieroči atrodas pēc iespējas mazāk nāciju rokās.

Padomju Savienības komūnistu partijas oficiozs Pravda kādā garākā ievadrakstā uzbrukā nerimstošiem ķīniešu robežpārkāpumiem pret Indiju un uzsvēra, ka pie pašreizējā saspīlējuma vainīga vienīgi Pekinga, jo indieši gribot domstarpības novērst miermīlīgu sarunu ceļā. „Mēs esam pārliecināti," saciļa Pravda, „ka robežstarpgadījumos domstarpības nevar būt tik lielas, ka tās nevarētu tikt atrisinātas miermīlīgu sarunu ceļā, bez asinsizliešanas." Ar interesi jāatzīmē, ka Pravdas ievadraksts ne ar vārdu nepieskārās neseniem atklājumiem par neskaitāmiem ķīniešu robežpārkāpumiem pret Padomju Savienību, vienīgi uzsvēra, ar cik lielu un dziļu respektu tā izturas pret savu kaimiņu robežām, tādējādi garantējot draudzīgu un miermīlīgu sadzīvošanu!

Padomju Savienības valdība šī gada 21. septembrī atklāja, ka kopš 1962. gada ķīnieši pārkāpuši padomju robežu 5000 reižu, mēģinot sagrābt un okupēt atsevišķus robežapgabalus.

Rietumu diplomātiskās aprindas domā, ka domstarpības robežjautājumā var būt pietiekamas, lai Padomju Savienība pārtrauktu diplomātiskās attiekšmes ar komūnistu Ķīnu.

ANGLIJA GATAVOJAS VĒLĒŠANĀM

Labi informētas aprindas Londonā paskaidro, ka vispārējās vēlēšanas Anglijā var notikt jau vistuvākā laikā — ja vēl ne šogad, tad noteikti nākamā gada pirmā ceturksnī.

Kā zināms, lords Dennings nesen iesniedza britu valdībai sīku ziņojumu par agrākā kara ministra Profumo aferām, kas savā laikā draudēja gāzt Mekmillena valdību. Kā tagad noskaidrojies, ziņojums nav konservātīviem tik kaitīgs, kā sākumā domāja. Tas tikšot publicēts gandrīz visā pilnībā, tādējādi pierādot, ka ministru prezidents Mekmillens un viņa valdība nav tālāk iejaukti un ka nekādi pārkāpumi pret valsts drošību nav notikuši. Pēc kritiskajiem brīžiem nelaika Vorda prāvas laikā ministru prezidents Mekmillens lorda Denninga ziņojumu uzskatot par pietiekami labvēlīgu, lai riskētu ar vēlēšanām.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

29. septembrī plkst. 3 dievkalpojums. Prāvests B. Feddeŗs.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

29. septembrī, plkst. 2 p.p. Jāņa baznīcā dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība vecākai konfirmandu grupai.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361. Danforth Ave.

29. septembrī, plkt. 2,30 p.p. Pļaujas svētku dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Tūlīt pēc dievkalpojuma, apm. plkst. 3,30 p.p. draudzes vakars baznīcas augšējā zālē. Dievkalpojumā dziedās tenors Flerkovskis.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

29. septembrī, plkst. 10,30 dievkalpojums pieaugušiem; Svētdienas skola; plkst. 10,15 Bībeles klase; plkst. 11 dievkalpojums. Plkst. 5 p. p. draudzes dāmu komitejas sanāksme pie I. Jēkabsona kundzes — 118 South Bend.

Kristīts: Andris Kārlis Golts, Ulža un Birutas dēliņš.

VIRDŽINIJTAUNA

Virdžinijtaunas ev. - lut. latv. draudzes dievkalpojums 29. septembrī, plkst. 1 p. p. anglikāņu baznīcā. Prāv. A. Skrodelis.

NORANDA

Norandas ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojums 29. septembrī, plkst. 4 p. p. United Church baznīcā. Prāv. A. Skrodelis.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trisvienības lut. baznīcā. Oxford un Colborne St.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

20. oktobrī, plkst. 3,30 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu; māc. J. Prauliņš.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

NIAGARA

6. oktobrī, plkst. 2 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu, dziesmu lapiņas; māc. J. Prauliņš.

HALIFAKSA

Prāv. A. Skrodelis 15. septembrī Halifaksas ev. - lut. Augšāmcelšanās baznīcā iesvētīja sekojošus jauniešus:

Jānu Auniņu, Meriju Mildu Jāninu Dambergu, Ināru Birutu Kundziņu, Austru Pērkoni, Robertu Pēteri Dambergu un Māri Andersonu.

VANKŪVERA

Māc. K. Kampe, 1425 W 13-th Ave., Vancouver 9, B. C., tel RE 8-8797, Vankuveras ev. - lut. latviešu draudze.

6. oktobrī, plkst. 3 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums Kitsilano baznīcā. Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē prof. J. Vītola piemiņas vakars ar prof. E. Leimaņa referātu un mūzikas priekšnesumiem.

27. oktobrī, plkst. 3 p. p. Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums Kitsilāno baznīcā. Svētdienas skola.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trisvienības draudze, Sv. Jāņa

29. septembrī, plkst. 7.00 vak. dievkalpojums.

Jauniešiem, kas vēlas iesvētīties pavasarī, jāpiesakās pie draudzes mācītāja līdz 22. septembrim.

Māc. Vlesturs Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 28, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

29. septembrī, plkst. 2 p. p. Prebiteriāņu baznīcā.

Jauniešus, kas vēlas 1964. g. maijā iesvētīties, lūdz pieteikties pie mācītāja.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8. Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

Svētdienu ritos plkst. 10.45 — 11.00 garīgs radio raidījums — Bridis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs.